ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ

ಮೂರನೆಯ ಇಯತ್ತೆ

Tele MANAS
National Tele Mental Health Programme
14416

ಟೆಲಿ ಮಾನಸ ಸಹಾಯವಾಣಿ.

Tele-MANAS (Tele Mental Health Assistance and Networking Across States)

(14416/1800-89-14416)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಟೆಲಿಮಾನಸ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ 2022ರಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಟೆಲಿಮಾನಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ 24×7 ಉಚಿತ, ಏಕಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಮಾನಸಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು 14416 ಈ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ತಜ್ಞರ ಮೂಲಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಟೆಲಿಮಾನಸ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕರೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ತಾವು ನೀಡುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೌಪ್ಯವಾಗಿಡಲಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕರೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆದು ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೂ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಮನೋದರ್ಪಣ

ಮನೋದರ್ಪಣ (8448440632) ಇದು ಉಚಿತ ದೂರವಾಣಿ ಸೇವೆಯಾಗಿದ್ದು, ಜುಲೈ 2020ರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳದ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನೋದರ್ಪಣ ಕಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಅದರಂತೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಾಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 8 ರಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲ 8.00 ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಾರದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ದಿವಸ ಉಪಲಬ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಪಾಲಕರು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸಮಾಲೋಚನೆ ದೊರಕಿಸಲು ಈ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕರೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶಾಸನ ನಿರ್ಣಯ ಕ್ರಮಾಂಕ: ಅಭ್ಯಾಸ - ೨೧೧೬/(ಪ್ರ.ಕ್ರ. ೪೩/೧೬) ಎಸ ಡಿ-೪ ದಿನಾಂಕ ೨೫/೦೪/೨೦೦೬ರ ಅನ್ವಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯ ದಿನಾಂಕ ೧೩/೦೪/೨೦೨೬ರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸನ್ ೨೦೨೬-೨೭ ಈ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ

ಮೂರನೆಯ ಇಯತ್ತೆ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ, ಪುಣೆ-೪.

ಬದಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯ Q.R. Code ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಫೋನ್‌ನ ಮೂಲಕ ಸ್ಕ್ಯಾನ್ ಮಾಡಿದಾಗ ನಿಮಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಘಟಕಗಳ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೃಕ್, ಶ್ರಾವ್ಯ ಹಾಗೂ ದೃಕ್-ಶ್ರಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯ ಅಧ್ಯಯನ-ಅಧ್ಯಾಪನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗುವವು.

ಪ್ರಥಮಾವೃತ್ತಿ: ೨೦೨೬

© ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ, ಪುಣೆ ೪೧೧೦೦೪

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳದ ಕಡೆಗೆ ಇರುವುದು. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಯಾವುದೇ ಭಾಗ ಸಂಚಾಲಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ ಇವರ ಲಿಖಿತ ಅನುಮತಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಉದ್ಧೃತ ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

'ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ' ವಿಷಯ ಸಮಿತಿ

ಶ್ರೀ. ಶಶಿಕಾಂತ ದೇಶಮುಖ (ಅಧ್ಯಕ್ಷ)
ಶ್ರೀ. ಶಿವಾಜಿ ಹಾಂಡೆ (ಸದಸ್ಯ)
ಶ್ರೀ. ಗೋರಕ್ಷನಾಥ ಆಬುಜ (ಸದಸ್ಯ)
ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಕಾಂತ ಢಾಲಕರ (ಸದಸ್ಯ)
ಶ್ರೀಮತಿ ಪುನಮ ಭೋಪಳೆ (ಸದಸ್ಯೆ)
ಶ್ರೀಮತಿ ಛಾಯಾ ಮಾಳವಾಳ (ಸದಸ್ಯೆ)
ಶ್ರೀಮತಿ ಸ್ನೇಹಾ ಗಾಡೆ (ಸದಸ್ಯೆ)
ಡಾ. ಸುಮೇಧಾ ಠಾಕೂರ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಶ್ರೀ. ನಂದಕಿಶೋರ ನಗರಕರ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಶ್ರೀಮತಿ ಮೃಗಯಾ ಮೋರೆ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಶ್ರೀ. ಅಮೋಲ ಜಾಧವ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಶ್ರೀ. ನೀತಿನ ಮಹಾಮುನಿ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಶ್ರೀಮತಿ ವೃಷಾಲಿ ಲೇಲೆ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಶ್ರೀಮತಿ ನೀತಾಲಿ ಹರಗುಡೆ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಶ್ರೀ. ಅಮೋಲ್ ಬೋಧೆ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಶ್ರೀ. ಓಂಕಾರ ವೈರಾಗಕರ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಶ್ರೀಮತಿ ಜುಯಿ ದೇಶಿಂಗಕರ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಶ್ರೀಮತಿ ರಶ್ಮಿ ಜೋಶಿ (ನಿಮಂತ್ರಿತ)
ಡಾ. ಗೀತಾಂಜಲಿ ಬೋರುಡೆ (ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಮನ್ವಕ)
ಡಾ. ಅಜಯಕುಮಾರ ಲೋಳಗೆ (ಸದಸ್ಯ ಸಚೀವ)

ಭಾಷಾಂತರ ಸಂಯೋಜಕ ಪ್ರಮುಖ

ಶ್ರೀಮತಿ. ಕೇತಕಿ ಜಾನಿ
ಪ್ರಭಾರಿ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು
ವಿದ್ಯಾಸಚಿವ (ಭಾಷಾ)
ಭಾಷಾಂತರ: ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮಿತ್ರಾ ಇಚಗೆ
ಸಮೀಕ್ಷಕ: ಶ್ರೀಮತಿ ಸವಿತಾ ಬಳ್ಳೊಳ್ಳಿ

ಸಂಜೋಜನ

ಡಾ. ಅಜಯಕುಮಾರ ಲೋಳಗೆ
ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಾನುಭವ (ವಿ.ಕಾ)
ಪ್ರ. ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿ ಕಲೆ (ವಿ.ಕಾ)
ಕಾರ್ಯಾನುಭವ, ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಮಂಡಳ, ಪುಣೆ

ಮುಖ ಪೃಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ಗತ ಚಿತ್ರಾಕೃತಿ

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಕಾಳೆ, ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರಾಜಕ್ತಾ ಕೆರಕರ, ಶ್ರೀ. ಮನೋಹರ ಬಾಲಿಷ್ಕರ, ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರಾಚಿ ಪೋತದಾರ, ಶ್ರೀ ಸೋಹಮ ಓತಾರಿ, ಶ್ರೀ ಅಜಯ ಪರಾಡಕರ

ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ: EXCELLENT PHOTOPRINT PVT. LTD., MUMBAI

ಕಾಗದ: ೭೦ ಜಿ.ಎಸ್.ಎಮ್. ಕ್ರಿಮ ವೊವ್ಹ್

ಮುದ್ರಣಾದೇಶ:

ಮುದ್ರಕ:

ನಿರ್ಮಿತಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ಮೀತಾಲಿ ಶಿತಪ
ಪ್ರ. ಮುಖ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿ
ಶ್ರೀ. ಸಂದೀಪ ಅಜಗಾವಕರ
ನಿರ್ಮಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿ

ಪ್ರಕಾಶಕ

ಶ್ರೀ. ಹೇಮಂತ ಬಾಬರ
ಪ್ರ. ನಿಯಂತ್ರಕ
ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮಂಡಳ, ಪ್ರಭಾದೇವಿ,
ಮುಂಬಯಿ – ೨೫

ಸಮೀಕ್ಷಕ

ಶ್ರೀ. ಪ್ರಮೋದ ಕಾಂಬಳೆ (ಗುಣವತ್ತೆಪರೀಕ್ಷಕ)
ಆಡ. ಸಂದೇಶ ಸಾಬರೆ (ವಿಧಿತಜ್ಞ)
ಪ್ರಾ. ವಿಲಾಸ ಪಂಡಿತ (CWSN ತಜ್ಞ)

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಗಳಾದ ನಾವು, ಭಾರತವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರ್ವಭೌಮ
ಸಮಾಜವಾದಿ ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು
ಹಾಗೂ ಅದರ ಸಮಸ್ತ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ :

ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ **ನ್ಯಾಯ;**
ವಿಚಾರ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಶ್ರದ್ಧೆ
ಮತ್ತು ಉಪಾಸನಾ **ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ;**
ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹಾಗೂ ಅವಕಾಶ **ಸಮಾನತೆಯು;**

ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು
ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗೌರವವನ್ನು

ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಐಕ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಏಕಾತ್ಮತೆಯನ್ನು
ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುವ **ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು**
ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪದ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ;

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಇಂದು ದಿನಾಂಕ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ನವ್ಹೆಂಬರ, ೧೯೪೯ ನೆಯ ಇಸವಿ
ಈ ಮೂಲಕ ಈ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಮತ್ತು ಅಧಿನಿಯಮಿತ
ಗೊಳಿಸಿ ಸ್ವತ: ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ

ಭಾಗ ೪ ಕ

ನಾಗರಿಕರ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

ಅನುಚ್ಛೇದ ೫೧ ಕ

ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು-ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕನ ಈ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆಯೆಂದರೆ ಅವನು-

(ಕ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯ ಆದರ್ಶಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು.

(ಖ) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡುವ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

(ಗ) ದೇಶದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಐಕ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾಗಿರಬೇಕು.

(ಘ) ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು.

(ಙ) ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಸಹೋದರ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ತರುವಂತಹ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

(ಚ) ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು.

(ಛ) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಸಜೀವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಿಸಿರಿ.

(ಜ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆ, ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಜಿಜ್ಞಾಸು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(ಝ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

(ಞ) ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು.

(ಟ) ೬ ರಿಂದ ೧೪ ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿಯ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೋಷಕರು ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

ಜನಗಣಮನ-ಅಧಿನಾಯಕ ಜಯ ಹೇ
ಭಾರತ-ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ।

ಪಂಜಾಬ, ಸಿಂಧು, ಗುಜರಾತ, ಮರಾಠಾ,
ದ್ರಾವಿಡ, ಉತ್ಕಲ, ಬಂಗ,

ವಿಂಧ್ಯ, ಹಿಮಾಚಲ, ಯಮುನಾ, ಗಂಗಾ,
ಉಚ್ಛಲ ಜಲಧಿತರಂಗ,

ತವ ಶುಭ ನಾಮೇ ಜಾಗೇ, ತವ ಶುಭ ಆಶಿಸ ಮಾಗೇ,
ಗಾಹೇ ತವ ಜಯಗಾಥಾ,

ಜನಗಣ ಮಂಗಲದಾಯಕ ಜಯ ಹೇ,
ಭಾರತ-ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ।

ಜಯ ಹೇ, ಜಯ ಹೇ, ಜಯ ಹೇ,
ಜಯ ಜಯ ಜಯ, ಜಯ ಹೇ ॥

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಭಾರತ ನನ್ನ ದೇಶ. ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಬಂಧು-ಭಗಿನಿಯರು.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ನನ್ನ ದೇಶದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಹಾಗೂ ಬಹುವಿಧವಾದ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನವಿದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಗೆ ತಕ್ಕವನಾಗಿರಲು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿ-ತಂದೆ, ಗುರು-ಹಿರಿಯರನ್ನು ಆದರಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ದೇಶ ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಇಡುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗೂ ಉತ್ಕರ್ಷ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಸುಖವುಂಟು.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಬಾಲಮಿತ್ರರೇ,

ಮೂರನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಗತ. ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಮೂರನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಾಗ ನಮಗೆ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗೆ ಆಡಲು, ಹಾಡು ಹೇಳಲು/ಹಾಡಲು, ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಲು ಮತ್ತು ಬಣ್ಣಿಸಲು, ಅಭಿನಯ ಮಾಡಲು, ನೃತ್ಯ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ವಸ್ತು ತಯಾರಿಸಲು ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆ ಹೌದು ತಾನೆ? ಈ ಎಲ್ಲ ಘಟಕ ನಿಮಗೆ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ.

ದೃಶ್ಯಕಲೆ, ರಂಗಮಂಚ, ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ನೃತ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಲೆ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯ ನೀವು ತುಂಬಾ ಮೋಜು ಮಾಡುವವರಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಕಲೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಾದರಿಕರಣವು ಮಾಡಲು ಬರುವುದು. ಕೆಲವು ತಯಾರಿಸಿದ ವಸ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡಲು ಬರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಆನಂದ ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ನಿಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸಮೃದ್ಧ ಭಾರತದ ಪರಂಪರೆಯ ಸಣ್ಣ ಪರಿಚಯ ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಈ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಆಗುವುದು. ನೀವು ಹಾಗೆ ಕೃತಿಶೀಲ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಈ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಆಗುವುದು. ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಕೃತಿಶೀಲ ಸೃಜನಶೀಲ, ಗುಣವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನ ಎನಿಸುವುದು.

ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕೃತಿಶೀಲತೆ, ನವನಿರ್ಮಿತಿ ಮಾಡಲು ಕ್ಷಮತೆ ಹಾಗೂ ಗುಣವತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ದೊರೆಯುವುದು. ನಡೆಯಿರಿ ಮತ್ತೆ ಕೃತಿಯುಕ್ತ ಅಧ್ಯಾಪನದ ಅನುಭವ (ಪಡೆಯುವಾ!) ಪಡೆವೋಣ!

ಈ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಕೆಲವು ಪುಟಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ಯು.ಆರ್. ಕೋಡ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಹಿಡಿಸಿದ ಉಪಕ್ರಮ ನಮಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಮರೆಯಬೇಡಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮೃದ್ಧ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು.

ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಈ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಉಪಕ್ರಮ ಆನಂದದಿಂದ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹಾಗೂ ಯಶಸ್ವಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಮನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶುಭಾಶಯಗಳು!

ಕ್ಯು.ಆರ್. ಕೋಡದಿಂದ ದೊರೆತ ಮಾಹಿತಿಯು ಕೂಡಾ ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಹಿಡಿಸುವುದು. ನೀವು ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ದೃಕ್‌ಶ್ರಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಕೂಡಾ ಕಳುಹಿಸಿರಿ.

(ಅನುರಾಧಾ ಓಕೆ)
ಸಂಚಾಲಕ
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ – ನಿರ್ಮಿತಿ
ಹಾಗು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ,
ಪುಣೆ–೪

ಪುಣೆ
ದಿನಾಂಕ: ೧೮ ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೦೨೬
ಭಾರತೀಯ ಸೌರ: ವೈಶಾಖ ಶು.೨, ಶಕೆ ೧೯೪೮

ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಾಗಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಧೋರಣೆ ೨೦೨೦ರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ತತ್ವದ ಅನುಸಾರ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಈ ವಿಷಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವಿಕಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು, ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯ ಕ್ಷಮತೆ ಬೆಳೆಸುವುದು. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆನಂದಮಯ ಗೊಳಿಸುವುದು, ಇದು ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯಕಲೆ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಹಾಗೂ ಚಲನೆವಲನೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಕಲೆ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಮಾವೇಶವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಲೆಯ ಪ್ರಕಾರದೊಳಗಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಸಲುವಾಗಿ, ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ನವನಿರ್ಮಿತಿ (ನವೀಕರಣ) ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗು ಸ್ವಂತದ ಕಲ್ಪನೆ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆಯುವುದಿದೆ.

ಕೃತಿಯುಕ್ತ ಉಪಕ್ರಮ, (ಗಟಕಾರ್ಯ) ಗುಂಪುಕಾರ್ಯ, ಚರ್ಚೆ ಭೂಮಿಕಾಭಿನಯ ಈ ಕಲಾಧ್ಯಾಪನ ಪದ್ಧತಿಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಭವ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಪಕ್ರಮದಿಂದ ಆನಂದಮಯ (ಆನಂದದಾಯಿ) ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೃಶ್ಯಕಲೆ, ರಂಗಮಂಚ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆಯ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರ, ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನೆ ಸಹಜವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಹುದು. ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಥವಾ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯಕಲೆ, ರಂಗಮಂಚ, ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆ ಹೀಗೆ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು. ವಾರ್ಷಿಕ ನಿಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯ ಘಟಕ (ಒಂದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ) ಸಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ನಾಲ್ಕು ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಆಸ್ವಾದ ಹಾಗೂ ಅನುಭವ ದೊರೆಯುವುದು. ಕ್ಯು.ಆರ್. ಕೋಡಿನ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ದೃಶ್ಯಕಲೆ

- ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ರೇಷೆ ಮತ್ತು ಆಕಾರ ಹಾಗೆಯೇ ಸುಂದರ ಅಕ್ಷರ ಲೇಖನದ ಸಲುವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಅಕ್ಷರ ಅವಯವಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟಕ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಘಟಕ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.
- ಸ್ಮರಣಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಪನೆ ಇವುಗಳ ನಮೂನೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಎರಡರಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ (ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುವುದು) ಸ್ಪಷ್ಟಿಕರಿಸುವುದು. ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಚಾಲನೆ ದೊರೆಯುವಂತಹ ಕಥೆ/ಕಥೆಗಳು ಹೇಳಿ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.
- ಸ್ಮರಣ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನಾ ಚಿತ್ರಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎರಡರ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುವಂತಹ ಕಥೆಗಳ್ನು ಹೇಳಿ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕು.
- ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಚಿತ್ರ ನಮೂನೆಗಳು, ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು, ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗಳ ನಮೂನೆ ಇವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದೃಶ್ಯಕಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಚಿತ್ರ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅದರ ಬಗೆಗಿನ ಆಸಕ್ತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿರುವಂತಹ ಅಧ್ಯಯನ ಅನುಭವ ಪ್ರಾತ್ಯೇಕ್ಷಿಕೆಯ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗುವುದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹೊಸದಾಗಿ (ಏನಾದರೂ) ಯಾವುದಾದರೂ ದೃಶ್ಯಕಲೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆತನಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು, ಯೋಗ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲೆ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ಕಲಾಕಾರ ಇವರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಕಾರರ ಕಾರ್ಯಶಾಲೆಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಆಯೋಜಿಸುವುದು.

ರಂಗಮಂಚ

- ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆನಂದಮಯ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃತಿ, ಚಲನೆವಲನೆ ಹಾಗೂ ಮೂಕಾಭಿನಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗುಂಪು ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರ ಪಡಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.
- ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಭೂಮಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಭಿನಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸ್ವಂತದ ಸಂವಾದ ಹಾಗೂ ಚಲನೆವಲನೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಚಿತ್ರ ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕು ನಿಮಗೆ ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಏನು ಕಾಣಿಸುವುದು?
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಭೂಮಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಾದರಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ದೈನಂದಿನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಸಾದರಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಚಲನೆವಲನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸುರಕ್ಷಿತತೆ ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಉಪಲಬ್ಧ ವಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಉಪಯೋಗ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ

ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಹಚ್ಚುವುದು.

- ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಸಾದರಿಕರಣವನ್ನು ಉಳಿದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ನಿರೀಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ವರ್ಗನಾಟ್ಯಗೃಹದ ಸಂಕಲ್ಪನೆ ಆಚರಿಸುವುದು.

ಸಂಗೀತ

- ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಾಯಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸಾಹದ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಕ್ರಿಯ ಸಹಭಾಗ ಪಡೆಯುವುದು.
- ಹಾಡು ಕಲಿಸುವಾಗ ಸ್ವತಃ ಹಾಡು ಕೇಳಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಹಾಡನ್ನು ಸಣ್ಣ-ಸಣ್ಣ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹಾಡು ಕಲಿಸುವುದು.
- ರಾಗ, ತಾಳ ಮತ್ತು ಸ್ವರ ಇವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಸರಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು. ತಾಳದ ಸಲುವಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಹಾಡು ಇನ್ನಷ್ಟು ರಂಜಕಗೊಳಿಸುವುದು. ಒಂಟಿ ಹಾಗೂ ಜೋಡಿಯುತ ಹಾಡುಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನ ಕೊಡಬೇಕು.
- ಲೋಕಸಂಗೀತ ವಾಸುದೇವ ಹಾಡು, ಪೋವಾಡಾ, ಭಾರೂಡ, ಭಜನ, ಜಾತಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಾಡು ಇವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು. ಹಾಗೂ ಪ್ರಾತ್ಯೈಕ್ಷಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ವಾದ್ಯಗಳ (ಡೊಳ್ಳು, ಮಂಜೀರ, ಕಂಸಾಳ, ಹಾರ್ಮೋನಿಯಮ, ತಬಲಾ ಇತ್ಯಾದಿ) ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ತಾಳದ ಅರಿವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಸಣ್ಣ-ಸಣ್ಣ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಹಾಡು ಸಾದರ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಾದನದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಯಾಗಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಉಪಲಬ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಡಿಯೋಗಳ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಸ್ವರ ಹಾಗೂ ಅಲಂಕಾರದ (ತಾಲ ಸೂರದಲ್ಲಿ) ತಾಳಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- **ಮೊದಲನೆಯ ಪುಟದ ಮೇಲಿನ ಕ್ಯು.ಆರ್. ಕೋಡ್‌ದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಹಾಡು ಕೇಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಲಿಸುವುದು. ಗುಂಪು ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾದರಿಕರಣದ ಮೂಲಕ ಮೂಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು.**

ನೃತ್ಯ ಹಾಗೂ ಚಲನೆವಲನೆ

- ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆನಂದಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸಾಹ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಯಾಗಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.
- ಸಹಜ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚಲನೆವಲನೆಯಲ್ಲಿಂದ ನೃತ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
- ದೈನಂದಿನ ಚಲನೆವಲನೆ (ಉದಾ. ನಡೆಯುವುದು, ಜಿಗಿಯುವುದು, ತಿರುಗಾಡುವುದು) ಇವುಗಳನ್ನು ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.
- ತಾಳ, ಲಯ ಹಾಗೂ ಗತಿ ಇವುಗಳ ಅರಿವು ಆಟದ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವುದು.
- ವಿವಿಧ ಭಾವನೆ (ಆನಂದ, ದುಃಖ, ಆಶ್ಚರ್ಯ) ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಹಾವಭಾವ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು.
- ಸಣ್ಣ-ಸಣ್ಣ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಳ ನೃತ್ಯ, ಪ್ರಯೋಗ ಸಾದರ ಪಡಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತದ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.
- ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ ಶಾರೀರಿಕ ಸುರಕ್ಷಿತತೆ, ಯೋಗ್ಯ ಅಂತರ ಇಡುವುದು ಹಾಗೂ ಯೋಗ್ಯ ಪೋಶಾಖ (ಬಟ್ಟೆ) ಧರಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುವುದು.
- ಉಪಲಬ್ಧ ಸಾಧನಸಮಗ್ರಿ, (ಸಂಗೀತ, ಸ್ಥಳ) ಇವುಗಳ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ನೃತ್ಯ ಅನುಭವ ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.
- ನೃತ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಏನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು/ಕಲಿತರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು. ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನ ಕೊಡುವ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುವುದು.

ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವ ಸಮಾವೇಶಕ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಅವರ ಕ್ಷಮತೆಗೆನುಸರಿಸಿ ಸಹಭಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬರಬೇಕು, ಅವರ ಕಲಾಗುಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೆ ದೊರೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ರಚನೆ ಸಂವೇದನಶೀಲ ದೃಷ್ಟಿ ಇಡಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಲೆಯ ಗುಂಪಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ ಹಾಗೂ ಕ್ಷಮತೆ ಹಾಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯ ಆಧಾರ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅಧಿಕ (ಪ್ರಭಾವಿ) ಪರಿಣಾಮಕಾರಕ ಅಧ್ಯಾಪನ ಮಾಡುವಿರಿ ಎಂಬುದು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಲಾ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತಯಾರಾಗಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅವನಿಗೆ ಆನಂದದಾಯಿ (ಆನಂದ ಮಯ) ಜೀವನ ಜೀವಿಸಲು ಬರಬೇಕೆಂಬುದೇ ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ, ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ.

ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ವಿಷಯ ಸಮಿತಿ
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಮಂಡಳ, ಪುಣೆ

ಮೂರನೆಯ ಇಯತ್ತೆ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ	
ದೃಶ್ಯಕಲೆ	
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೧: ಕಲೆಯ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಮಾನವಿ ಭಾವನೆಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ವಿಕಸಿತ ಗೊಳಿಸುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೧.೧: ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಭಾವ, ಭಾವನೆ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಪನಾ ಚಿತ್ರಣ ಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತಯಾರಿಸುವುದು.	
ಕ್ರಮಾಂಕ	**ಅಧ್ಯಯನ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ**
೦೩ A E೦೧	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಸರಳ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ರೇಖಾಟನೆ ಮಾಡುವನು.
೦೩ A E೦೨	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಣ ಮಾಡುವನು.
೦೩ A E೦೩	ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತದ ಕಲ್ಪನೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಂಡಿಸುವನು.
೦೩ A E೦೪	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕ ಸ್ವಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ತಗೆಯುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೧.೨: ದೃಶ್ಯಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ವಿವಿಧ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಸಾದಗಳ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವನು.	
೦೩ A E೦೫	ಅಕ್ಷರ ಅವಯವಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಅಕ್ಷರ ಲೇಖನ ಮಾಡುವನು.
೦೩ A E೦೬	ವಿವಿಧ ಅಕ್ಷರ ನಮೂನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ನಮೂನೆ ಶೋಧಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವನು.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೨: ಕಲೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಮುಕ್ತ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೨.೧: ದೈನಂದಿನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಭಾವನೆಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಮಾಡುವಾಗ ದೃಶ್ಯ ಘಟಕಗಳ (ರೇಷೆ, ಆಕಾರ, ಬಣ್ಣ, ಅವಕಾಶ, ಪೋತ) ವಿವಿಧ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವನು.	
೦೩A E೦೭	ರೇಷೆಯ ಸಂಕಲ್ಪನೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮುಕ್ತ ರೇಷೆ ತೆಗೆಯುವನು.
೦೩A E೦೮	ವಿವಿಧ ಪರಿಚಿತ ಘಟಕ ಆಕಾರಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಣ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೦೯	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಣ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೧೦	ದೈನಂದಿನ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುಗಳ ಸರಳ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಚಿತ್ರಣ ಮಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೨.೨: ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕಲಾಕೃತಿಯ ದೃಶ್ಯ, ಘಟಕ, ಸಂಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇವುಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು (ವಿರೋಧಭ್ಯಾಸ) ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡುವನು.	
೦೩A E೧೧	ಆಕಾರಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯುಕ್ತ ರೇಖಾಟನೆ ಮಾಡಿ ಚಿತ್ರಣ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೧೨	ಆಕಾರ ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯ ನಕ್ಷಿಕೆಲಸ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೧೩	ತಿಳುವಾದ ಹಾಗೂ ದಟ್ಟನೆಯ ಬಣ್ಣ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗುರುತಿಸಿ ಆ ಬಣ್ಣಗಳ ನಕ್ಷಿಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವನು.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೩: ಕಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಗಳ ಶೋಧನೆ ಮಾಡುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೩.೧: ದೃಶ್ಯಕಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು, ಸಾಧನಗಳು ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವನು.	
೦೩A E೧೪	ವಿವಿಧ ಸಾಧನಗಳು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಪೋತ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೧೫	ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನಗಳ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ರೇಖಾಟನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವನು.
೦೩ A E೧೬	ಮುದ್ರಗಳನ್ನು – ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೧೭	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಧನಗಳ (ಸಂಕಲನ) ಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ತ್ರಿಮಿತಿ ರಚನೆ ಮಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೩..೨ : ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ದೃಶ್ಯ ಕಲಾಕೃತಿ ತಯಾರಿಸುವಾಗ ನಿಯೋಜನ, ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಮತ್ತು ಸಾದರಿಕರಣದ ಹಂತಗಳ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವನು.	
೦೩A E೧೮	ಕಾಗದಗಳ ಚಿಕ್ಕ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ/ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಜ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೧೯	ಉಪಲಬ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಏಕತ್ರಿಕರಣಗಳಲ್ಲಿಂದ ಸರಳ ತ್ರಿಮಿತಿಯ ಆಕಾರ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾನೆ.
೦೩A E೨೦	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪರ್ಯಾವರಣ ಪೂರಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಂದ ಸರಳ ಆಕಾರ ವೈಯಕ್ತಿಕ/ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG.೪: ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಶೋಧಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ (ಪರಂಪರೆ) ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೪.೧: **ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ದೃಶ್ಯ ಘಟಕ ಗುರುತಿಸುವನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವನು.**	
೦೩A E೨೧	ವಿವಿಧ ರೇಷೆ ಹಾಗೂ ಆಕಾರ ರೇಖಾಟನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ರೇಖಾಟನೆ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೨೨	ವಿವಿಧ ರೇಷೆ ಹಾಗೂ ಆಕಾರ ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿ ರೇಖಾಟನೆ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೨೩	ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಸರಳ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ರೇಖಾಟನೆ ಮಾಡುವುದು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೪.೨: ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ಸುಕತೆ ತೋರಿಸುವನು.	
೦೩A E೨೪	ಸ್ಥಾನಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಹೇಳುವನು.
೦೩A E೨೫	ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಕಾರ/ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಲ್ಪ ಮಾಡುವನು.
ನಾಟ್ಯ	
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೧: ಕಲೆಯ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಮಾನವ ಭಾವನೆಯ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಸಾದರಿಕರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಂದ ವಿಕಸಿತಗೊಳಿಸುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೧.೧ : ನಾಟ್ಯ ಕಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗ ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಹಾಗೆಯೇ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ, ಪತ್ರಗಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವನು.	

೦೩A E೨೬	ಕುಟುಂಬ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ದೈನಂದಿನ ಮಾನವ ಕೃತಿಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೨೭	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷಿಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಚಲನೆವಲನೆಯ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೧.೨: ನಾಟ್ಯ ಕಲಾಕಾರರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಂತದ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರತಿಸಾದಗಳ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.	
೦೩A E೨೮	ದೈನಂದಿನ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುಗಳು ಧ್ವನಿ ಗುರುತಿಸಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವುದು.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೨: ಕಲೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದು.	
೦೩A E೨೯	ಸಾದರಿಕರಣ ಸಲುವಾಗಿ ಆವಶ್ಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಯಾದಿ ತಯಾರಿಸುವನು.
೦೩A E೩೦	ಸಾದರಿಕರಣ ಸಲುವಾಗಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಸಹಕಾರ್ಯರಿಗೆ ದೃಶ್ಯಘಟಕ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೩೧	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸಾದರಿಕರಣ ಸಲುವಾಗಿ ಕಲ್ಪಕತೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೨.೨: ನಾಟಕದ ಯಾವುದೊಂದು ವಿಷಯ ಘಟಕ ಮತ್ತು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಿರೋಧಾ ಭಾಸ (ವೈರುಧ್ಯ) ತೋರಿಸುವನು.	
೦೩A E೩೨	ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೩೩	ಸಾದರಿಕರಣ ನಂತರ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂದ ಸೂಚನೆಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವನು.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೩: ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳ ಅವಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು.	
ಧ್ಯೇಯ: C-೩.೧: ನಾಟ್ಯ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಧನಗಳು ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.	
೦೩A E೩೪	ನಾಟ್ಯ ಕಲೆಯ ಸಾದರಿಕರಣ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೆಕ್ಷ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಪಬದ್ಧ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಪರ್ಯಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
೦೩A E೩೫	ಸಾದರಿಕರಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ವೇಶಭೂಷೆ, ಸೂಚಕ ರಂಗಭೂಷೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೩.೨: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ವೇಶ ನಾಟಕ ಮಾಡುವಾಗ ನಿಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಾದರಿಕರಣದ ಹಂತಗಳ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವನು.	
೦೩A E೩೬	ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಪ್ರಸಂಗ ಅಥವಾ ಸಾದರಿಕರಣ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೩೭	ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವಾಗ ಸಹಾಯಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಘಟಕಗಳ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
೦೩A E೩೮	ವರ್ಗ ನಾಟ್ಯಗೃಹ ಈ ಸಂಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಶರೀರಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿಂದ ಪರದೆ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ : CG-೪ : ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಶೋಧ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಪರಂಪರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೪.೧: ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ನಾಟ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆಯ ಘಟಕ ಗುರುತಿಸುವನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವನು.	
೦೩A E೩೯	ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕಾಶದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೪೦	ಸಾದರಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಋತುಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ವೇಶಭೂಷೆ ಮಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೪.೨: ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ಸುಕತೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ.	
೦೩A E೪೧	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವನು.
೦೩A E೪೨	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಕಲಾಕಾರರ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕಲೆಯ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
ಸಂಗೀತ	
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೧: ವಿವಿಧ ಕಲೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಸ್ವಂತದ ಅನುಭವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ವಿಕಸಿತಗೊಳಿಸುವನು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೧.೧ : ವಿವಿಧ ಸಂಗೀತ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ (ಅವರ) ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಅನುಭವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.	
೦೩A E೪೩	ಪರಿಚಿತವಿರುವ ಸಂಗೀತ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿ ಗುಣುಗುಣಿಸುವನು.
೦೩AE೪೪	ಗಾಯನ, ವಾದನದ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಹಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೧.೨: ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಂತದ ವಿಚಾರಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಸಾದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.	
೦೩AE೪೫:	ಸಾಂಘಿಕ ಕೃತಿ ಮಾಡುವಾಗ ಆ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ.
೦೩AE೪೬	ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೆಯೇ ಸಹಕಾರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಬದಲಾವಣೆ ಗಮನದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿಸಾದ ನೀಡುವನು.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೨: ಕಲೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಮುಕ್ತ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೨.೧: ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಗಾಯನ, ವಾದನ (ಒಂಟಿ, ಜೋಡಿ ಸಮೂಹ) ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಾಡು ಮತ್ತು ತಾಳ ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸಾದರಿಕರಣ ಇವುಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.	
೦೩AE೪೭	ಪರಿಚಿತ ಗೀತಪ್ರಕಾರ ಉದಾ. ಬಾಲಗೀತೆ, ಅಭಿನಯ ಗೀತೆ ಕೇಳಿ ಹಾಡುವನು.
೦೩AE೪೮	ಗಾಯನದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರ (ಉದಾ. ಒಂಟಿ, ಜೋಡಿ ಗಾಯನ) ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹಾಡುವನು.
೦೩AE೪೯	ಒಂಟಿ ಹಾಗೂ ಜೋಡಿ ಗಾಯನದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೨.೨: (ಗೀತೆ) ಹಾಡು ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಾಭಾಸ (ಲಯ, ತಾಳ, ಸ್ವರ, ಭಾವ) ತೋರಿಸುವನು.	
೦೩AE೫೦	ಹಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳುವನು ಹಾಗೂ ಹಾಡುವನು.
೦೩AE೫೧	ವಿವಿಧ (ಗೀತೆ) ಹಾಡಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಳಿ ವ್ಯೆತ್ಯಾಸ ಗುರುತಿಸುವನು.
೦೩AE೫೨	ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿಯ ಪರಿಭಾಷೆ ಹೇಳುವನು. (ಉದಾ. ಸಂಗೀತ ಆರೋಹ, ಅವರೋಹ)
೦೩AE೫೩	ಸರಳ ಅಲಂಕಾರದ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಕ್ರಮ ಹೇಳುವನು.

ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೩ : ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೩.೧: ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವಾಗ ಧ್ವನಿ, ವಾದ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜನೆ ಸಹ. ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವಾಗ ಅವುಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.	
೦೩AE೫೪	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಗುರುತಿಸುವನು.
೦೩AE೫೫	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಧ್ವನಿ ಹಾಗೆಯೇ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವ ಲಯ ಹಾಗೂ ತಾಳ ಇವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಗಾಯನ, ವಾದನ ಮಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C.೩..೨: ಸಾದರಿಕರಣ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿ ಆಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ವಿವಿಧ ಕಲ್ಪನೆ ಸೂಚಿಸುವನು.	
೦೩AE೫೬	ಧ್ವನಿ ಹಾಗೂ ವಾದ್ಯಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹಾಡಿನ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಡುವಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲ್ಪನೆ ಸೂಚಿಸಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವನು.
೦೩AE೫೭	ವಿವಿಧ (ಹಾಡಿನ) ಹಾಡುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಹಾಡುವನು.
೦೩AE೫೮	ಅಭ್ಯಾಸದ ಆಧಾರದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಹಾಡುಗಳ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವನು.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೪ : ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಪರಂಪರೆಗಳ ಆಸಕ್ತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೪.೧: ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಸಂಗೀತ ಘಟಕ ಗುರುತಿಸುವನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕಲಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವನು.	
೦೩AE೫೯	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಧ್ವನಿಗಳು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿಯ ಧ್ವನಿಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂದರ್ಭ ಜೋಡಿಸುವನು.
೦೩AE೬೦	ಸ್ಥಾನಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಕಲಾಕಾರರ ಮಾಹಿತಿ ಹೇಳುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೪.೨: ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ಸುಕತೆ ತೋರಿಸುವನು.	
೦೩AE೬೧	ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ/ಸ್ಥಾನಿಕ ಲೋಕಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸಹಭಾಗಿ ಆಗುವನು.
ನೃತ್ಯ	
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೧: ಕಲೆಯ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಯ ಮಾನವಿ ಭಾವನೆಯ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಸಾದರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಂದ ವಿಕಸಿತ ಮಾಡುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೧.೧: ಪರಿಚಿತವಿರುವ ನೃತ್ಯ ಚಲನೆವಲನೆದ ಅಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಪ್ರದರ್ಶನ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವನು.	
೦೩AE೬೨	ಪರಿಚಿತ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಶಾರೀರಿಕ ಚಲನೆವಲನೆಗಳ ಕ್ರಮಶಃ ಲಯಬದ್ಧ ಸಾದರೀಕರಣ ಮಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೧.೨: ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆದಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾದರೀಕರಣ ಮಾಡುವಾಗ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಸಾದಗಳ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವನು.	
೦೩AE೬೩	ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾದರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಹಯೋಗ ಸಾಧಿಸುವನು.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೨ : ಕಲೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಮುಕ್ತ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೨.೧: ದೈನಂದಿನ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತ ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆಯ ಕ್ರಮ ತಯಾರಿಸಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವನು.	
೦೩AE೬೪	ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುವ ಶಾರೀರಿಕ ಚಲನೆವಲನೆಗಳ ಕ್ರಮ ತಯಾರಿಸಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೨.೨: ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದ ಯಾವುದೊಂದು ವಿಷಯ, ವಿವಿಧ ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆ ವಿವಿಧ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ತಾಳ, ಮುದ್ರೆ ಇವುಗಳ ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಾಭಾಸ ದರ್ಶಿಸುವನು.	
೦೩AE೬೫	ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಲಯ, ತಾಳ ಈ ಸಂಕಲ್ಪನೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡುವನು.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಧ್ಯೇಯ: CG-೩ ಕಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ತಂತ್ರಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೩.೧ : ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಾದ್ಯಗಳು, ಪೋಶಾಖ, ಕೃತಿಕ್ರಮ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು ಇತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇವುಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.	
೦೩AE೬೬	ನೃತ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.
೦೩AE೬೭	ವಿವಿಧ ವೇಶಭೂಷೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಬಗೆಗಿನ ನೃತ್ಯಪ್ರಕಾರ ಗುರುತಿಸುವನು.
೦೩AE೬೮	ವಿವಿಧ ವೇಶಭೂಷೆಗಳ ಹಾಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ನೃತ್ಯ ಚಲನೆವಲನೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೩.೨: ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆಯ ಕ್ರಮ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸಾದರಿಕರಣ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿ ಆಗುವಾಗ ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಯೋಗದಾನ ಕೊಡುವನು.	
೦೩AE೬೯	ಸ್ವಂತದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಹಾಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತ ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆಯಯೊಂದಿಗೆ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವನು.
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮದ ಧ್ಯೇಯ: CG-೪: ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಶೋಧವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಪರಂಪರೆಗಳ ಆಸಕ್ತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು.	
ಕ್ಷಮತೆ: C-೪.೧ : ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆಯ ಘಟಕ ಗುರುತಿಸುವನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವನು.	
೦೩AE೭೦	ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಘಟಕಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿ ವಿವಿಧ ಹಾಡುಗಳ ಮೇಲೆ ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನೆವಲನೆ ಮಾಡುವನು.
ಕ್ಷಮತೆ: C-೪.೨ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ಸುಕತೆ ತೋರಿಸುವನು.	
೦೩AE೭೧	ವಿವಿಧ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿಯ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಹೇಳುವನು.

ಸೂಚನೆ: ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯತೆ ಇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ-ಅಧ್ಯಾಪನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸುವಾಗ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಕೈಸನ್ನೆಗಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು (ಸೈನ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್) ಹಾಗೂ ಇತರ ಪೂರಕ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯತೆ ಇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕು.

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ದೃಶ್ಯಕಲೆ

ಪ್ರಕರಣ	ಪುಟ
೧. ನಕ್ಷೆಗಳ ಮೋಜು	೧
೨. ಅಕ್ಷರಗಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ	೯
೩. ನನ್ನ ಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ	೧೨
೪. ವಸ್ತುಗಳ (ಲೋಕದಲ್ಲಿ) ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ	೧೬
೫. ತ್ರಿಮಿತಿಯ ಕಲಾಕೃತಿ	೧೯

ರಂಗಮಂಚ (ಬಣ್ಣದ ಮಂಚ)

ಪ್ರಕರಣ	ಪುಟ
೬. ನಡೆಯಿರಿ ಅಭಿನಯ ಮಾಡುವಾ	೨೨
೭. ನಾಟಕದ ತಯಾರಿ ಮಾಡೋಣ	೧೮
೮. ನಡೆಯಿರಿ ಬಣ್ಣದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ (ಬಣ್ಣದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಿರಿ)	೩೨

ಸಂಗೀತ

ಪ್ರಕರಣ	ಪುಟ
೯. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಹಾಡೋಣ	೩೯
೧೦. ಹಾಡು ಒಬ್ಬನದು, ಹಾಡು ಇಬ್ಬರದು...	೪೭
೧೧. ಸ್ವರ ಪರಂಪರೆಯ	೫೩
೧೨. ಮೈತ್ರಿ ಸೂರಗಳ (ಸ್ವರಗಳೊಡನೆ ಗೆಳೆತನ)	೬೦

ನೃತ್ಯ

ಪ್ರಕರಣ	ಪುಟ
೧೩. ನೃತ್ಯಗಳ ಆನಂದ	೬೬
೧೪. ನೃತ್ಯಮಯ ಜೀವನ	೭೧
೧೫. ನೃತ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ	೭೬
೧೬. ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	೮೨

ದೃಶ್ಯಕಲೆ

೧: ನಕ್ಷೆಯ ಮೋಜು

ಇಂದು ನಾವು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಒಂದು ಸುಂದರ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವವರಿದ್ದೇವೆ! ನೀವು ಯಾವಾಗಾದರೂ ಸೀರೆಯ ಅಂಚಿನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಿರಾ? ನಾವು ಯಾವಾಗ ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗುತ್ತೆವೆ, ಆವಾಗ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿರುವ ತೋರಣ, ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ತೆಗೆದ ರಂಗೋಲಿ ಈ ಎಲ್ಲವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಯಾವಾಗ ಒಂದು ರೇಷೆ, ಒಂದು ಆಕಾರ ಅಥವಾ ಯಾವುದೊಂದು ಬಣ್ಣ ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಹೀಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಬರುತ್ತದೆ, ಆವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರ 'ನಕ್ಷೆ' ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ. ನಕ್ಷೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಚಿತ್ರ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ರೇಷೆಗಳ, ಆಕಾರಗಳು, ಬಣ್ಣಗಳ ಒಂದು ಆಕೃತಿಬಂಧ, ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಅಥವಾ ಲಯವಾಗಿದೆ.

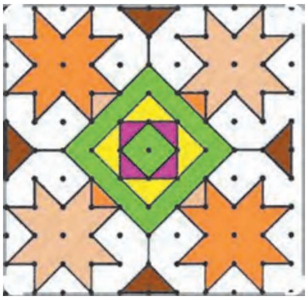

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಫರಶಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಖಿಡಕಿಗಳ ಕಬ್ಬಿಣದ ಜಾಳಿಗೆಗೆ ಮೇಲೆಯು, ಅದೇ ರೀತಿ ನಾವು ತೆಗೆದಿರುವ ರಂಗೋಲಿಯಲ್ಲಿಯು ನಕ್ಷೆ ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸರಳ ರೇಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಾಗ ಮೋಡಿ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅದು ಗೋಲಾಕಾರದಲ್ಲಿಯು ಇರುತ್ತದೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತ್ರಿಕೋನಾಕಾರದಲ್ಲಿ! ಇಂದು ನಾವು ಸರಳ ರೇಷೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ "ನಕ್ಷೆಯ ಮೋಜು" ಅನುಭವಿಸುವವರಿದ್ದವೆ. ನಡೆಯಿರಿ ಹಾಗಾದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪಕತೆಯಿಂದ ಕೋಲಾಜದ ಮೇಲೆ ನಕ್ಷೆಯ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅರಳಿಸೋಣ!

ನಕ್ಷೆ: ರೇಷೆ ಮತ್ತು ಆಕಾರ

ಸುಂದರ ನಕ್ಷೆಯ ಕೆಲಸದ ಸಲುವಾಗಿ ನಮಗೆ ರೇಷೆ ಮತ್ತು ಆಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ರೇಷೆ ಮತ್ತು ಆಕಾರ ಇವು ನಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.

ರೇಷೆಗಳ ಪರಿಚಯ: ಉದ್ದ, ಅಡ್ಡ, ತಿರುವು, ತುಂಡು ಗೆರೆ, ಓರೆ ವಕ್ರ ರೇಷೆ, ನಾಗಮೋಡಿ ರೇಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಉದ್ದ ರೇಷೆ | ಅಡ್ಡ ರೇಷೆ | ಓರೆ ರೇಷೆ | ತುಂಡು ರೇಷೆ | ವಕ್ರ ರೇಷೆ | ನಾಗಮೋಡಿ ರೇಷೆ

- ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸಿನ ನಮೂನೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಬೇರೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ನಕ್ಷೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವ ವಿವಿಧ ಆಕಾರ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು.

CG – ೪
C – ೪.೧
LO–0೩AE೨೧

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ಕಾಣಿಸುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೇವು. ಈಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರ, ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಕಾರ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರ: ತ್ರಿಕೋನ, ಚೌಕೋನ, ಆಯತ, ವರ್ತುಳ, ಅರ್ಧವರ್ತುಳ.

ತ್ರಿಕೋನ ಚೌಕೋನ ಆಯತ ವರ್ತುಳ ಅರ್ಧವರ್ತುಳ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಕಾರ: ಎಲೆ, ಹೂವು, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು.

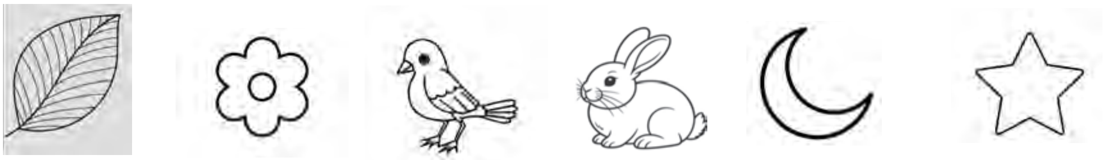

ರೇಷೆ ಹಾಗೂ ಆಕಾರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡೋಣ.

ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ರೇಷೆ ತೆಗೆಯಿರಿ. ತದನಂತರ ಮುಕ್ತಹಸ್ತದಿಂದ ಗೋಲಾಕಾರ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಭೌಮಿತಿಕ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಕಾರ ತೆಗೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡು.

ರೇಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಣ.

ಮುಂದಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ನಾಗಮೋಡಿ ರೇಷೆಗಳ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ. ನೋಡಿರಿ ಒಂದ ಸರಳ ಆದರೆ ಆಕರ್ಷಕ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಾಗುವುದು. ತದನಂತರ ನಿಮ್ಮ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೇಷೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಿ.

ಆಕಾರಗಳ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಂದ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾ.

ಮುಂದಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರ ಅಂದರೆ ಚೌಕೋನ, ವರ್ತುಳ ಮತ್ತು ತ್ರಿಕೋನ ಇವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ. ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸುವ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ (ತೆಗೆದು) ಮಂಡಿಸಿ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸು.

- ವಿವಿಧ ಆಕಾರಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ರೇಷೆ ಹಾಗೂ ನಂತರ ಕೇವಲ ಆಕಾರಗಳ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ರೇಷೆ ಹಾಗೂ ಆಕಾರ ಇವುಗಳ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಂದ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.

CG – ೨
C – ೨.೧
LO೭/೦೨/೨೦

ರೇಷೆ ಮತ್ತು ಆಕಾರ ಇವುಗಳ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಂದ ಸುಂದರ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾ!

ಮುಂದಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನಾವು ಕಲಿತ ವಿವಿಧ ರೇಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರು ರೇಷೆ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಕಾರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸುಂದರ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸು.

ಗಾಢ ಮತ್ತು ತಿಳಿ ಬಣ್ಣಗಳ ಪರಿಚಯ.

ನಿಮಗೆ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಬಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳ (ಗುರುತಿದೆ) ಪರಿಚಯವಿದೆ. ಈಗ ನಾವು ಗಾಢ ಮತ್ತು ತಿಳಿ ಬಣ್ಣಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಈಗ ಈ ಬಣ್ಣಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಹೇಳಿ ಯಾವ-ಯಾವ ಬಣ್ಣ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಿಳಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದು ಗಾಢ ಎನಿಸುತ್ತವೆ?

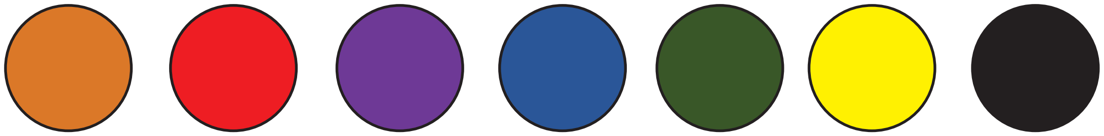

- **ಗಾಢ ಬಣ್ಣ:** ನೀಲಿ, ಗಾಢ ಹಸಿರು, ನೇರಳೆ, ಕಪ್ಪು ಈ ಬಣ್ಣಗಳು ಗಾಢ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.
- **ತಿಳಿ ಬಣ್ಣ:** ಹಳದಿ, ಕಿತ್ತಳೆ, ಕೆಂಪು ಈ ಬಣ್ಣ ತಿಳಿ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ : ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ತುಂಬಿದಾಗ ಅದು ಜೀವಂತ ಎಣಿಸುತ್ತದೆ. ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾಢ ಮತ್ತು ಒಂದು ತಿಳಿ ಬಣ್ಣ ಅದಲು-ಬದಲು ಮಾಡಿ ತುಂಬಿದಾಗ ನಕ್ಷೆ ಇನ್ನು ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ರೇಖಾಬಟೆ ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣದ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಣ.

ಈಗ ಮುಂದೆ ಚೌಕಟ್ಟು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಆ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸುವ ರೇಷೆ ಮತ್ತು ಆಕಾರ ಇವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಸುಂದರ ನಕ್ಷೆ ತೆಗೆ. ಈಗ ಮೊದಲು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆ ತಿಳಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ತುಂಬು. ಮತ್ತೊಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯ ನಕ್ಷೆ ಗಾಢ ಬಣ್ಣದಿಂದ ತುಂಬು.

ನಕ್ಷೆ ತೆಗೆದು ತಿಳಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ತುಂಬು.

- ಗಾಢ ಹಾಗೂ ತಿಳಿ ಛಾಯೆ (ಮೆರಗು) ಇವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಡಿರಿ.
- ಗಾಢ ಹಾಗೂ ತಿಳಿ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.

CG - ೨
C - ೨.೨
LO-೦೩AE೧೨/೧೩

ನಕ್ಷೆ ತೆಗೆದು ಗಾಢ ಬಣ್ಣದಿಂದ ತುಂಬು.

ನಕ್ಷೆ ತೆಗೆದು ಗಾಢ ಹಾಗೂ ತಿಳಿ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ತುಂಬು.

ಮುದ್ರಿತ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಕ್ಷೆಕೆಲಸ

ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನಾವು ರೇಷೆ, ಆಕಾರ, ಬಣ್ಣ ಇವುಗಳ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಸುಂದರ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದೇವು. ಈಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ನೋಡಿ. ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಬೇರೆತನ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡು. ನಮಗು ಕೂಡಾ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ನಡೆಯಿರಿ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದ ಮುದ್ರೆ ಹಾಗೂ ಮುದ್ರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ತಿಳಿಯೋಣ.

ಮುದ್ರೆ ಕೆಲಸ ಇದು ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸದ ಸರಳ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

ನಾವು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ಇರುವ ಯಾವು ವಸ್ತುಗಳ ಮುದ್ರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಮುದ್ರೆ ಕೋಲಾಜದ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರಿಸಲು ಬರಬೇಕು. ಉದಾ: ಬೆಂಡೆಕಾಯಿ, ಈರುಳ್ಳಿ, ಪೆನ್ನಿನ ಮುಚ್ಚಳ, ಎಲೆ, ಕೈ ಬೆರಳು, ಮುದುಡಿಸಿದ ಕಾಗದ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಯಾವ ವಸ್ತುವಿನ ಮುದ್ರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿದೆಯೋ ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಪೃಷ್ಠಭಾಗ ಬಣ್ಣದ ಡಿಶ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಗುಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕೋಲಾಜದ ಮೇಲೆ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಒತ್ತಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರ ಆಕಾರ ಕೋಲಾಜದ ಮೇಲೆ ಮೂಡಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಮುದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಮಗೆ ಆ ಮುದ್ರೆಗಳ ಯಾವುದರದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಬರುವುದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾಗೂ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಮುದ್ರಿತ ಕೆಲಸದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸದ ನಮೂನೆ ತೋರಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಆ ಮುದ್ರೆ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳದಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.
- ಮುದ್ರಿತ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

CG – ೨
C – ೨.೨
LO-೦೩AE೧೩, ೧೬

ಮುದ್ರೆ ಗುರುತಿಸು, ಹಾಗೂ ಬರೆ.

....

....

....

....

ಮುದ್ರಿತ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಂದ ನಕ್ಷೆ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮಾಡೋಣ

ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಡೆಕಾಯಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದ ಮುದ್ರೆ ಒಂದೇ ರೇಷೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ಮುದ್ರೆಗಳ ನಡುವೆ ಬೆರಳಿನ ಮುದ್ರೆ ಮುದ್ರಿಸಿ ಹೊಸ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸು.

ಬಹಳ ಸುಂದರ!

ಈಗ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಚೌಕಟ್ಟು ತಯಾರಿಸಿರಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳ ಮುದ್ರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುಂದರ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸಿದ ನಕ್ಷೆ ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ.

ಪೋತ ನಿರ್ಮಿತಿ ಹಾಗೂ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ

ವಸ್ತುಗಳ ಪೃಷ್ಠಭಾಗ ಕೈಗೆ ಹೇಗೆ ತಗಲುವುದು (ಒರಟು ಇರುವುದೋ ನುಣುಪು) ಇದಕ್ಕೆ ಪೋತ ಎನ್ನುವರು. ಹೀಗಿರುವ ಒರಟು ಪೃಷ್ಠಭಾಗದ ಆಧಾರದಿಂದ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಪೋತ ತಯಾರಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಪೋತ ತಯಾರಿಸಲು ಮುಂದಿನ ಹಂತಗಳನುಸಾರ ಕೃತಿ ಮಾಡು.

- ಯಾವುದೊಂದು ಒರಟು ಪೃಷ್ಠಭಾಗ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ನಾಣ್ಯ, ಗೋಣಿಚೀಲ, ಬಾಚಣಿಕೆ, ಜಾಳಿಗೆಯ ಕೈಚೀಲ, ಒರಟು ಪೃಷ್ಠಭಾಗವಿರುವ ಗಾಜು, ಗಿಡಗಳ ಎಲೆಗಳ ಶಿರೋಭಾಗ, ಗಿಡಗಳ ಕಾಂಡ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಯಾವುದರ ಪೋತ ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆ ಆ ವಸ್ತು ಕಾಗದದ ಕೆಳಗೆ ಇಡಿರಿ. ಮೇಲೆ ಪೆನ್ಸಿಲಿನಿಂದ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಕೈಯಿಂದ ತಿಕ್ಕಿರಿ, ಆಗ ನೋಡಿ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಸುಂದರ ಪೋತ ತಯಾರಾಗುವದು.

- ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳ ಮುದ್ರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

CG – ೩
C – ೩.೧
LO-೦೩AE೧೩, ೧೬

- ತಯಾರಾದ ಪೋತಗಳ ವಿವಿಧ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಉದಾ: ತ್ರಿಕೋನ, ಚೌಕೋನ, ಗೋಲ, ಅರ್ಧ ವರ್ತುಳ, ವರ್ತುಳ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಪೋತದ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಈ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳ ಆಕಾರ ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂಟಿಸಿ ನಕ್ಷಿದಾರ ರಂಗೋಲಿ ತಯಾರಿಸು
- ಪೋತ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಣ್ಣದ ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಎಣ್ಣೆಯಖಡು (ತೈಲ ಬಳಪ) ಇವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕೋಲಾಜ ತಂತ್ರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ

ಈಗ ನಕ್ಷೆಯ ಮುಂದಿನ ನಮೂನೆ ನೋಡಿರಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಬೇರೆತನ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆಯೇ? ಇದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡು.

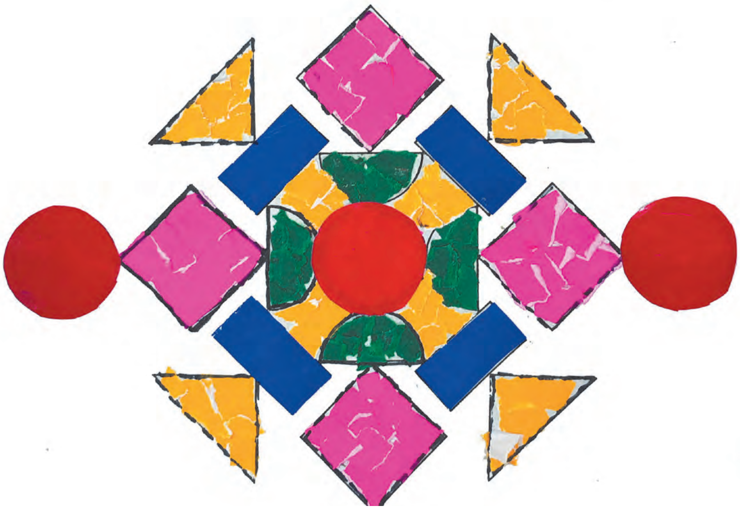

ಬದಿಯಲ್ಲಿಯ ಚಿತ್ರ ಬಣ್ಣದಿಂದ ತುಂಬಿಸಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ತಯಾರಿದಿಲ್ಲ. ಕಾಗದದ ಸಣ್ಣ-ಸಣ್ಣ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಕೊಲಾಜ' ಚಿತ್ರ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಕೋಲಾಜ ಎಂದರೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಕಾಗದ, ಬಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ಇತರ ವಸ್ತುಗಳ ಸಣ್ಣ-ಸಣ್ಣ ತುಂಡು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಅಂಟಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಕಲಾಕೃತಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಕೋಲಾಜ' ತಂತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಸುಂದರ ಚಿತ್ರ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ.

- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಪೃಷ್ಠಭಾಗದ ಮೇಲಿನ ಪೋತ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕ ತೋರಿಸಿ ವಿವಿಧ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
- ವಿವಿಧ ಪೋತಗಳ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಂದ ಚಿತ್ರ/ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.

CG – ೩
C – ೩.೧,೩.೨
LO–0೩AE೧೪,೧೮

ಕಾಗದದ ಕೆಲಸಿನಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸೋಣ.

ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಹಳೆಯ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಬಣ್ಣದ ಮಾಸಿಕೆಗಳ ತುಂಡು, ಕತ್ತರಿ, ಅಂಟು ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ಕಾಗದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಈಗ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ಮಾಡಿರಿ.

೧. ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದಗಳ ಸಣ್ಣ-ಸಣ್ಣ ತ್ರಿಕೋನ, ವರ್ತುಳ ಮತ್ತು ಚೌರಸ ಆಕಾರ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.
೨. ಬಿಳಿಯ ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ಪೆನ್ಸಿಲ್‌ನಿಂದ ೫ ಸೇ.ಮೀ. ಅಗಲದ ಒಂದು ಉದ್ದ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.
೩. ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕತ್ತರಿಸಿದ ಬಣ್ಣದ ಆಕಾರ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ರಮದಿಂದ (ಉದಾ. ಒಂದು ತ್ರಿಕೋನ, ಒಂದು ವರ್ತುಳ) ಅಂಟಿಸಿರಿ.
೪. ಎರಡು ಆಕಾರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಖಾಲಿ ಸ್ಥಳ (ಜಾಗ) ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದಗಳ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿರಿ.
೫. ನೋಡಿರಿ, ನಿಮ್ಮ 'ಕಾಗದ ಕೆಲಸಿನ ಕೋಲಾಜ ನಕ್ಷೆ' ತಯಾರಾಯಿತು!

ತಯಾರಾದ ನಕ್ಷೆ ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸು.

ಅಭ್ಯಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ (ಅಭ್ಯಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ) ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದಗಳ ತುಂಡುಗಳಿಂದ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸು.

ಕಾಗದದಿಂದ ಜಾಳಿಗೆಯ ನಕ್ಷೆ

ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನಾವು ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೇವು, ಆದರೆ ಕಾಗದಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಾ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗುವುದು

- ಬಣ್ಣದ ಅಥವಾ ಬಿಳಿಯ ಚೌಕೋನ ಕಾಗದ
- ಸಣ್ಣ ಕತ್ತರಿ (ಮೊಂಡು ತುದಿಯುಳ, ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ ಸುರಕ್ಷಿತ)
- ಪೆನ್ಸಿಲ್

ಈಗ ಒಂದು ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಲಿನಿಂದ ಈ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸೋಣ

ಮೆಟ್ಟಿಲು ೧: ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಮಡಿಕೆ ಹಾಕುವುದು.

- ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಒಂದು ಗಾಢ ಬಣ್ಣದ ಚೌಕೋನಾಕಾರ ಗೊಟಿವ ಕಾಗದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.
- ಆ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಡಿಚಿ ಅದಕ್ಕೆ ಆಯತೆ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ಮೆಟ್ಟಿಲು ೨: ನಕ್ಷೆಯ ರೇಖಾಟನೆ.

- ಈಗ ಕಾಗದದ ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗೂ ತೆರೆದ ಭಾಗಗಳ ಮೇಲೆ ಪೆನ್ಸಿಲ್‌ನಿಂದ ಸಣ್ಣ-ದೊಡ್ಡ ಆಕಾರ ತೆಗೆಯಿರಿ.
- ಉದಾ. ಸಣ್ಣ ತ್ರಿಕೋನ, ಅರ್ಧವರ್ತುಳ ಅಥವಾ ವರ್ತುಳ ಅಥವಾ ಯಾವುದೊಂದು ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಆಕಾರ.

- ಕೋಲಾಜ ತಂತ್ರಗಳ ನಮೂನೆ ತೋರಿಸಿ ಕೋಲಾಜ ತಂತ್ರಗಳ ಸಂಕಲ್ಪನೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು.
- ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದ, ಮಾಸಿಕೆಗಳು, ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಬಣ್ಣದ ಕಾರದಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.

CG-೨
C-೨.೨
LO-೦೩AE೧೨

* ಕಾಗದದ ನಡುವಿನ ಮಡಿಚಿದ ಭಾಗ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲಾಗದ ಹಾಗೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಿರಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಗದಗಳ ತುಂಡುಗಳಾಗಿ ನಕ್ಷೆ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗುವುದು.

ಮೆಟ್ಟಿಲು ೩: ಕತ್ತರಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸುವುದು.

* ಪೆನ್ಸಿಲ್‌ನಿಂದ ತೆಗೆದ ಗುರುತುಗಳಿಂದ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಯಿಂದ ಕಾಗದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ.
* ಕತ್ತರಿಸಿದ ಸಣ್ಣ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಬದಿಗೆ ತೆಗೆದು ಇಡಿರಿ.

ಮೆಟ್ಟಿಲು ೪: ನಕ್ಷೆ

* ಈಗ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಕಾಗದದ ಎಲ್ಲ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಿರಿ (ಬಿಚ್ಚಿರಿ).
* ನಿಮಗೆ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸುಂದರ, ಒಂದೇ ರೀತಿ ಹಾಗೂ ಚಕ್ರಾಕಾರ ನಕ್ಷೆ ಕಾಣಿಸುವುದು!

ಮೆಟ್ಟಿಲು ೫: ನಕ್ಷೆಯ ಕಾಗದ ಅಂಟಿಸುವುದು.

* ತಯಾರಾದ ನಕ್ಷೆಯ ಕಾಗದ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿರಿ.

ಈಗ ನಾವು ಕಾಗದದ ಚೌಕೋನಾಕಾರ ಮಡಿಕೆ ಹಾಕಿ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಿದೇವು. ಆದರೆ ನೀವು ಕಾಗದದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆ ಹಾಕಿ ಕೂಡಾ ಸುಂದರ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಿರಿ ಮತ್ತು ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಅಂಟಿಸಿರಿ.

ನನ್ನ ಕೃತಿ

೧. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳ ರೇಷೆಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ವಹಿಯ ಪುಟದ ಒಂದು ಸುಂದರ ಬಾರ್ಡರ್ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

೨. ವಿವಿಧ ಮುದ್ರೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದು ಸುಂದರ ಶುಭಾಶಯ ಪತ್ರ/ಭೇಟ ಕಾರ್ಡ್ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

೩. ಒಂದು ತ್ರಿಕೋನ ಆಕಾರ ತೆಗೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಕ್ಷೆ ತೆಗೆಯಿರಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಬಣ್ಣದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ.

೪. ಹಳೆಯ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೇವಲ ಜಾಹೀರಾತುಗಳ ಬಣ್ಣದ ಭಾಗ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ಗೋಲಾಕಾರ ತುಂಡು ಮಾಡಿರಿ. ಈ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸರಳ ರೇಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ 'ಮಣಿಗಳ ಸರ' ತಯಾರಿಸಿರಿ.

೫. ಒಂದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಐದು ತ್ರಿಕೋನ ಮತ್ತು ಐದು ವರ್ತುಳ ಆಕಾರ ಕತ್ತರಿಸಿರಿ. ಈ ಆಕಾರಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಲು ಬರುವುದು, ಎಂಬುದನ್ನು ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿರಿ.

* ಮಕ್ಕಳ ತಯಾರಿಸಿದ ನಕ್ಷೆಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ (ತುಂಬಬೇಕು) ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು.

CG – ೨,೩,೪
C – ೨.೧, ೨.೨, ೩.೧, ೩.೨, ೪.೧
LO–೦೩AE೧೨/೧೩/
೧೬/೨೧/೨೩/೧೪/೧೮

೨. ಅಕ್ಷರಗಳ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ

ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಸುಂದರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರಗಳ ನಮೂನೆ ನೋಡಿರಿ. ಎಷ್ಟು ಚಂದ, ಆಕರ್ಷಕ ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಅಕ್ಷರಗಳು, ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ನೋಡಿ... ನಮ್ಮ ಅಕ್ಷರವು ಹೀಗೆ ಆಕರ್ಷಕ ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಆಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಕ್ಷರ ಲೇಖನದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡೋಣ.

ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಾಲು
ಕನ್ನಡ ಪಿಲಿಯೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಲು!

ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಶಾಲೆ ಇದು ।
ತಾಯಿ ಮಗುವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಂತೆ, ಈ ಶಾಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಮುದ್ದಿಸುತ್ತೆ ॥

ಸುಂದರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ಇದು ಒಂದು ಕಲೆ ಇದೆ,
ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಅದನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡೋಣ - ಈ ಅಕ್ಷರ ಲೇಖನಗಳ

(	ರ	ರ	ಕ	ಠ	ಝ	ಮ	
e	ವ	ವ	ಛ	ಪ	ಫ	ಮ	ಷ
ಲ	ಅ	ಆ	ಅಂ	ಅಃ	ಉ	ಊ	
ತ	ತ	ತ	ಟ	ಕ್ಷ	ಮ		
ᴗ	ದ	ಧ	ಥ	ಡ	ಢ	ಫ	
∩	ಗ	ಣ	ಇ	ಈ			
~	ನ	ಸ	ಶ	ಳ	ಖ		
೦	ಹ	ಬ	ಭ				
ಜ	ಓ	ಒ	ಔ	ಜ್ಞ	ಐ		

ಸುಂದರ ಹಸ್ತಕ್ಷರ ಸಲುವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳ ಅವಯವಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅವಯವ ತಗೆದು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಕ್ಷರ ಅವಯವ ಯಾವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹಾಗೂ ಅದು ಹೇಗೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅಕ್ಷರ ಅವಯವಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.

ಸುಂದರ! ಈಗ ಈ ಅಕ್ಷರ ಅವಯವಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ನಾವು ನಮ್ಮ ಎರಡು ಗೆರೆಯ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡೋಣ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸೋಣ.

- ವಿವಿಧ ಅಕ್ಷರಗಳ ಅವಯವ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಆಕಾರ ತೆಗೆಯುವ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕ ತೋರಿಸಬೇಕು.
- ಅಕ್ಷರ ಅವಯವ ತೆಗೆಯುವಾಗ ಯೋಗ್ಯ ದಿಶೆಯಿಂದ ತೆಗೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಅವಯವಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.

CG – ೧
C – ೧.೨
LO–೦೩AE೫

ಅಕ್ಷರ ಅವಯವಗಳಿಂದ ಅಕ್ಷರಗಳ ಕಡೆಗೆ

ನಾವು ಅಕ್ಷರ ಅವಯವವನ್ನು ಕಲಿತೇವು ಮತ್ತು ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸ ಕೂಡ ಮಾಡಿದೇವು. ಈಗ ಈ ಅವಯವಗಳಿಂದ ಅಕ್ಷರ ಹೇಗೆ ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಯೋಣ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡೋಣ.

ಅಕ್ಷರ ಲೇಖನದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಎರಡು ಗೆರೆಯ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ.

ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳು.

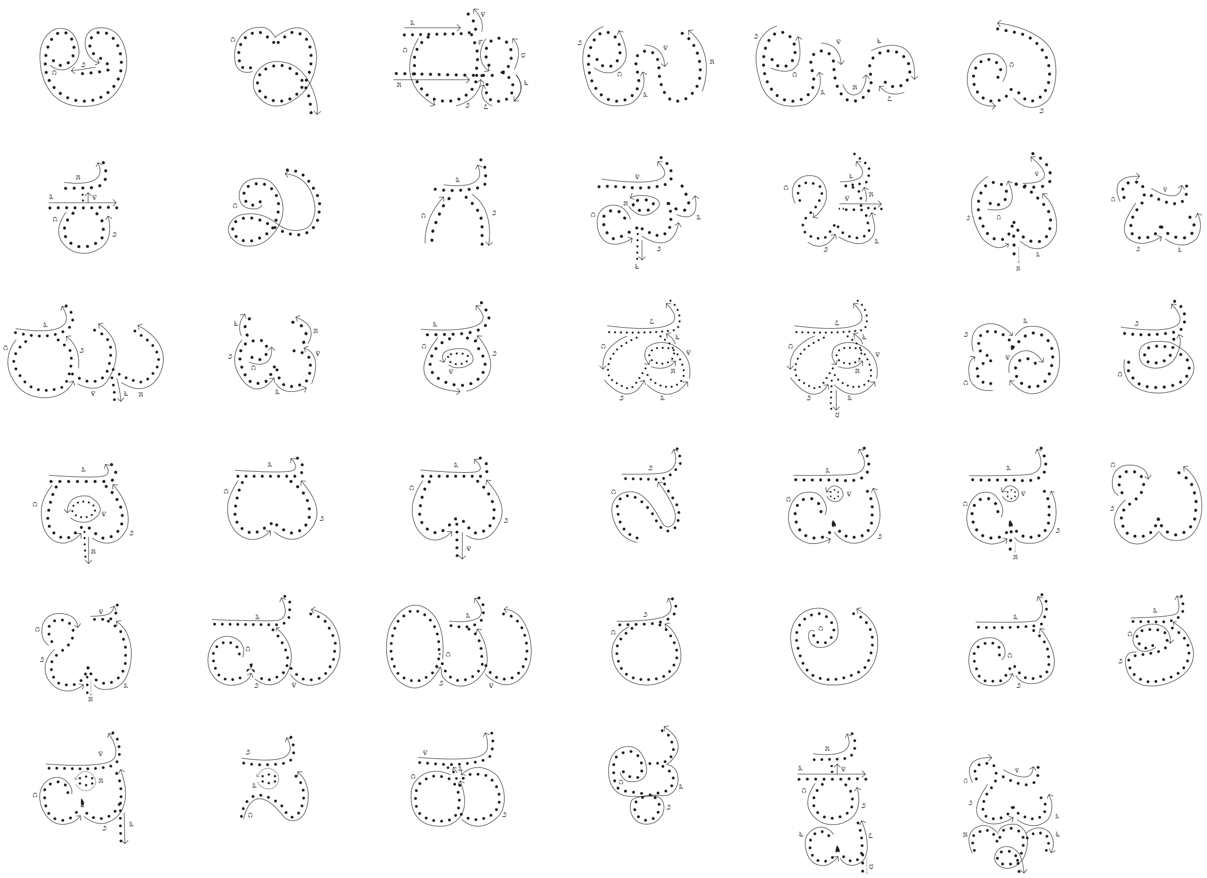

ಅಕ್ಷರದಿಂದ ಶಬ್ದದ ಕಡೆಗೆ

ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಲಿತೆವು. ಈಗ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಸುಂದರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಬರೆಯೋಣ.

ಭಾರತ, ಪುಸ್ತಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಅಭಿನವ,

ಈ ರೀತಿ ನೀವು ಯಾವುದೇ ಇಪ್ಪತ್ತು ಶಬ್ದ ಸುಂದರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಅಕ್ಷರ ಅವಯವಗಳಿಂದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕದ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಬೇಕು.
- ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಲೇಖನ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ವಿವಿಧ ಶಬ್ದ, ವಾಕ್ಯಗಳು ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.

CG – ೧
C – ೧.೨
LO–0೩AE೫

ಸುಂದರ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿಂದ ಶುಭಾಶಯ ಪತ್ರ!

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ನಿಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಶುಭಾಶಯ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಅವುಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ. ನೀವು ಕೂಡಾ ವಿವಿಧ ನಿಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಂದ ಅಕ್ಷರಗಳ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಶುಭಾಶಯ ಪತ್ರ ತಯಾರಿಸಿ ಸುಂದರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ.

ವಿವಿಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಅಕ್ಷರ ಲೇಖನ

ಅಕ್ಷರ ಲೇಖನ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಮಸಿ ಪೆನ್ನು, ಬಾಲ್ ಪೆನ್ನು, ಸ್ಕೆಚ್ ಪೆನ್ನು, ಎಣ್ಣೆಯ ಖಡು, ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಪೆನ್ಸಿಲ್ – ಸುಂದರ ಅಕ್ಷರವೇ ಸುಂದರ ಅಲಂಕಾರ.

ಮಸಿ ಪೆನ್ನು – ಸುಂದರ ಅಕ್ಷರವೇ ಸುಂದರ ಅಲಂಕಾರ.

ಬಾಲ್ ಪೆನ್ನು – ಸುಂದರ ಅಕ್ಷರವೇ ಸುಂದರ ಅಲಂಕಾರ.

ಸ್ಕೆಚ್ ಪೆನ್ನು – ಸುಂದರ ಅಕ್ಷರವೇ ಸುಂದರ ಅಲಂಕಾರ.

ಎಣ್ಣೆ ಖಡು – ಸುಂದರ ಅಕ್ಷರವೇ ಸುಂದರ ಅಲಂಕಾರ.

ನನ್ನ ಕೃತಿ

೧. ವೃತ್ತಪತ್ರದಲ್ಲಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಂದ ಸುವಿಚಾರಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಹಾಗೂ ಆ ಸುವಿಚಾರ ನಿಮ್ಮ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೨. ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ಹೆಸರು ವಿವಿಧ ಲೇಖನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
ಉದಾ. ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಮಸಿ ಪೆನ್ನು, ಬಾಲ್ ಪೆನ್ನು, ಸ್ಕೆಚ್ ಪೆನ್ನು, ಎಣ್ಣೆ ಖಡು.

- ನಿಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಶುಭಾಶಯ ಪತ್ರ ಇವುಗಳ ಮಾದರಿ (ನಮೂನೆ)ಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.
- ನಿಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಶುಭಾಶಯ ಪತ್ರ ಇವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.
- ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಅಕ್ಷರ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಶುಭಾಶಯ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.
- ವಿವಿಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಅಕ್ಷರ ಲೇಖನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು.

CG – ೧
C – ೧.೨
LO–೦೩AE೫,೬

೩. ನನ್ನ ಚಿತ್ರ, ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ

ನಿನ್ನೆ ಏನು ನಡೆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ನಾವು ನೋಡಿರುವ ಪ್ರಸಂಗ, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಪ್ರಸಂಗ ನೆನಪಿಸಿ ಅದರ ಚಿತ್ರಗಳು ಕೂಡಾ ತೆಗೆಯಬಹುದು. ಹೀಗೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ತೆಗೆದ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ''ಸ್ಮರಣ ಚಿತ್ರ'' ಎನ್ನುವರು. ಸ್ಮರಣ ಚಿತ್ರ ಎಂದರೆ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ತೆಗೆದ ಚಿತ್ರ.

ಸ್ಮರಣ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ರೇಷೆ ಹಾಗೂ ಆಕಾರ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು, ಇದರ ಅಭ್ಯಾಸ ನೀವು ನಕ್ಷೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಮಾಡಿದಿರಿ, ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಡೆಯಿರಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡೋಣ ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಸ್ಮರಣ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯೋಣ.

ಹವೆಯಲ್ಲಿಯ ರೇಖಾಂಕನ: ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಹೂವುಗಳು ಅಥವಾ ಹಣ್ಣುಗಳ ಆಕಾರ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರಳಿನಿಂದ ತೆಗೆದು ನೋಡಿರಿ. ಈಗ ಅದೇ ಆಕಾರ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಪೆನ್ಸಿಲಿನಿಂದ ತೆಗೆಯಿರಿ.

ಮುಕ್ತ ರೇಷೆ: ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ಸವನೆ ವರ್ತುಳಾಕಾರ, ನಾಗಮೋಡಿ ಮತ್ತು ಓರೆಯಾಗಿ ರೇಷೆ ತೆಗೆಯಿರಿ. ಈ ರೇಷೆಯಲ್ಲಿಂದ ನಿಮಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮುಖ ಅಥವಾ ಗುಡ್ಡದ ಹಾಗೆ ಆಕಾರ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿರಿ.

ಮನುಷ್ಯರ ಚಿತ್ರಗಳು: ಮನುಷ್ಯರ ಚಲನೆವಲನೆ ತೋರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ (ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು/ನಡೆಯುವುದು/ಓಡುವುದು/ಕುಣಿಯುವುದು) ಸರಳ/ ಸುಲಭ ರೇಷೆಗಳ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ತೆಗೆದ ಕಡ್ಡಿ ಚಿತ್ರಗಳು ನೋಡಿ ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಮನುಷ್ಯಕ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.

ನಿಸರ್ಗ ನಿರ್ಮಿತ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಘಟಕಘಲ ಸರಳ ರೇಖಾಟನೆ.

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ವಸ್ತು, ಘಟಕ ನೋಡಲು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಘಟಕಗಳು ನಿಸರ್ಗ ನಿರ್ಮಿತ ಇರುತ್ತವೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಇರುತ್ತವೆ.

ನಿಸರ್ಗ ನಿರ್ಮಿತ ಘಟಕ – ಉದಾಹರಣೆ: ಗಿಡಗಳು, ಮರ, ಎಲೆ, ಹೂವು, ಪಕ್ಷಿ, ಪ್ರಾಣಿ, ಗುಡ್ಡ, ನದಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಘಟನೆ – ಉದಾಹರಣೆ: ಮನೆ, ಗಾಡಿ, ಪುಸ್ತಕ, ಸಂಗಣಕ, ಬ್ಯಾಟ, ಲೋಟ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ ನೀವು ನೋಡಿರುವ ಐದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟಕಗಳ ಹಾಗೂ ಐದು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ವಸ್ತುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

- ಮಕ್ಕಳ ಅನುಭವ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತು, ಹಣ್ಣು ಇವುಗಳ ಹೆಸರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅವರಿಗೆ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಆಕಾರ ತೆಗೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೆ ಕೊಡಬೇಕು.
- ಕಡ್ಡಿಯ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಿರಿ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.

CG – ೧,೨
C – ೧.೨, ೨.೧
LO–0೩AE೨, ೭,೧೫

ನಿಸರ್ಗ ನಿರ್ಮಿತ ಘಟಕ	ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಘಟಕ
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ಪ್ರಕಾರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ನೀವು ನೋಡಿರುವಂತಹ ಒಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟಕದ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮಾನವನಿರ್ಮಿತ ವಸ್ತುಗಳ ಚಿತ್ರ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಪೆನ್ಸಿಲ್‌ನಿಂದ ತೆಗೆಯಿರಿ.

ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯುವ ಮುಂಚೆ ಆ ಘಟಕ ಅಥವಾ ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅದರ ಆಕಾರ, ರಚನೆ, ಬಣ್ಣ, ಸ್ಪರ್ಶ ಇವುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರಿ. ತದನಂತರ ಆ ಘಟಕ ಮೂಲ ಆಕಾರ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ.

ಈಗ ನೀವು ನೋಡಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟಕ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ತೆಗೆದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ವರ್ಗ ಮಿತ್ರಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ.

ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಸ್ಮರಣಚಿತ್ರ

ಈಗ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ನೆನಪಿನ (ಕಲ್ಪನೆಯ) ಒಂದು ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯೋಣ. ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ದಿವಸ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತಿರಬಹುದು.

ಈಗ ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು 'ಶಾಲೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ದಿವಸ' ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಮರಣಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯೋಣ.

೧) **(ನೆನಪಿಸೋಣ) –** ಶಾಲೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ದಿವಸ ಹೇಗಿತ್ತು? ಶಾಲೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರಿ? ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡ ವರ್ಗ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ? ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಗತ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರು? ನಿಮಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬಿಡಲು ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದರು? ಶಾಲೆಯ ಪರಿಸರ ಹೇಗಿತ್ತು? ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಾಗ ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಅನಿಸಿತು? ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತ ಮಾಡು. ಆ ಘಟಕ ಯಾವ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿ ರೇಖಾಟನೆ ಮಾಡು.

೨) **ಮುಖ್ಯ ಆಕೃತಿಯ ರಚನೆ –** ಚಿತ್ರದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತದ ಅಥವಾ ಗೆಳೆಯರ ಆಕೃತಿ ತೆಗೆಯಿರಿ. ಮುಖ್ಯ ಆಕೃತಿಯ ರಚನೆ, ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಮಹತ್ವದ ಘಟಕ ಹಾಗೂ ಆ ಘಟಕಗಳ ಅಂದಾಜು ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೆನ್ಸಿಲ್‌ನಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ತೆಗೆಯಿರಿ.

೩) **ವಿವರಗಳು –** ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಘಟಕಗಳ ರಚನೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಆದ ನಂತರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಹಾಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಿರಿ. ಅದು ಶಾಲೆಯ ಗೊಡೆ, ಶಾಲೆಯ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿರುವ ತೋರಣ, ಸ್ವಾಗತದ ಫಲಕ ಇತ್ಯಾದಿ.

೪) **ಬಣ್ಣದ ಕೆಲಸ –** ಸ್ಮರಣ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ಬಣ್ಣದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರಿ. ಸ್ಮರಣಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನು ನೋಡಿದೆವು ಅದನ್ನು ಹಾಗೆ ಇಳಿಸಲು (ತೆಗೆಯಲು) ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿರುವ ಬಣ್ಣ ತುಂಬಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ.

- ನಿಸರ್ಗ ನಿರ್ಮಿತ/ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಘಟಕಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿಯ ದೃಶ್ಯ ವಿವರವನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೆ ಕೊಡಬೇಕು.
- ವರ್ಣನೆಗನುಸರಿಸಿ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೆ ಕೊಡಬೇಕು.

CG – ೧
C – ೧.೧
LO–೦೩AE೦೨

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಮರಣಚಿತ್ರ ಇದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಚಿತ್ರ. **ಸ್ಮರಣ ಚಿತ್ರ**ದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಿರುವ ಪ್ರಸಂಗ, ವಸ್ತು, ಘಟಕ ಹೇಗೆ ಇದೆ ಹಾಗೆಯೇ ತೆಗೆಯಲು ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಲ್ಪನೆಚಿತ್ರ ಇದು ಸ್ಮರಣ ಚಿತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಆ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಾವಿನ್ಯಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಘಟಕ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯ ಬೇರೆ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ ತೋರಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯ ಮೋಜಿನ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪನೆ ಚಿತ್ರ ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

....

....

ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಚಿತ್ರ ಸ್ಮರಣಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಯಾವ ಚಿತ್ರ ಕಲ್ಪನೆಚಿತ್ರ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಆ ಆ ಚಿತ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಅದರ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.

ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ಬೇರೆ ತರಹದ ಕಲ್ಪನೆ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯೋಣ.

ಈ ಘಟಕಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ನಾವು ಹಾಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇಂತಹ ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪನಾ ಚಿತ್ರ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೆ ನಮಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಮಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದರೆ?

ನಡೆಯಿರಿ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವು 'ನಮಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದರೆ...' ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಪನೆಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯೋಣ.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಿರಿ.

೩) ಕಲ್ಪನೆ ಚಿತ್ರ – ನನಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದರೆ ನಾನು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು? ಶಾಲೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ? ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾಗೆ ಗಿಡಗಳ ಮೇಲೆ, ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಏನು? ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಏನು? ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಹಾರಿ ಇನ್ನೂ ಏನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ? ನಿಮ್ಮ ರೆಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬಣ್ಣದಿರುತ್ತವೆ ಇದರ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿ. ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಕಲ್ಪನೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಪಡಿಸಿರಿ.

- ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾನವನ ಆಕೃತಿ ತೆಗೆಯುವಾಗ ಕಡ್ಡಿ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಸಿ ಪೂರ್ಣ ಆಕೃತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್ಯುವಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿರಿ.
- ಸ್ಮರಣಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನೆಚಿತ್ರ ಇದರಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರಿ.

CG – ೧
C – ೧.೧
LO–೦೩AE೦೩

೨) **ಮುಖ್ಯ ಆಕೃತಿ –** ಚಿತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿಯ ಆಕೃತಿ ಪೆನ್ಸಿಲಿನಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ (ಮೆಲ್ಲನೆ) ತೆಗೆಯಿರಿ. ವಿವರವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿಯ ಇನ್ನಿತರ ಪಾರ್ಶ್ವಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯ ವಿವರವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯಿರಿ.

ಉದಾ – ಗುಡ್ಡ, ಮೋಡ, ಚಂದ್ರ, ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಹೀಗೆ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಪಾರ್ಶ್ವಭೂಮಿ ತೆಗೆಯಿರಿ.

೩) **ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವು ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತದೆ!** ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಹೂವುಗಳ ಬದಲು ಚಾಕಲೇಟ್ಸಗಳು ಹತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿರಿ ಅಥವಾ ಮೊಡಗಳಿಂದ ಮಳೆಯ ಬದಲು ಬಣ್ಣದ ಗೋಲಿಗಳನ್ನು ಬಿಳುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿರಿ. ಹೀಗೆ ನೀವು ಏನನ್ನು ಕೂಡಾ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಬಹುದು.

೪) **ಬಣ್ಣದ ಕೆಲಸ :** ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೊಂದು ಅಪರಿಚಿತ ಬಣ್ಣ ನೀವು ಕಲ್ಪನೆಯ ಚಿತ್ರ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಪನಾ ಚಿತ್ರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಡಿರಿ.

ಕಲ್ಪನೆಯ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಗಳ ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ಬಂಧನ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ಜಗತ್ತು ತಯಾರಿಸಬಹುದು.

ಉದಾ – ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣಿನ ಹುಲ್ಲು, ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ಆಕಾಶ ತೆಗೆಯಬಹುದು.

ನನ್ನ ಕೃತಿ.

೧) ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಿರಿ.
೨) ಯಾವುದೊಂದು ಹಬ್ಬದ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಿರಿ.
೩) ''ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರುವ ನನ್ನ ಗಾಡಿ'' ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಪನೆಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಿರಿ.
೪) ''ನನ್ನ ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯ ಪರಿ'' ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಪನೆಯ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಿರಿ.

- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯಶಕ್ತಿಗೆ ಚಾಲನೆ ದೊರೆಯುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಕಲ್ಪನೆಯ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಲು ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿರಿ.

CG – ೧
C – ೧.೧
LO–೦೩AE೦೩,೪

೪. ವಸ್ತುಗಳ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ

ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಷ್ಟೊ ತರಹದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೆವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಣ್ಣ - ದೊಡ್ಡ ವಸ್ತು ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ ವಸ್ತುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವಾಗ ಆ ವಸ್ತುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗುವುದು. ಅವುಗಳ ಆಕಾರ, ಉದ್ದ, ಅಗಲ, ದಪ್ಪ, ಬಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಅದರ ಪೋತ ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಸ್ತುಗಳ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಥಮ ಆ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ವಸ್ತುಗಳ ಆಕಾರ, ಆ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರ, ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ರೇಷೆ, ಅವುಗಳ ಬಣ್ಣ ಹಾಗೆಯೇ ಅವುಗಳ ಪೋತ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆಕಾರ ಮತ್ತು ವಸ್ತು

(ನಮ್ಮ) ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿರಿ ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರಗಳನುಸಾರ ಅವುಗಳ ಗುಂಪು ಮಾಡಿ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.

ಚೌಕೋನ ಆಕಾರದ ವಸ್ತುಗಳು	ತ್ರಿಕೋನಾಕಾರದ ವಸ್ತುಗಳು	ಗೋಲಾಕಾರದ ವಸ್ತುಗಳು	ಅನೇಕ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರ ಇರುವ ವಸ್ತುಗಳು
....	....	....	....
....	....	....	....
....	....	....	....
....	....	....	....

ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರ ಶೋಧಿಸೋಣ.

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರ ಶೋಧಿಸಿ ಬದಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯಿರಿ.

ನಿಮಗೆ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರ ಗುರುತಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಿಮಗೆ ವಸ್ತುಚಿತ್ರ, ಸಹಜವಾಗಿ ತೆಗೆಯಲು (ಬರುವುದು) ಬರಬಹುದು.

- ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರ ಗುರುತಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.

CG – ೧
C – ೧.೧
LO–೦೩AE೦೧

ವಸ್ತುಗಳ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯೋಣ

ಮುಂದೆ ಇದಲಾದ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳ ವಸ್ತುಚಿತ್ರ ಮುಂದಿನ ಹಂತಗಳಿಂದ ತೆಗೆಯೋಣ.

೧) ಮೊದಲು ವಸ್ತುಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿರಿ.

೨) ಮೊದಲಿಗೆ ಆ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರ ಹುಡುಕಿರಿ.

೩) ಆ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ (ಒಂದಕ್ಕೊಂದರಲ್ಲಿ)ರುವ ಆಕಾರ ಮಾನಗಳಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮಾಣ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು.

೪) ವಸ್ತುಗಳ ಬಾಹ್ಯ ಆಕಾರಗಳ ಭೌಮಿತಿಕ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ರೇಖಾಟನೆ ಮಾಡಿರಿ.

೫) ವಸ್ತುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನುಸಾರ ರೇಷೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಆಕಾರಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಆಕಾರ ಕೊಟ್ಟು ರೇಖಾಟನೆ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ.

೬) ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ರೇಖಾಟನೆ ಮಾಡಿರಿ.

೭) ತಯಾರಾದ ರೇಖಾಟನೆ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಬಣ್ಣದ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ತುಂಬಿ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ. ಉದಾ: ಬಣ್ಣದ ಖಡು, ಎಣ್ಣೆಯ ಖಡು, ಜಲರಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ.

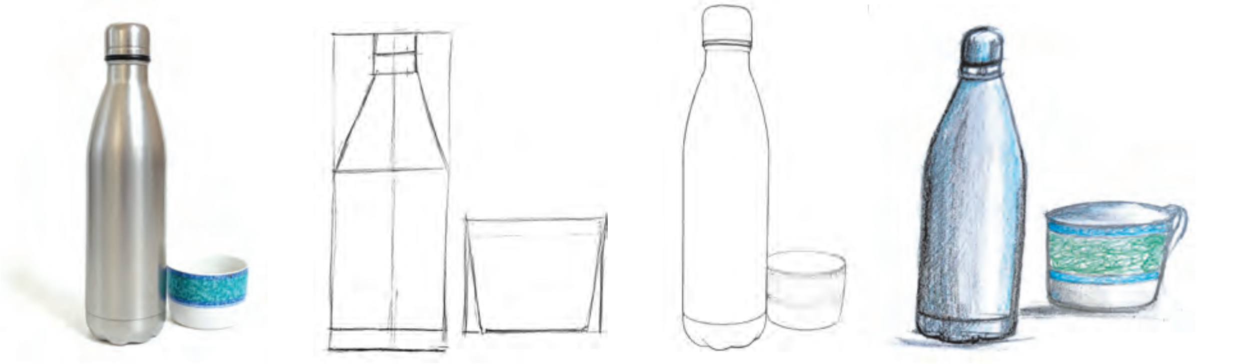

ಮುದ್ರೆ ಇಟ್ಟು ವಸ್ತುಚಿತ್ರ ಬಣ್ಣಿಸೋಣ

ನೀವು ವಸ್ತು ಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು ತುಂಬ ಸುಂದರವಾಗಿ ಬಣ್ಣ ತುಂಬಿದ್ದಿರಿ. ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಗುರುತಿದೆಯಾ ನಮಗೆ ವಸ್ತುಚಿತ್ರ ಮುದ್ರೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದಲು ಕೂಡಾ ಬಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು? ಮೊದಲು ನಾವು ನಕ್ಷೆಕೆಲಸದ ಸಲುವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆವೆ ಅದು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತಿದೆ ಅಲ್ಲಾ! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಡೆಯಿರಿ ಮುದ್ರೆಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಚಿತ್ರ ಬಣ್ಣ ತುಂಬೋಣ.

೧) ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ರೇಖಾಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಿರಿ. ಉದಾ. ಕೈಚೀಲ, ಡಬ್ಬಿ, ಪುಸ್ತಕ, ಪೆನ್ನು ಹೀಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ.

೨) ಆ ವಸ್ತುಗಳ ಬಣ್ಣಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಮುದ್ರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಜಲರಂಗದ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರಿ.

೩) ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತು ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ತುಂಬುವ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾವುದರ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವವರಿದ್ದಿರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರಿ. ಬೆರಳುಗಳ ಮುದ್ರೆ, ಬೆಂಡೆಕಾಯಿಯ ಮುದ್ರೆ, ಈರುಳ್ಳಿಯ ಮುದ್ರೆ, ಎಲೆಗಳ ಮುದ್ರೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

- ಮುದ್ರೆ ಕೆಲಸದ ಸಂಕಲ್ಪನೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ವಸ್ತು ರೇಖಾಟನೆಯ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾತ್ಯೇಕ್ಷಿಕೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವುದು.

CG – ೨,೩
C – ೨.೨, ೩.೧
LO-೦೩AE೧೧, ೧೭

೪) ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮುದ್ರಿತ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಂದ ಚಿತ್ರ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ.

೫) ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ರ ಇತರರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ನಿಮಗೆ ಬಂದ ಅನುಭವಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಕೋಲಾಜದ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ವಸ್ತುಚಿತ್ರ

ಮುದ್ರಿತ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನೀವು ವಸ್ತುಚಿತ್ರವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಬಣ್ಣ ತುಂಬಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ವಸ್ತುಚಿತ್ರ ಬಣ್ಣ ಕೊಡಲು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವರಿದ್ದೇವೆ ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಕೋಲಾಜ. ನಕ್ಷೆಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯು ಕೂಡಾ ನಾವು ಕೋಲಾಜ ಮಾಡಿದೇವು.

ಕೋಲಾಜ ಕೆಲಸದಿಂದ ವಸ್ತುಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಹಂತಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿರಿ.

೧) ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಶೋಭಿಸುವ ಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ರೇಖಾಟನೆ ಮಾಡಿರಿ.

೨) ವಸ್ತುವಿನ ಬಣ್ಣಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಅಂಟಿಸಲು ಸಲುವಾಗಿ ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದ ಹಾಗೂ ಅಂಟು ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿರಿ.

೩) ವಸ್ತುಗಳ ಬಣ್ಣಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ತುಂಡು ಮಾಡಿರಿ.

೪) ತಯಾರಿಸಲಾದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸುವ ಬಣ್ಣಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ವಸ್ತುಗಳ ರೇಖಾಟನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂಟಿಸಿ ಕೋಲಾಜ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ.

ನನ್ನ ಕೃತಿ

- ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಎರಡು ವಸ್ತು ಒಂದರ ಬದಿಗೆ ಒಂದು ಇಟ್ಟು ಅದರ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ವಸ್ತು ಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು ಬಣ್ಣ ತುಂಬಿರಿ.
- ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಮುದ್ರಿತ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಬಣ್ಣ ತುಂಬಿರಿ.
- ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ವಸ್ತುಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಕೋಲಾಜ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಗೊಳಿಸಿರಿ.

- ಕೋಲಾಜದ ಸಂಕಲ್ಪನೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೋಲಾಜದ ನಮೂನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅಂಟಿಸುವ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ವಸ್ತುಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.

CG – ೩
C – ೩.೧
LO– ೦೩.AE೧೮

೫. ತ್ರಿಮಿತಿಯ ಕಲಾಕೃತಿ

ಕಳಿಗಿನ ಎರಡು ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಯಾವ-ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣಿಸುವುದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರಿ.

೧. 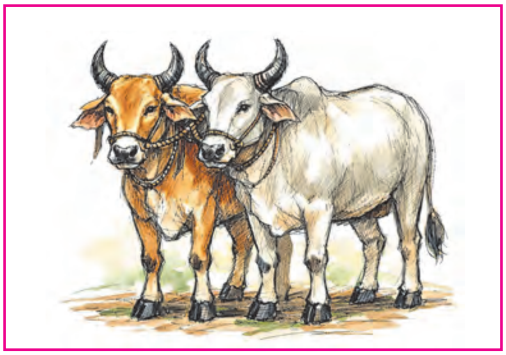

೨.

ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬದಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉದ್ದ ಹಾಗೂ ಅಗಲ, ಎರಡು ಬದಿಗಳಿರುವ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಿಗೆ ದ್ವಿಮಿತಿ ಕಲಾಕೃತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ತೆಗೆದ ಚಿತ್ರವು ದ್ವಿಮಿತ ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಮಗೆ ತ್ರಿಮಿತ ಕಲಾಕೃತಿ ತಯಾರಿಸುವುದಿದೆ. ತ್ರಿಮಿತಿ ಎಂದರೆ ಮೂರು ಭುಜ (ಬದಿ), ಉದ್ದ ಹಾಗೂ ದಪ್ಪಳತೆ. ತ್ರಿಮಿತಿ ಕಲಾಕೃತಿಗೆ 'ಶಿಲ್ಪ' ಕೂಡಾ ಎನ್ನುವರು.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟಕಗಳಿಂದ ತ್ರಿಮಿತಿ ಕಲಾಕೃತಿ (ಶಿಲ್ಪ)

ಕುದುರೆಯ ಚಿತ್ರ ನೋಡಿ ಅದು ಯಾವುದರಿಂದ ತಯಾರಾಗಿದೆ ಆ ಘಟಕದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆ.

....

ಈ ರೀತಿ ನಾವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟಕಗಳಿಂದ ತ್ರಿಮಿತಿ ರಚನೆ (ಶಿಲ್ಪ) ತಯಾರಿಸಬಹುದು. ಉದಾ: ಕಾಗದ, ಮುತ್ತು, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಘಟಕಗಳಿಗೆ 'ಮಾಧ್ಯಮ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ತ್ರಿಮಿತಿ ರಚನೆ (ಶಿಲ್ಪ) ತಯಾರಿಸಲು ಬರಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

....

....

....

- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಧನಗಳ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ತ್ರಿಮಿತಿ ರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ಪ್ರಾತ್ಯೇಕ್ಷಿಕ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕು.
- ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಂದ ತ್ರಿಮಿತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತ ಮಾಡುವುದು.

CG – ೩
C – ೩.೧
LO– ೦೩AE೧೯

ತಯಾರಿಸಿದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಂದ ಯಾವ ತ್ರಿಮಿತಿ ಕಲಾಕೃತಿ ತಯಾರಿಸಲು ಬರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಮಾಧ್ಯಮ	ಕಲಾಕೃತಿಯ ಹೆಸರು
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

ಗಾಡಿ ತಯಾರಿಸೋಣ.

ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಗಾಡಿಯ ತ್ರಿಮಿತಿ ಶಿಲ್ಪ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ಎರಡು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ತ್ರಿಮಿತಿ ರಚನೆ

ತಯಾರಿಸಿದ ತ್ರಿಮಿತಿ ಶಿಲ್ಪ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಬಂದಿರುವ ಅನುಭವ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ. ಈಗ ನಾವು ಒಂದರ ಬದಲಾಗಿ ಎರಡು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ತ್ರಿಮಿತಿ ರಚನೆ (ಶಿಲ್ಪ) ತಯಾರಿಸೋಣ.

- ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಪರ್ಯಾವರಣ ಪೂರಕ ಯಾವುದೇ ಎರಡು ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರಿ.
- ಆ ಎರಡು ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಕೃತಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.
- ತಯಾರಿಸಿದ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಕೃತಿ ತ್ರಿಮಿತಿ ರಚನೆ (ಶಿಲ್ಪ) ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ.

ನನ್ನ ಕೃತಿ

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ :

ಪರ್ಯಾವರಣ ಪೂರಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಎಂದರೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ ಯಾವುದರ ಮೂಲಕ ಪರ್ಯಾವರಣ ದೂಷಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಪರ್ಯಾವರಣಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

- ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪ್ರತಿಕೃತಿ ಎಂದರೇನೆ ತ್ರಿಮಿತಿ ಶಿಲ್ಪ ತಯಾರಿಸಿರಿ.
- ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿಲ್ಪ ಪರ್ಯಾವರಣ ಪೂರಕ ವಸ್ತು/ಘಟಕಗಳ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿರಿ. ಉದಾ. ಕೋಟೆ, ಯಂತಮಾನವ ಇತ್ಯಾದಿ.

- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಧನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.
- ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ತ್ರಿಮಿತಿ ರಚನೆ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕು.
- ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಂದ ತ್ರಿಮಿತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿರಬೇಕು.

CG – ೩
C – ೩.೧
LO– ೦೩AE೧೯, ೨೦, ೧೭

ರಂಗ ಮಂಚ

೬. ನಡೆಯಿರಿ ಅಭಿನಯ ಮಾಡೋಣ.

ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿ ಇವುಗಳ ಧ್ವನಿ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಚಲನವಲನೆಯು ಕೂಡಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತವೆ. ನಿಮಗೆ ಕೆಲವು ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆಯಲು ಬರುತ್ತದೆಯೇ?

ಮೋಜಿನ ಆಟ ಆಡೋಣವೇ.

ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ವನಿಯ ನಕಲು ಮಾಡಿರಿ.

ಗುರುತಿಸಿ ನೋಡೋಣ ಯಾರೆಂಬುದು?

ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷಿ ಇವುಗಳ ಧ್ವನಿಗಳ ನಕಲು ಮಾಡುವವರಿದ್ದೆವೆ. ಆ ಧ್ವನಿ ಯಾರದಿದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವವರಿದ್ದೆವೆ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಮಗೆ (ಗುರುತಿರುವ) ಪರಿಚಯವಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆಯಿರಿ.

ಈಗ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆಯಿರಿ. ಉಳಿದವರು ಆ ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿ ಯಾವುದಿದೆ ಎಂಬುದು ಗುರುತಿಸಿರಿ. ಯಾರು ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುವಿರಿ ಅವರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿರಿ.

ಈಗ ನಾವು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಚಲನವಲನೆಯ ನಕಲು ಮಾಡೋಣ.

- ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿ ಇವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಧ್ವನಿಗಳ ಹಾಗು ಚಲನವಲನೆಯ ನಕಲು (ಮಾಡುವ) ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಿರಿ.
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಭಾಗಿಯಾಗುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿರಿ.
- ಕೊಟ್ಟ ಆಟ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಷವಾಗಿ ಆಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿರಿ.

CG - ೪,೧
C - ೧.೧
Lo - ೦೩.AE೨೬
೦೩.AE೨೭

ವಸ್ತುಗಳ ಧ್ವನಿಗಳ ಮೋಜು!

ನಾವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆದೇವು ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸಿದೇವು ಕೂಡಾ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಧ್ವನಿ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಇಂತಹ ಇನ್ನೂ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳ ಧ್ವನಿ ನೀವು ಕೇಳಿರುವಿರಿ ಅವುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

....

....

....

....

ಧ್ವನಿಗಳ ಆಟ:

ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಕಣ್ಣು ಕೈವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿರಿ. ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಯಾವುದೊಂದು ವಸ್ತು ಬಾರಿಸಿರಿ. (ಉದಾ. ಕಂಪಾಸ ತೆಗೆಯುವುದು, ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವುದು.) ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಆ ಧ್ವನಿ ಯಾವುದರದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನಿಗೆ ಧ್ವನಿ ಗುರುತಿಸಲು ಬಂದರೆ ಮುಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಧ್ವನಿ ಗುರುತಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಎರಡು ಸಲ ಅವನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಾಗಿ ಅವನು ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪ್ರಾಣಿ/ಪಕ್ಷಿ ಇವುಗಳ ಧ್ವನಿಯ ಅಥವಾ ಚಲನವಲನೆಯ ನಕಲು ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.

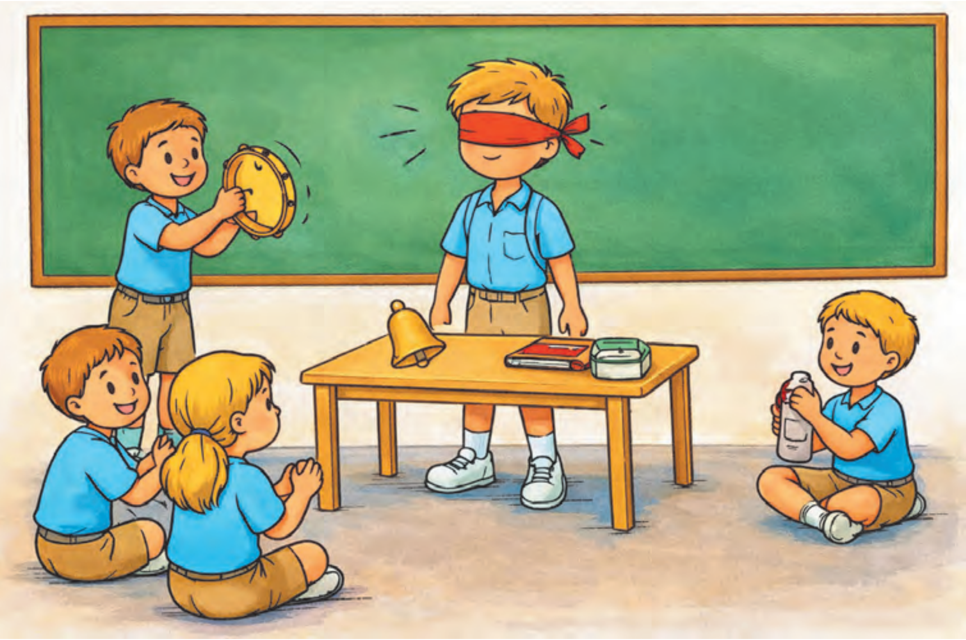

- ಕೊಟ್ಟ ಕ್ಯೂ.ಆರ್ ಕೊಡದಲ್ಲಿಯ ಧ್ವನಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳ ಧ್ವನಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.
- ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳ ಧ್ವನಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.
- ಧ್ವನಿಯ ಆಟ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

CG - ೧
C- ೧.೨
Lo- ೦೩AE೨೮

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಕಲು ಮಾಡೋಣ

ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು (ವಿವಿಧ) ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಧ್ವನಿ ಹಾಗೂ ಚಲನೆವಲನೆಯ ನಕಲು ನಾವು ಮಾಡಿ ನೋಡೋಣ.

ಉದಾ.

ಇದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಸಾಯಿಕ ಹಾಗೂ (ಇತರ) ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಕಲು ಮಾಡಿ ನೋಡೋಣ.

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ.

ನಕಲು ಮಾಡಲು ಬರುವುದು ಇದು ಕೂಡಾ ಒಂದು ಕೌಶಲ್ಯವಿದೆ, ಆದರೆ ಈ ನಕಲು ಇತರರಿಗೆ ಅಣಿಕಿಸಲು ಮಾಡಬಾರದು.

ನಾಟ್ಯ ಪ್ರಸಂಗ ಅಭ್ಯಾಸ

ನಾವು ಪ್ರಾಣಿಗಳ, ಪಕ್ಷಿಗಳ, ವಸ್ತುಗಳ ಧ್ವನಿಗಳ ನಕಲು ಮಾಡಿದೇವು. ಕೆಲವು ಜನರ ಧ್ವನಿಯ, ಚಲನೆವಲನೆಯ ನಕಲು ಮಾಡಿದೇವು. ಅದರ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ನಾವು ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರಪಡಿಸಿ ನೋಡೋಣ.

ಕೆಳಗಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯ ಸಂವಾದ ಓದಿ ಅದರ ಮೇಲೆ (ಸಣ್ಣ) ಕಿರುನಾಟಕ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರ ಪಡಿಸೋಣ.

ಪ್ರಸಂಗ – ೧. ಮುಂಜಾನೆ ಆಯಿತು.

(ಪಾತ್ರಗಳು: ಗುಬ್ಬಿ, ಕಾಗೆ, ಕೋಳಿ, ಅಮ್ಮ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮಲಗಿರುವ ಮಗು)

ಈ ಪಾತ್ರಗಳ ಭೂಮಿಕೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಸಂವಾದದ ಮೇಲೆ ಅಭಿನಯ ಮಾಡಿರಿ.

ಕೋಳಿ: ಕುಕೂಚಕೂ... ಕುಕೂಚಕೂ... ಏಳಿರಿ, ಎದ್ದೇಳಿರಿ. ಬೆಳಗಾಯಿತು?

ಗುಬ್ಬಿ : ಚಿವ್... ಚಿವ್... ಚಿವ್... ನೋಡಿರಿ ನೋಡಿರಿ, ಸೂರ್ಯ ಅಣ್ಣಾ ಮೇಲೆ ಬಂದನು!

ಕಾಗೆ : ಕಾವ್... ಕಾವ್... ಕಾವ್... ನಡೆಯಿರಿ, ನಡೆಯಿರಿ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರಿ.

ಅಮ್ಮ : ಮನು, ಏಳು ಮಗು. ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ಆಗಲೇ ಎದ್ದರು ನೀನು ಯಾವಾಗ ಏಳುವಿ?

ಮಗು : ಹೌದಲ್ಲ, ಅಮ್ಮ... ಎಷ್ಟು ಸುಂದರ ಧ್ವನಿಗಳಿವೆ ಇವರದ್ದು, ನಡೆ, ನಾನು ಕೂಡಾ ಏಳುತ್ತೇನೆ.
ಈಗ ಶಾಲೆಯ ತಯಾರಿ ಮಾಡುವಾ. ಲಾಲಾಲಾಲಾಲಾ... ಲಾಲಾಲಾಲಾಲಾ...

- ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧ್ವನಿಗಳ ನಕಲು ಮಾಡಿಸಿ ಅವು ಯಾವಾಗ ಹಾಗೂ ಯಾರ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳುವುದು.
- ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಲನೆವಲನೆಯ ನಕಲು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.
- ನಾಟ್ಯಪ್ರಸಂಗದ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವಾಚಿಕ ಅಭಿನಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ನಂತರ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

CG- ೧
C- ೧.೧
Lo- ೦೩AE ೨೬

ಏನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮೋಜು ಬಂತಾ? ಈಗ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

ಪ್ರಸಂಗ - ೨: ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಗಡಿಬಿಡಿ.

(ಪಾತ್ರಗಳು: ಕುಕರ, ನಳ, ತಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಅಮ್ಮ)

ನಳ: ಟಪ್... ಟಪ... ಟಪ... ನನಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಮಾಡಿರಿ!

ಕುಕರ: ಶsssss... ಶsssss... ಪಲ್ಯೆ ಕುದಿಯಿತು ಬಂದ ಮಾಡೀರಿ?

ತಟ್ಟೆ: ಖಣsss... ಅಯ್ಯೋ! ಅಮ್ಮ, ಒಡೆಯಿತು ನನಗೆ!

ಅಮ್ಮ: ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ, ಎಷ್ಟು ಹರಡಿದಿರಾ! ಈ ತಟ್ಟೆ ಹೇಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು, ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತಲ್ಲ! ಮೊದಲು ಕುಕರಿನ ಗ್ಯಾಸ್ ಬಂದ ಮಾಡುವೆ. ಅರೇ ಈ ನಳ ಕೂಡಾ ಚಾಲು ಇದೆಯೊ? ತಡಿ ಎಷ್ಟಾ, ನಿನಗು ಬಂದ ಮಾಡುವೆ ನೀನು ಟಪಟಪ ಮಾಡಬೇಡ. ಹಂ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ ಹುಷ್.....

ಪ್ರಸಂಗ - ೩. ಕಾಟು-ಕೂಟು (ಅಳಗಿಸು) ಬೇಡ.

(ಪಾತ್ರಗಳು : ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಅಳತೆ ಪಟ್ಟಿ, ರಬ್ಬರ, ರಫಿಕ್)

ಪೆನ್ಸಿಲ್ - ಖರ್.. ಖರ್.. ಖರ್.. ಏ ರಫಿಕ್ ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆಯುವೆಯಾ.

ರಫಿಕ - ಏನಾಯಿತು, ನೋವಾಯಿತೆ! ನಾನು ಹೀಗೆ ಬರೆಯುವೆನು.

ರಬ್ಬರ - ಕೆಡಿಸು... ಕೆಡಿಸು... ಕೆಡಿಸು... ಅವನು ಹೀಗೆ ಇದ್ದಾನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯೋದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವನು.

ಪೆನ್ಸಿಲ್ - ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು (ಪುನಃ) ಮತ್ತೆ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಅಳತೆಪಟ್ಟಿ - ನನ್ನ ಉಪಯೋಗ ರೇಷೆ ಹೊಡೆಯಲು ಕಡಿಮೆ. ಮತ್ತು ಜಗಳವಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವನು.

ರಫಿಕ - ಸರಿ ಗೆಳೆಯರೆ, ಈಗ ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ, ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಆಯಿತಾ?

ನಿಮ್ಮ ಇನ್ನಿತರ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಅಥವಾ ಕಥೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಇಂತಹ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಸಂಗ ಹುಡುಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಾದರಿಕರಣ ನಿಮ್ಮ ಗುಂಪಿನ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವಾಗ ಇನ್ನಿ ಇತರ ವರ್ಗ ಮಿತ್ರರು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಸೂಚನೆಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

- ಇನ್ನಿತರ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಅಥವಾ ಕಥೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಸಾದರಿಕರಣದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗ ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.
- ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರಿಕರಣದ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಸೂಚನೆ ಕೊಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅದರ ಅನುಸಾರ ಪ್ರಸಃ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು

CG - ೧,೩
C - ೧.೧, ೩.೨
LO೦೩AE೨೬,೩೬

ಮುಂದಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಋತುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಹಾಗೂ ಬರೆಯಿರಿ.

....

....

....

ಕೆಳಗೆ ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ಯಾವ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಡುಪು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಅವುಗಳನ್ನು ರೇಷೆಯ ಮೂಲಕ ಜೋಡಿಸಿ. ಹೊಂದಿಸಿರಿ.

ಮಳೆಗಾಲ | ಚಳಿಗಾಲ | ಬೇಸಿಗೆಗಾಲ

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವ ಉಡುಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರಿ.

- ಮೂರು ಋತುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವ ಬಟ್ಟೆ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.

CG -೪
C - ೪.೧
LO೦೩AE೪೦

ಪ್ರಸಂಗ ಒಂದು - ಋತು ಅನೇಕ

ಪ್ರಸಂಗ - ಶಾಲೆಯ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಿಂದ ಹೋಗುವ ರಾಜು. ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಒಂದೇ ಇದ್ದರು ಕೂಡಾ ಅದು ಈಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಭಿನಯನದ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸುವುದಿದೆ.

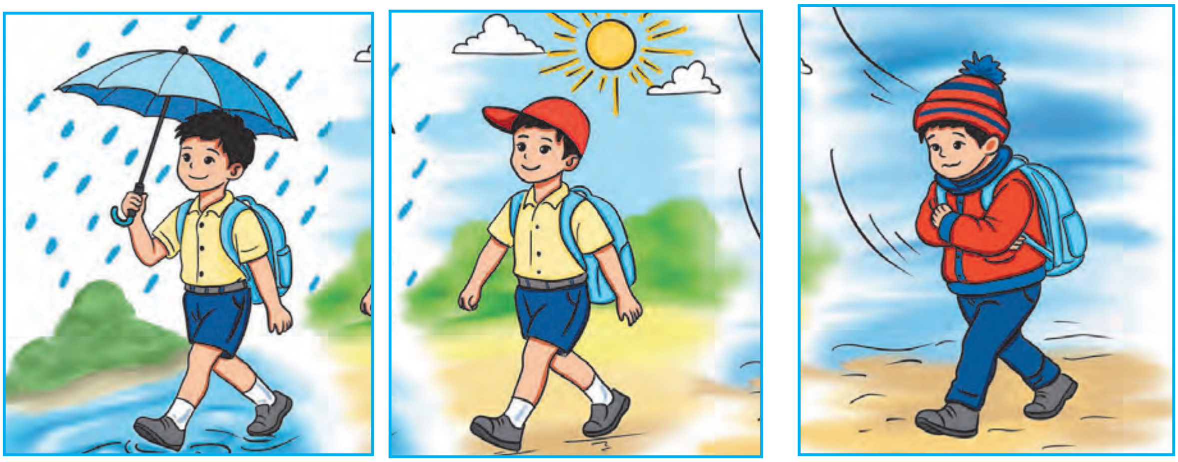

ಮೇಲಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಒಂದೇ ಇದ್ದರು ಕೂಡಾ ಅದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಂಭವಿಸುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಅಭಿನಯದ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿರಿ.

ನನ್ನ ಕೃತಿ

೧. ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯ ವರೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಲು ಬರುವ ಐದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧ್ವನಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿರಿ. (ಉದಾ. ಸಾಯಕಲಿನ ಘಂಟೆ, ಮಿಕ್ಸರದ ಧ್ವನಿ, ಕುಕರಿನ ಸಿಟಿ.)

೨. ಬಿಸಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಒಂದು ವಾದ್ಯ ತಯಾರಿಸಿರಿ. ಉದಾ. ಒಂದು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕದ ಬಾಟಲಿಯಲ್ಲಿಸ್ವಲ್ಪ ಕಲ್ಲು ಅಥವಾ ಮಣಿ ತುಂಬಿರಿ. ಬಾಟಲಿ ಅಲುಗಾಡಿಸಿದಾಗ (ಆಗುವ) ಬರುವ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರಿ. 'ಶೇಕರ' ವಾದ್ಯ ತಯಾರಾಗುವುದು.

೩. ಕೆಳಗಿನ ಪಾತ್ರಗಳ ನಡೆಯುವುದರ ನಕಲು ಮಾಡಿರಿ.

೧) ದರ್ಪದಿಂದ ನಡೆಯುವ ಸಿಂಹ   ೨) ಅಂಜಿರುವ ಇಲಿ

೩) ಆಟ ಆಡಿ ದಣಿದ ಬಾಲಕ   ೪) ಮೋಣಕಾಲೂರಿ ನಡೆಯುವ ಮಗು.

೪. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವೇಶಭೂಷಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಈ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

೧) ಬೇಸಿಗೆಗಾಲ - ಮಧ್ಯಾನ್ಹದ ಸುಡು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆಯ ಕೈಚೀಲ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು.

೨) ಮಳೆಗಾಲ - ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸಿನ ದಾರಿ ಕಾಯುತ ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದು.

೩) ಚಳಿಗಾಲ - ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ನಾಯಿ ಮರಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ (ತಂದೇವು) ತರುವುದು.

- ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಹಾವಭಾವ ಇವುಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಾಧಿಸುತಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಹಾವಭಾವ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡಲು ಹೇಳುವುದು. ಅವರ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಹಾವಭಾವ ಸಂವಾದದ ಹಾಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು.

CG -೪
C - ೪.೧
LO೩AE೪೦

೨. ನಾಟಕದ ತಯಾರಿ ಮಾಡೋಣ

ನಾಟಕದ ತಯಾರಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಬೇಕಾಗುವುದು ಒಂದು ಕಥೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಸಂಗ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು 'ಸ್ಟೋರಿ' (ಕಥೆ) ಎನ್ನುತ್ತೆವೆ. ತದನಂತರ ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಉಡುಪು (ಬಟ್ಟೆ) ಇವುಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೆವೆ. ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರಪಡಿಸುವಾಗ ಅದು ಇನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ನಿಜವಿದ್ದಂತೆ ಎಣಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅಭಿನಯ ಸುಂದರವಾಗಿರಬೇಕೆ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವೇಶಭೂಷಣ, ಸಂಗೀತವು ಕೂಡಾ ಮಹತ್ವದಿರುತ್ತವೆ. ಈಗ ನಾವು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಓದೋಣ.

ರಾಜು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಓಡುತ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು ಹಾಗೂ ಅವನು ಕೈಚೀಲ ಇಟ್ಟನು, ಊಟದ ಡಬ್ಬಿಯ ಕೈಚೀಲವಂತು ಬಿಸಾಡಿದಾ. ಕಾರಣ ಇಂದು ಅವನ ಕ್ರಿಕೆಟಿನ ಮ್ಯಾಚ್ ಇತ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಂತಹ ಬ್ಯಾಟ್ ಹಾಗೂ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಅವನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದಾ, ''ನಾನು ಹೊರಟೆ'', ಇದಕ್ಕೆ ಅವನ ಅಕ್ಕ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದಳು, ''ಈಗ ತಾನೆ ನೀನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದಿಯಾ ಮತ್ತೆ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟೆ?'' ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜು ಹೇಳಿದಾ, ''ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಮ್ಯಾಚ್ ಇದೆ. ನನಗೆ ಈ ನೀರಿನ ಬಾಟಲಿ ತುಂಬಿ ಕೊಡುತಿಯಾ?'' ಅಕ್ಕ ಹೇಳಿದಳು, ''ಹೊರಗೆ ಮಳೆಯ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ನೋಡು ಎಷ್ಟು ಕತ್ತಲಾಗಿದೆ. ನೀನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಮ್ಮ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಬೈಯುತ್ತಾಳೆ''. ರಾಜು ಅಂದನು, ''ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಚ್ ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮಳೆ ತದನಂತರ ಬಂದಿದೆ. ನಾವು ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಚ್ ರದ್ದು ಪಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.'' ಅವಳಿಗೆ ನಗಬೇಕೋ, ಬೈಬೇಕೋ ಅನ್ನೋದೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಆಗ ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಸಮ-ವಸ್ತ್ರವಾದರು ಬದಲಾಯಿಸು ಮತ್ತು ಟಿ-ಶರ್ಟ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು

ಹಾಗೆ, ಈ ಛತ್ರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಬೇಕಾಗುವುದು: ''ಅಯ್ಯೋ, ಅಕ್ಕ ನಾನು ಬ್ಯಾಟಿಂಗ್ ಮಾಡುವಾಗ ಬ್ಯಾಟ್‌ನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಛತ್ರಿಯಿಂದ ಬಾಲ ಹೊಡೆಯಲೆ? ಏನು ಅಕ್ಕಾ ನೀನು...'' ''ನೋಡು, ನಿನಗೆ ಛತ್ರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ'' ಅಕ್ಕ ಕೋಪಾದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಿಳುವ ಧ್ವನಿ ಬರಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆಗ ಅಕ್ಕ ಹೇಳಿದಳು'' ''ನೋಡು, ಮಳೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು, ಈಗ ಅದು ನಿಲ್ಲುವ ವರೆಗೆ ಏನಾದರೂ ತಿಂದು ಹೋಗು ಆಗ ನಿನಗೆ ಆಡಲು ಶಕ್ತಿ ಕೂಡಾ (ಬರುವುದು). ದೊರೆಯುವುದು.''

ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೀವು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಓದಿರಬಹುದು. ಈಗ ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವ (ಮುಂಚೆ) ಮುನ್ನ ಕೆಲವು ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿ ಮಾಡೋಣ.

★ **ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡೋಣ.**

....

....

....

ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧ ವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.

- ಪ್ರಸಂಗದ ಯೋಗ್ಯ ಧ್ವನಿಯ ಏರಿಳಿತದೊಂದಿಗೆ ವಾಚನ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಪ್ರಸಂಗಾನುರೂಪ ಅವಶ್ಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಯಾದಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

CG- ೨
C- ೨.೧
Lo-೦೩.AE೨೮

ಪರ್ಯಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಉಪಯೋಗ.

ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗದಿದ್ದರು ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಪರ್ಯಾಯಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿರಿ. ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿ

ಕೆಲವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಖುರ್ಚಿಯಿಂದ ಸಿಂಹಾಸನ

- ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರಿಚಿತ ವಸ್ತು ತೋರಿಸಿ ಆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಕತೆಯಿಂದ ಸಾದರಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೃತಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

CG- ೨,೩
C- ೨.೧, ೩.೧
Lo-೦೩AE೩೦
೦೩AE೩೪

ಇಂತಹ ಪರ್ಯಾಯಿ ಅಥವಾ ತಯಾರ ಸಾಧನಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಸಾದರಿಕರಣದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಇನ್ನಿತರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಗೆಳೆಯರು ಸೂಚಿಸಿದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾದರಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

ವೇಶಭೂಷೆ:

ವೇಶಭೂಷೆ ಎಂದರೆ ಪೋಶಾಖ (ಬಟ್ಟೆ). ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ರಾಜು ಹಾಗೂ ಅವನ ಅಕ್ಕ ಇವರು ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರು ಯಾವ ಬಟ್ಟೆ (ಪೋಶಾಖ) ಧರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಯಾದಿ ಮಾಡೋಣ.

ರಾಜು	ಅಕ್ಕ
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

- ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ ಸಹಕಾರ್ಯದಿಂದ ಈ ವೇಶಭೂಷೆ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿರಿ.
- ವೇಶಭೂಷೆ ಧರಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.
- ನಿಮ್ಮ ಇನ್ನಿತರ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಈ ಅಭ್ಯಾಸ ತೋರಿಸಿರಿ ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಒಳ್ಳೆಯ ಬದಲಾವಣೆ ಸೂಚಿಸಿದರೆ ಅಂತರ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

ನಡೆಯಿರಿ ಆಟ ಆಡೋಣ: ಮಳೆ ಚಪ್ಪಾಳೆಯ

ಒಬ್ಬರು ಗುಂಪಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ಬೆರಳಿನಿಂದ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿನ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.

ಇನ್ನಿತರ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ಬೆರಳಿನ ಚಪ್ಪಾಳೆ, ನಂತರ ಎರಡು ಬೆರಳಿನಿಂದ, ಹೀಗೆ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಬೆರಳುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ ಇರುವರು. ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಧ್ವನಿ ಮಳೆಯ ಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚುವ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಬರುವುದು.

ಮತ್ತೆ ಈಗ ಪುನಃ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಒಂದು ಬೆರಳಿನ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟೋಣ ಎಂದರೆ ಮಳೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿ ನಿಂತತೆ ಎನಿಸುವುದು. ಈ ಆಟದ ಶೋಭೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸುವಾಗಿ ಸೂಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಬೆರಳುಗಳು ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ಆಟದ ಉಪಯೋಗ ರಾಜು ಹಾಗೂ ಅಕ್ಕಳ ಪ್ರಸಂಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿರಿ.

- ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಪಕತೆಗೆ ಚಾಲನೆ ದೊರೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಸಂಗ, ಕಥೆಗಳ ವಾಚನ ಹಾಗೂ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ವೇಶಭೂಷಣ. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.
- ಮಳೆಯ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ನಡುನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿರಿ ಹಾಗೂ ಮಳೆಯ ಬದಲಾಗುವ ಧ್ವನಿಯ ಅನುಭವ ಕೊಡಿರಿ.

CG- ೨
C- ೨.೧
Lo-೦೩AE೩.೨
೦೩AE೩.೩
೦೩AE೩.೬
೦೩AE೩.೭

ನನ್ನ ಕೃತಿ

೧. ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿರಿ ಹಾಗೂ ಈ ಕಂಪಾಸ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಉಪಯೋಗ ವಸ್ತು ಎಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದು ಹೇಳಿರಿ.

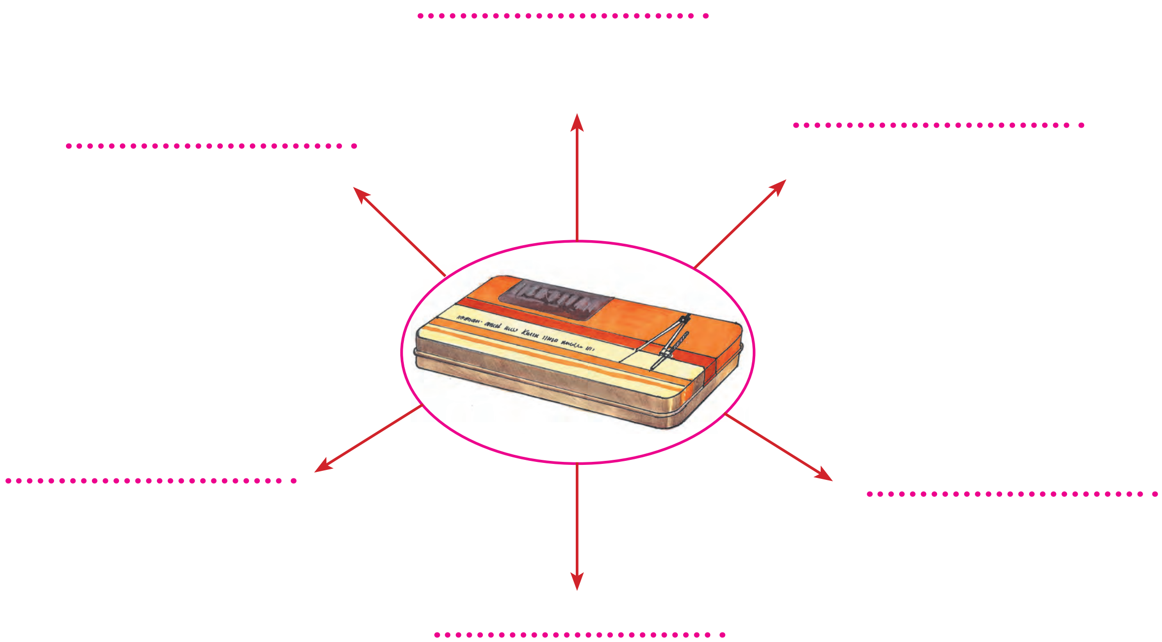

೨. ನಿಮ್ಮ ಇಯತ್ತೆಯಲ್ಲಿಯ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಅಥವಾ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಅಥವಾ ಕಥೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರಿ. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗದ ಸಾದರೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಘಟಕಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರಿ.

- ಪಾತ್ರಗಳ ಆಯ್ಕೆ
- ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಆಯ್ಕೆ
- ವೇಶಭೂಷಣದ ಆಯ್ಕೆ
- ವರ್ಗ ನಾಟ್ಯಗೃಹದ ರಚನೆ
- ಸಾದರೀಕರಣ

- ಮಕ್ಕಳ ಸಹಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಪಕತೆಗೆ ಚಾಲನೆ ದೊರೆಯಬೇಕು.
- ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವಾಗ ಯೋಗ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು.

CG- ೨
C- ೨.೧
Lo-೦೩AE೩೨
೦೩AE೩೩
೦೩AE೩೬
೦೩AE೩೭

೮. ನಡೆಯಿರಿ ರಂಗಪಂಚದ ಮೇಲೆ

ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನಾವು ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಪೂರ್ವತಯಾರಿ ಮಾಡಿದೇವು. ಆದರೆ ಈ ನಾಟಕ ಎಲ್ಲಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವುದು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿಮಗೂ (ಕಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು) ಕೂಡಾ ಅನಿಸಿರಬಹುದು. ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಘಟಿಸಿತು ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗದ ಮೂಲಕ ನೋಡೋಣ.

ಪ್ರಾಚಿ ಸರ್ ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ತಯಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾಟಕ ಎಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸುವದು?

ಶಿಕ್ಷಕ ಏಕೆ, ಏನಾಗಿದೆ?

ಬಾನಾ ಶಾಲೆಯ ಸಭಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪಾಲಕಸಭೆಯ ತಯಾರಿ ನಡೆದಿದೆ. ಮತ್ತು ಮೈದಾನದ ಮೇಲಿನ ಸ್ಟೇಜು ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಕಾದಿದೆ, ಕಾಲು ಸುಡುತ್ತವೆ.

ಶಿಕ್ಷಕ ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ವರ್ಗದಲ್ಲೇ ನಾಟಕ ಸಾದರ ಪಡಿಸೋಣ, ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮಿತ್ರರು ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಕೂಡಬಹುದು.

ರಾಜು ಸರ್, ನಾವು ನಾಟಕವನ್ನು ಫಲಕದ ಎದುರಿಗೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಮಾಡುವವರಿದ್ದವೆ ಅಲ್ವ?

ಶಿಕ್ಷಕ ಹೌದು.

ರಾಜು ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಫಲಕದ ಮೇಲೆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯೋಣವೆ?

ಶಿಕ್ಷಕ ಸರಿ, ತೆಗೆಯಿರಿ. ಆದರೆ ಆ ಟೇಬಲ್ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಿಗೆ ಇಡಿರಿ. ಅಂದರೆ ನಾಟಕ ಸಾದರ ಪಡಿಸಡಿಸಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಳ ದೊರೆಯುವುದು.

ಪ್ರಾಚಿ ಸರ್, ಈ ಮೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಸರಿಸೋಣವೆ? ಆಗ ಸಂಗೀತ ಕೊಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡಬಹುದು.

ಶಬಾನಾ ಹೌದು! ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಡಲು ಸ್ಥಳ ಬೇಕಾಗುವುದು!

ಶಿಕ್ಷಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ, ಆದರೆ, ನಾಟಕ ನೋಡುವ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅವರ ಸ್ಥಳದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಟಕ ನೋಡಬಹುದು ಆ ರೀತಿ ಮೇಜುಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಜಾನ ಆದರೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮೊದಲೇ ಕಾಣಿಸಬಹುದಲ್ಲವೆ!

ರಾಜು ಸರ್ ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಚ್ಚಬಹುದು? ಎಂದರೆ ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮುಂಚೆ ಯಾರಿಗೂ ಅದು ಕಾಣಿಸಲ್ಲ.

ಅಕ್ಷರಾ ಸರ್ ನಮಗೂ ಕೂಡಾ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಶಿಕ್ಷಕ ಅಲ್ಲ ಅಕ್ಷರಾ, ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೂಡಾ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಕೂಡಾ ಅವರ ಜೋತೆ ಭಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಅಕ್ಷರಾ ಹಾಗಾದರೆ ಸರ್ ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಕೆ ಯಾವುದು? ನಾಟಕವು ಅರ್ಧ ಘಂಟೆಯಲ್ಲಿ

- ಕೊಟ್ಟ ಸಂವಾದದ ಮೊದಲು ವಾಚನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟು ಸಂವಾದ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

CG – ೩
C– ೩.೨
Lo– ೦೩.AE೩೫
೦೩.AE೩೮

	ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿದೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಕ್ಟಿಸ್?
ಶಿಕ್ಷಕ	ನಿಮ್ಮ ರೋಲ್ ಇದೆ, ಪರದೆಯದ್ದು.
ಅಕ್ಷರಾ	ಏನು! ಪರದೆಯದೆ?
ಶಿಕ್ಷಕ	ಹೌದು, ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕದ ಪರದೆಯು ಕೂಡಾ ಮಕ್ಕಳದೇ, ಎಂದರೆ ಈಗ ನಮ್ಮ ವರ್ಗದ ತಯಾರಿ ನಾಟ್ಯಗೃಹದಾಗುವುದು.
ಎಲ್ಲರೂ	ಏನು ನಾಟ್ಯಗೃಹ?
ಶಿಕ್ಷಕ	ಹೌದು, ಇದಕ್ಕೆ ತಾನೆ "ನಾಟ್ಯಗೃಹ" ಎನ್ನುವರು.
ಶಬಾನಾ	ಆದರೆ ಸರ್ ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮುಂಚೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಫಲಕ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಬಾರದು ತಾನೆ! ಅದು ಹೇಗೆ ಮುಚ್ಚುವುದು?
ಶಿಕ್ಷಕ	ಅದರ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಮಾಡುವದಿದೆ ಈ ಮಕ್ಕಳ ಶರೀರಕೃತಿಯ ಪರದೆ. ರಂಗಮಂಚದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಮೀಪ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು. ಎಂದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಭಾಗ ಏನು ಕೂಡಾ ಕಾಣಿಸಲ್ಲ. ನಂತರ ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮುಂಚೆ ಈ ಮಕ್ಕಳು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಎಡಬದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಬಲಬದಿಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಸಾದರಿಕರಣದ ಭಾಗ ಕಾಣುವಂತಾಗುವುದು ಮತ್ತು ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು.

ಮನುಷ್ಯರ ಶರೀರಾಕೃತಿಯ ಪರದೆ

ಮುಚ್ಚಿದ ಪರದೆ

ತೆರೆದ ಪರದೆ

- ಸಾದರಕರಣ ಮಾಡುವಾಗ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಂಪು ಮಾಡಿರಿ.
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು.

CG - ೩
C- ೩.೨
Lo- ೦೩AE೩೫
೦೩AE೩೮

ಸಂಗೀತದ ಜೊತೆಗೆ

ಯಾವುದೊಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರಪಡಿಸುವಾಗ ಅದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ರಂಜಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರಪಡಿಸುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತದ ಮೋಡು ಕೊಡಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗೀತವು ಕೂಡಾ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ನಾಟಕದ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ಧ್ವನಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಸಂಗೀತ ಕೊಡಬಹುದು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಸಂಗೀತ ಅಡಗಿದೆ

ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆಯಲು ಬರುತ್ತದೆ

ಕೈಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಕಾಲುಗಳ ತಾಳಕ್ಕೆ ಧ್ವನಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಾದರೀಕರಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಗೀತದ ಜೊತೆ ಕೊಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?

ಭಾರತೀಯ ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ತಳಹದಿ ಭರತ ಮುನಿಯು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮರಾಠಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಶಕುಂತಲ ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ

ನಡೆಯಿರಿ ಮಾಡಿ ನೋಡೋಣ.

ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೆಲವು ಗುಂಪು ಮಾಡೋಣ.

ಮೊದಲನೆಯ ಗುಂಪು ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಕವಿತೆ/ಪ್ರಸಂಗ ಹಾವಭಾವದಿಂದ ಸಾದರ ಪಡಿಸೋಣ.

ಎರಡನೆಯ ಗುಂಪು ಸಾದರಿಕರಣ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಎರಡನೆಯ ಗುಂಪು, ತಾಳ ಅಥವಾ ಉಪಲಬ್ಧ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬಹುದು.

ಸಂಗೀತ ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ

- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದು.
- ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಂದ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.

CG -೩
C-೩.೨
Lo- ೦೩AE೩೭

ಪ್ರಕಾಶದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡೋಣ.

ನಾವು ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವವರಿದ್ದೇವೆ ಅದು ಯಾವ ಸಮಯದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಎಂದರೆ ಮುಂಜಾನೆ, ಮಧ್ಯಾನ, ರಾತ್ರಿ ಹೀಗೆ ದಿನದ ಯಾವ ಪ್ರಹರದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತರೋಣ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂತಹ ಬೆಳಕು ನಮಗೆ ವರ್ಗನಾಟ್ಯಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮುಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಕಾಶ ಕೊಡುವವನು ನಿದ್ದಾನೆ ಅದರ ಉಪಯೋಗ ನಾವು ಪ್ರಕಾಶ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಮೋಜು ಬರುವುದು. ನಮ್ಮ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕತ್ತಲು ಮಾಡಿದಾಗ ಈಗ ಆಯಿತು ಈಗ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಮುಂಜಾನೆ ಆಗುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಿದ್ದರೆ ತೆಗೆಯಿರಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಡಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೆಳಗೆ ಇರುವುದು ಮಂದ ಪ್ರಕಾಶ, ತದನಂತರ ಮಾಡಿರಿ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಬೆಳಕು ಎಂದರೆ ಆಗುವುದು ಮಧ್ಯಾನ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಾ ಬೆಳಕು ಕಡಿಮೆನೇ ಇರುವುದು. ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಲಾಯಿಟ ಅಥವಾ ಇದರ ಉಪಯೋಗ ಕೂಡಾ ಮುಂಜಾನೆ ಮಧ್ಯಾನ ಹಾಗೂ ರಾತ್ರಿ ತೋರಿಸುವಾಗ ಆನ್, ಆಫ್ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಲು ಬರುವುದು, ಈಗ ಈ ಎಲ್ಲವುದರ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವುದು ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಜೊತೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯ ದೃಶ್ಯಗಳು ನಿಜವೆಂದು ಎಣಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಕಾಶ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಭವಿಸಲು ಬರುವುದು ಮೋಜು ವಿಭಿನ್ನ.

- ಸಾದರಿಕರಣದ ಅಭ್ಯಾಸದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕಾಶದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಬಾಗಿಲು, ಖಿಡಕಿಗಳು ತೆರೆಯುವುದು, ಮುಚ್ಚುವುದು ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಎಂದರೆ ಯೋಗ್ಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಸಾಧಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ.

CG -೪
C - ೪.೧
LO೦೩AE೩

ವೇಶಭೂಷಣ ಮಾಡೋಣ

ಯಾವುದೊಂದು ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ನಾವು ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತಯಾರಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಒಂದು ಭೂಮಿಕೆ ಮಾಡುವವರಿದ್ದೆವೆ ಅಂತಹ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡುತ್ತೆವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯಗೆಳತಿಯರಿಗೆ ಅದು ನಿಜ ಎನಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಈ ಉಡುಪು ಎಂದರೇನೆ ವೇಶಭೂಷಣ ಇದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮೊದಲು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಪಡಿಸಿರಿ. ನಂತರ ಆ ವೇಶಭೂಷಣ ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಅಳತೆಯದ್ದು ಇದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿರಿ ಮತ್ತು ಈಗ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ. ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ವೇಶಭೂಷಣ (ಮಾಡಿ) ಧರಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು, ಕುಡಲು, ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಆಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸಾದರಪಡಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದ್ದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಾದರಿಕರಣ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗುತ್ತದೆ.

- ಸಾದರಿಕರಣದಲ್ಲಿಯ ಪಾತ್ರಗಳ ವೇಶಭೂಷೆ ಮಾಡಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

CG -೨, ೩
C-೩.೧, ೩.೨
Lo- ೦೩AE೩೫

ನಡೆಯಿರಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡೋಣ

(ನೀವು) ನಾವು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗದ ಅಥವಾ ನಾಟಕದ ಸಾದರಿಕರಣದ ಅಭ್ಯಾಸ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಬನ್ನಿರಿ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬದಲಿಸೋಣ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾದರಿಕರಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿ ಕೊಡೋಣ.

- ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಪ್ರಸಂಗಾನುರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶ ಯೋಜನೆಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಬನ್ನಿರಿ.
- ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಸಾದರಿಕರಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಉಪಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡೋಣ.
- ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉಪಲಬ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗೀತ ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡೋಣ.
- ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯ ಪಾತ್ರಗಳ ವೇಶಭೂಷೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡೋಣ ಮತ್ತು ವೇಶಭೂಷದೊಂದಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡೋಣ.
- ಪರದೆ ತಯಾರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ/ನಿಮ್ಮ ಸಹಪಾಟಿಗಳ ಸಹಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡೋಣ.
- ಸುಂದರವಾಗಿ ಸಾದರಿಕರಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಗೋಣ.

ಸಾದರಿಕರಣ –

ನನ್ನ ಕೃತಿ

ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸದ ನಂತರ ವರ್ಗ ನಾಣ್ಯಗೃಹದ ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಅಭ್ಯಾಸದನುಸಾರ ವೇಶಭೂಷಣ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಪ್ರಕಾಶಯೋಜನೆ ಈ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಂಗಗಳ ಸುಯೋಗ್ಯ ಉಪಯೊಗ ಮಾಡಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

ಸಾದರಿಕರಣದ ನಂತರ ಇನ್ನಿತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆಯ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

೧. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಅಥವಾ ಕಥೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಆ ಪ್ರಸಂಗದ ಸಾದರಿಕರಣದ ಸಲುವಾಗಿ –

- ಪಾತ್ರಗಳ ಆಯ್ಕೆ
- ಅವಶ್ಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯ
- ಧ್ವನಿ
- ಪ್ರಕಾಶ ಯೋಜನೆ
- ವೇಶಭೂಷಣ

ಈ ಎಲ್ಲ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯಗಳ ನಿಯೋಜನ ಪೂರ್ವಕ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

- ಸಾದರಿಕರಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಮೊದಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ, ಕಥೆಗಳ, ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ, ವಯಸ್ಸಿಗನುಸರಿಸಿ ಯಾವುದೊಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಅಥವಾ ಕಿರುನಾಟಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

CG –೨, ೩
C–೩.೧, ೩.೨
Lo– ೦೩AE೩೩
೦೩AE೩೫
೦೩AE೩೮

ಧಾ ಧೀಂ ಧೀಂ ಧಾ
ಸಂಗೀತ

೯. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಹಾಡೋಣ!

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಾಡು ಹಾಡಲು ಅಥವಾ ಕೇಳಲು ತುಂಬ ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆ ನಿಜಾ ತಾನೆ! ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಗುರುತಿದೆಯೇನು? ಯಾವಾಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಡುತ್ತೆವೆ ಆಗ ಆ ಹಾಡಿನ ಮೋಜು ಬೇರೆನೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ನಾವು ಇಂತಹ ಕೆಲವು ಸುಂದರ ಹಾಡುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಿದ್ದೆವೆ. ನಡೆಯಿರಿ ಸ್ವರಗಳ ಈ ಸುಂದರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗೋಣ ಮತ್ತು ಹಾಡೋಣ....

ರಾಜ್ಯಗೀತೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕಾತ್ಮತೆಯ ಭಾವನೆ ಮೈಗೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗುಣಗಾನ ಹಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗೀತೆ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗೌರವಶಾಲಿ ಇತಿಹಾಸದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಗೀತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾವಧಾನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ರಾಜ್ಯಗೀತೆ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯಗೀತೆ

ಜಯ ಜಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ,
ಗರ್ಜಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ
ಜಯ ಜಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ,
ಗರ್ಜಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ ॥ ಪ ॥
ಭಿತಿ ನ ಆಮ್ಹಾ ತುಝಿ ಮುಳಿ ಹಿ ಗಡಗಡಣ್ಯಾರ್ಯಾ ನಭಾ
ಅಸ್ಮಾನಾಚ್ಯಾ ಸುಲತಾನಿಲಾ ಜವಾಬ ದೇತಿ ಜಿಬಾ
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಚಾ ಸಿಂಹ ಗರ್ಜತೋ ಶಿವ ಶಂಭು ರಾಜಾ
ದರಿ ದರೀತೂನ ನಾದ ಗುಂಜಲಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ
ಜಯ ಜಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ, ಗರ್ಜಾ
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ ॥ ೧ ॥
ಕಾಳ್ಯಾ ಛಾತಿವರಿ ಕೊರಲಿ, ಅಭಿಮಾನಾಚಿ ಲೇಣಿ
ಪೊಲಾದಿ ಮನಗಟೆ ಖೆಳತಿ, ಖೇಳ ಜೀವಘೇಣಿ
ದಾರಿದ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಉನ್ಹಾತ ಶಿಜಲಾ
ನಿಢಳಾಚ್ಯಾ ಘಾಮಾನೆ ಭಿಜಲಾ
ದಿಲ್ಲಿಚೆ ಹಿ ತಖ್ತ ರಾಖಿತೋ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ
ಜಯ ಜಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ, ಗರ್ಜಾ
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ
ಜಯ ಜಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಝಾ ॥ ೨ ॥

ಹಾಡು – ರಾಜಾ ಬಢೆ

- ರಾಜ್ಯಗೀತೆಯನ್ನು ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

CG - ೧
C - ೧.೧
LO ೦೩AE೪೩/೫೭

ಶ್ಲೋಕ – ನಮ್ಮ ದಿನದ ಪ್ರಾರಂಭ ಆನಂದಮಯ ಮಾಡುವಸಲುವಾಗಿ ನಾವು ದೇವರ ಮುಂದೆ ಶ್ಲೋಕ ಹೇಳುತ್ತೆವೆ. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಊಟದ (ಮುಂಚೆ) ಮೊದಲು ಈ (ಮುಂದಿನ) ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಹವಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಾಗ್ನೌ ।
ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಹುತಮ್ ।
ಬ್ರಹ್ಮೈವತೇನ ಗಂತವ್ಯಂ ।
ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮಸಮಾಧಿನಾ ।।

(ಅನ್ನಪೂರ್ಣಾಷ್ಟಕಂ:)
ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇ ಸದಾ ಪೂರ್ಣೇ ।
ಶಂಕರ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭೇ ।
ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯ ಸಿದ್ಧರ್ಥಂ ಭಿಕ್ಷಾಂ ।
ದೇಹೀ ಚ ಪಾರ್ವತಿ ।।

ಓದು ಮತ್ತು ಹೇಳು.

ನಾವು ನಮ್ಮ (ದಿನಸದ) ದಿನದ, ಅಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಾರಂಭ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈಗ ಈ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಹಾಡೋಣ.

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಓಂ ಅಸತೋ ಮಾ ಸದ್ಗಮಯ ।
ತಮಸೋ ಮಾ
ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯ ।
ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾ
ಅಮೃತಂಗಮಯ ।।
ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು ।
ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು ।
ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರಾವಾವಹೈ ।
ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ
ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ।।
ಓಂ ಶಾಂತಿ: ಶಾಂತಿ: ಶಾಂತಿ: ।।

- ಉಪಲಬ್ಧ ಸಾಧನಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶ್ಲೋಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

CG-೧
C-೧.೧
LO ೦೩.AE೪೪

ಶಾಲೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ, ರಾಜ್ಯಗೀತೆ, ಶ್ಲೋಕ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಮೂಹಗೀತೆ (ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ) ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದಿರುತ್ತದೆ, ಪ್ರಸನ್ನ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ನಡೆಯಿರಿ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕೇಳಿ ಹೇಳೋಣ, ಹಾಡೋಣ.

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೀತೆ

ಈ ಜಗಕೆಲ್ಲ ಬೆಳಕಾಗಿ ಬಾ ಪ್ರಭುವೇ
ನನ್ನೀ ಮನದಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ಬಾ
ಪ್ರಭುವೇ ।।
ಕತ್ತಲ ಹಾದಿಯ ಸೀಳುತ್ತ ಬಾ
ಸತ್ಯದ ದೀವಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತ ಬಾ
ಪ್ರೀತಿಯ ಕಾರುಣ್ಯ ಸುರಿಸತ್ತ ಬಾ
ಪ್ರಭುವೇ ।।೧।।
ತಪ್ಪುಗಳೆನ್ನನು ತಿದ್ದುತ್ತ ಬಾ
ಒಳಿತಿನ ಹಾದಿಯ ತೋರಿಸುತ್ತ ಬಾ
ವಿದ್ಯೆಯ ಬುದ್ಧಿಯ ನೀಡುತ್ತ ಬಾ
ಪ್ರಭುವೇ ।।೨।।
ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು।
ನಮಗೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಎನಿಸಲಿ ।
ಮತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ।
ನಮಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡು ।।೩।।

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ:

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಜೋರಾಗಿ, ಕಿರುಚಿ ಹೇಳಬಾರದು ಅದನ್ನು ಭಾವಪೂರ್ಣವಾದ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು.

- ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಹಾಡಿನ ಧಾಟಿ ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರ ಸ್ವರ ಹಾಗೂ ತಾಳ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು.

CG-೧
C-೧.೨
lo೦೩AE೪೫/
೪೬/ ೫೭

ಬಾಲಗೀತೆ

ಬಾಲಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ನೀವು ಯಾವಾಗಾದರು ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿದಿರಾ? ಯಾವ ಬಾಲಗೀತೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಲು ಹಿಡಿಸುವುದು? ನಡೆಯಿರಿ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ಕೂಡಾ ನಿಸರ್ಗದ (ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣೆ) ಸಾನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗೋಣ ಮತ್ತು ಈ ಗೀತೆಯ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಚಿಲಿಪಿಲಿ, ನೀರಿನ ಜುಳು ಜುಳು ನಾದ ಅಭಿನಯದೊಂದಿಗೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸೋಣ!

ದೋಣಿ ಸಾಗಲಿ, ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಿ,
ದೂರಿ ದೂರಕೆ ತೇಲಿ ಹೋಗಲಿ.
ಚಿನ್ನದ ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡಲಿ,
ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾರಲಿ.

ಅಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅಲೆಯು ಬರಲಿ,
ದೋಣಿ ಮೇಲಕೆ ಕೆಳಗೆ ಆಡಲಿ.
ಗಾಳಿ ಬೀಸಲಿ, ತರಂಗ ತೇಲಲಿ,
ನಮ್ಮ ಪಯಣ ಸಾಗಲಿ.

ಹಸಿರು ಬೆಟ್ಟ ಸಾಲು ಕಾಣಲಿ,
ಹಕ್ಕಿ ಹಿಂಡು ಹಾರಿ ಹೋಗಲಿ.
ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳು ನಗುತ ಹಾಡಲಿ,
ದೋಣಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಿ.

ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಚಿಂತೆ ಮರೆಯಲಿ,
ನೀರಿನ ಆಟವು ಖುಷಿಯ ನೀಡಲಿ.
ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣ ಹೊಳೆಯಲಿ,
ನಮ್ಮ ದೋಣಿ ಸಾಗಲಿ.

ಕವಿ – ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ

- ಉಪಲಬ್ಧ ಸಾಧನದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ರಾಗ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಭಿನಯದೊಂದಿಗೆ (ಗೀತೆ) ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುಬೇಕು.

CG – ೨
C – ೨.೧
LO೦೩AE
೪೭/೫೭

ಬಾಲಗೀತೆ

ಬಾರೋ ಬಾರೋ ಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ
ಬಣ್ಣದ ರೆಕ್ಕೆಯ ಕಣ್ಣಿನ ಹಕ್ಕಿ!

ಹಾರಲು ರೆಕ್ಕೆಯ ಹರಡುತ ಬಾ
ಕೂಡಲು ಕೊಂಬೆಯ ಹುಡುಕುತ ಬಾ!
ನನ್ನಯ ಒಳಿಗೆ ಆಡಲು ಬಾ
ನನ್ನೊಳು ಕೀಟಲೆ ಮಾಡಲು ಬಾ!

ನಿನಗೆ ಗೂಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವೆ
ತಿನ್ನಲು ಹಣ್ಣನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕೊಡುವೆ!
ಕುಡಿಯಲು ಹಾಲನ್ನು ತಟ್ಟೆಲಿಡುವೆ
ನನ್ನೊಡನಾಟಕೆ ಜೊತೆಯಾಗು ಬಾ!

ಅಮ್ಮನು ಇಟ್ಟ ಕಜ್ಜಾಯ ತರುವೆ
ಅಪ್ಪನು ತಂದ ಆಟಿಕೆ ಕೊಡುವೆ!
ರೆಕ್ಕೆಯ ಬಿಚ್ಚುತ್ತ ಹಾರುತ ಬಾ
ಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿಯೇ ಬೇಗನೆ ಬಾ!

ಕವಿ – ಕೈಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

- ಈ ಬಾಲಗೀತೆಯನ್ನು ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ತಟ್ಟುತ್ತಾ (ತಾಳ ಮತ್ತು) ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.
- ಈ ಬಾಲಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರಿ.
- ಈ ಬಾಲಗೀತೆಯಲ್ಲಿಯ ಯಾವ ಸಾಲು ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸಿರುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಕಾರ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರಿ.

- ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾ ಹಾಗೂ ತಾಳದಲ್ಲಿ ಬಾಲಗೀತೆ ಹಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಬಾಲಗೀತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೆನಿಸಿತು, ಯಾವ ಸಾಲು ಹಿಡಿಸಿತು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

CG - ೧/೨
C - ೧.೧/೨.೨
LO ೦೩AE
೪೪/೪೫/ ೫೭

ಅಭಿನಯಗೀತೆ :

ಕೇವಲ ಹಾಡು ಹಾಡದೆ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಭಿನಯದೊಂದಿಗೆ ಹಾಡು ಸಾದರಪಡಿಸೋಣ.

ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಫಂಕ್ಷನ್ ನಡೆದಿತ್ತು,
ತರಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ಆಟ ಆಡುತಲಿತ್ತು ॥ಪ॥

ದಪ್ಪಗಿದ್ದ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ತಬಲ ಬಾರಿಸಿತು,
ಉದ್ದಗಿದ್ದ ಬದನೆಕಾಯಿ ಡ್ಯಾನ್ಸ್ ಮಾಡುತಿತ್ತು ॥೨॥

ನೆಲದ ಒಳಗಿದ್ದ ಮೂಲಂಗಿ ಜಪ್ ಜಪ್ ಎಂದಿತು,
ರೆಡ್ ಕಲರ್ ಕ್ಯಾರೆಟ್ ಬಂದು ಹಾಡು ಹಾಡಿತು ॥೨॥

ಹಸಿರಾಗಿದ್ದ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ವ್ಹಿಜಲ್ ಹೊಡೆಯಿತು,
ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಜ್ಯೂಸ್ ನೀಡಿತು ॥೩॥

ದಪ್ಪಗಿದ್ದ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ರೋಲ್ ಮಾಡುತಿತ್ತು,
ಕಣ್ಣೀರು ತರಿಸೋ ಈರುಳ್ಳಿ ಮೂಲೆಲಿ ಅಳುತಿತ್ತು ॥೪॥

ಕವಿ – ಜಿ.ಪಿ.ರಾಜರತ್ನಂ

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ :

ಬಾಲಗೀತೆಯಲ್ಲಿ (ಬಾಲಕರ) ಮಕ್ಕಳ ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಗಳು, ನಿಸರ್ಗ, ಪಶುಪಕ್ಷಿ, ಆಟಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವರ್ಣನೆ ಇರುತ್ತದೆ.

- ಅಭಿನಯ ಗೀತೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಭಿನಯದೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

CG - ೨
C - ೨.೧
LO
೦೩AE೪೭/೫೭

ದೇಶಭಕ್ತಿ ಸಮೂಹ ಗೀತೆ

ನಾವು ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೆವೆ ಈ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಅಭಿಮಾನವಿರಲೇಬೇಕು. ಈ ದೇಶದ ಸೈನಿಕರು ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಈಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮುಂದಿನ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡೋಣ.

ಇದು ಭಾರತ ಇದು ಭಾರತಿ,
ಇದು ಬಾಳಿನ ಬೆಳಕಿನ ರತಿ॥
ತಾ ತಾ ಆರತಿ--- ಎತ್ತಿರೆ ಆರತಿ,
ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ದೇಶಕೆ ಜಯದ ಆರತಿ॥
ಇದು ಭಾರತ ॥ಪ॥

ತ್ಯಾಗ ಬಲಿದಾನದ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿದ ಭೂಮಿ,
ಗಾಂಧಿ, ಸುಭಾಷರ ತತ್ತ್ವಸಾರಿದ ಸ್ವಾಮಿ,
ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಧೀರ,
ವಿಶ್ವದ ನಕ್ಷೆಯಲಿ ಮಿನುಗುವ ನವ ನಕ್ಷತ್ರ
ಇದು ಭಾರತ ॥೧॥

ಜಾತಿ ಮತ ಭೇದಗಳನ್ನು ದೂಡಿ ನಿಂತ ದೇಶ,
ವಿವಿಧತೆಯಲಿ ಏಕತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮೂಲ ಮಂತ,
ಪ್ರಗತಿಯ ಹಾದಿಯಲಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ
ನಡೆಯುವೆವು,
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮುಗಿಲೆತ್ತರಕ್ಕೆ
ಏರಿಸುವೆವು
ಇದು ಭಾರತ ॥೨॥

ಕವಿ – ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ

ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸುವ ಒಂದು ಸಮೂಹಗೀತೆ ಕೇಳಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.

- ಸಾರೇ ಜಹಾ ಸೆ ಅಚ್ಛಾ...
- ನನ್ನ ದೇಶ ನನ್ನ ಜನ...
- ಹಿಂದೂಸ್ತಾನವು ಎಂದು ಮರೆಯದ...
- ಹಿಂದ ದೇಶಕೆ ನಿವಾಸಿ...

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ :

ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಒಂದುಗೂಡಿ ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ''**ಸಮೂಹಗೀತೆ**'' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

- ದೇಶಭಕ್ತಿಮಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ (ಮಾಡಿಸುವುದು) ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

CG –೩
C – ೩.೨
LO ೦೩AE೫೭

ನನ್ನ ಕೃತಿ

೧) ಕೆಳಗಿನ ಆಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಾಡಿನ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

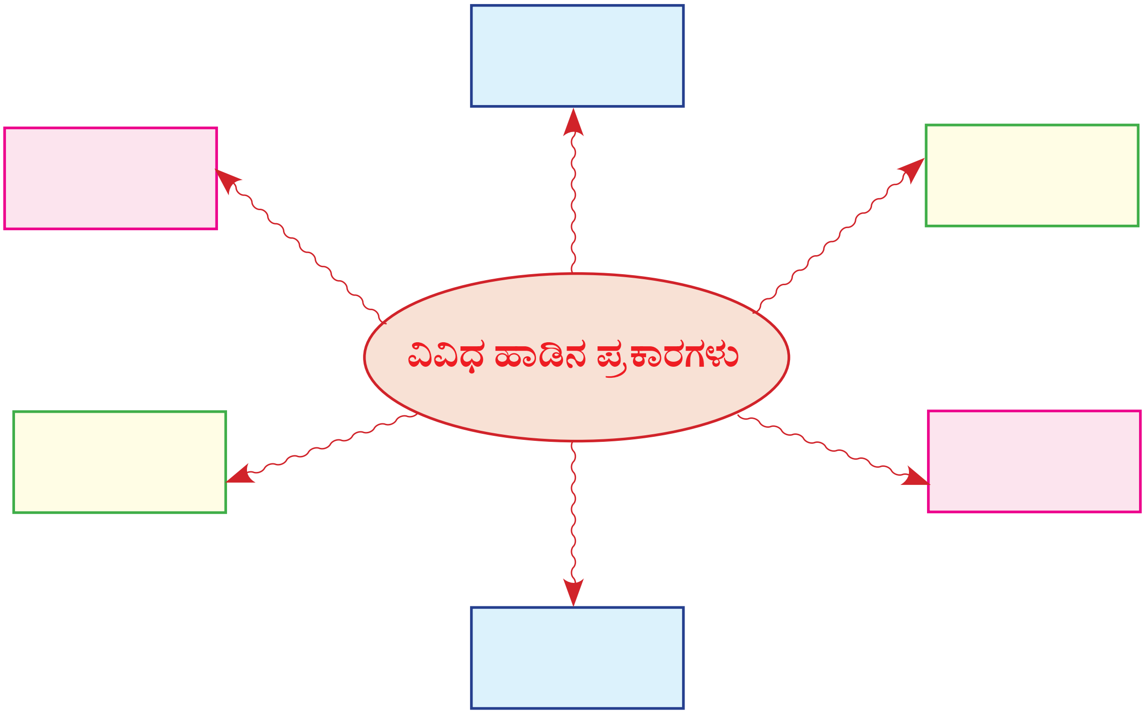

೨) ಪಾಠ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದ ಯಾವ ಹಾಡು ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಹಿಡಿಸಿತು, ಅದರ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

....

....

....

....

೩) ಪಾಠ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿರುವ ಯಾವುದೊಂದು ಹಾಡಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಹಾಡು ಹಾಡಿರಿ.

- ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಡುಗಳ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಆ ಹಾಡನ್ನು ಗುಂಪು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.
- ಈ ರೀತಿ ಇನ್ನಿತರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

೧೦. ಒಬ್ಬರ ಹಾಡು, ಇಬ್ಬರ ಹಾಡು.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ.

೧.

೨.

೩.

೪.

೫.

೬.

ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ನಿಮಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಾಮ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಭಿನ್ನತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮ್ಮ (ವರ್ಗ ಮಿತ್ರರಿಗೆ) ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ನಿಮಗೆ ಸಾಮ್ಯ ಎನಿಸುವ ಚಿತ್ರಗಳ ಕ್ರಮಾಂಕ ಕೆಳಗಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಇಬ್ಬರು ಕೂಡಿ (ಯುಗಲ) ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡಬೇಕು.

CG - ೨
C - ೨.೧
LO೦೩.AE೪೮

ಯಾವಾಗ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಬ್ಬನೆ ಹಾಡುವನೋ ಅದಕ್ಕೆ **'ಏಕಲ/ವಯಕ್ತಿಕ ಒಬ್ಬಂಟಿ ಹಾಡು'** ಎನ್ನುವರು. ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವಾಗ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ರಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ **'ಯುಗಲ ಇಬ್ಬರ ಹಾಡು'** ಎನ್ನುವರು.

ನಡೆಯಿರಿ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂದು ನಾವು ವಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಇಬ್ಬರ ಹಾಡು ಹಾಡಿ ಹಾಡಿನ ಆನಂದ ಪಡೆಯೋಣ!

ಒಬ್ಬಂಟಿ ಹಾಡು :

ಮುಂದಿನ ಹಾಡು ಓದಿರಿ ಮತ್ತು ಹಾಡಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಈ ಹಾಡು ಒಬ್ಬರು / ಒಬ್ಬನೆ ಕೂಡಾ ಹಾಡಲು ಬರಬೇಕು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವುಗಳ ಬಹಳಷ್ಟು ಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.

ಆನಂದದ ಹಾಡು

ಗುಡುಗುಡು ಎಂದು ಗುಡುಗುತ ಬಂದನು
ಭೂಮಿಗೆ ಮಳೆರಾಯ
ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತ
ತುಂಬಿದನು ಕೆರೆಯ

ಬಾನಂಗಣದಲಿ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನ
ಚಿತ್ತಾರವ ಬರೆದ
ಮನೆಯಂಗಳದಲಿ ಆಲಿಯ ಕಲ್ಲಿನ
ರಂಗೋಲಿಯ ತೆರೆದ
ಗಿಡ ಮರ ಬಳ್ಳಿ ಹಸಿರನ್ನುಟ್ಟು
ಚೆಲುವನು ಸೂಸಿದವು
ಹೊಳೆ ಹಳ್ಳಗಳು ಭೋಗಣೆಯುತ್ತ
ಸಾಗರ ಸೇರಿದವು

ಸಂತಸದಿಂದಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲಾ
ಚಿಲಿಪಿಲಿಗುಟ್ಟಿದವು
ನೀರಲಿ ನೆನೆಯುತ ನಗುವನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತ
ಗಗನಕೆ ಚಿಮ್ಮಿದವು

ಕಡಲುಗಳೆಲ್ಲವು ಅಬ್ಬರಿಸಿದವು
ಅಲೆಗಳ ನೆಬ್ಬಿಸುತ
ದೋಣಿಗಳೆಲ್ಲವು ಓಡುತ ಬಂದವು
ದಡವನು ಹುಡುಕುತ್ತ

ಕವಿ – ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ

- ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಸಾಧನಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬಂಟಿ ಹಾಡನ್ನು ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಶಿಶುಗೀತೆ

ನಿತ್ಯ ನಮಗೆ ಬೆಳಕು ಕೊಡುವ
ಸೂರ್ಯ ನನ್ನ ದೇವರು
ರಾತ್ರಿ ಹಾಲು ಬೆಳಕು ಕೊಡುವ
ಚಂದ್ರ ನನ್ನ ದೇವರು ॥೧॥

ಕೋಟಿ ತಾರೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಚುಕ್ಕಿ
ಉಲೆ ನನ ದೇವರು

ಬೆಂಕಿ ಗಾಳಿ ನೀರು ಗಗನ
ಎಲ್ಲ ನನ್ನ ದೇವರು ॥೨॥

ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ಹೊದ್ದುನಿಂತ
ಭೂಮಿ ನನ್ನ ದೇವರು
ಗುಡ್ಡ-ಬೆಟ್ಟ ಕಾಡು ಮೋಡು
ಹೊಳೆಗಳೆನ್ನ ದೇವರು ॥೩॥

ಹೊಲಿದಿ ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ದುಡಿವ
ರೈತ ನನ್ನ ದೇವರು
ದೇಶಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತಿರುವ
ಯೋಧ ನನ್ನ ದೇವರು ॥೪॥
ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಬಂಧು ಬಳಗ
ಎಲ್ಲ ನನ್ನ ದೇವರು

ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಿ ಹಿತವ ನುಡಿದ
ಗುರುಗಳೆನ್ನ ದೇವರು ॥೫॥
ನನ್ನ ದೇವರಿವರು ನಿತ್ಯ
ನನಗೆ ಕಾಣುತಿರುವರು
ಶುದ್ಧ ಮನದ ಬೇಡಿದುದನು
ನೀಡಿ ಪೊರೆಯುತಿರುವರು ॥೬॥

ಕವಿ – ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ

- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಹಾಡನ್ನು ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಒಬ್ಬಂಟಿ ಗೀತೆಗಳು (ವಯಕ್ತಿಕ)

ಕೆಳಗೆ ಕೆಲವು ಹಾಡುಗಳ ಯಾದಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಾಡು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಹಾಡಲು ಬರಬೇಕು. ನಿಮಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಾಡು ಹಿಡಿಸುವುದೋ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಾಡಿರಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.

೧) ಅ ಆ ಇ ಈ ಕನ್ನಡದಾ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ

೨) ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಹಾಡು.

೩) ಒಂದು ಎರಡು ಬಾಳೆಲೆ ಹರಡು.

೪) ತೋಟಕೆ ಹೋಗೊ ತಿಮ್ಮ

೫) ಚಂದ ಮಾಮ ಚಕೋಲಿಮಾಮ.

ಯುಗಳ ಹಾಡು (ಜೊತೆ ಹಾಡು)

ಈಗ ನಾವು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಜೊತೆ ಹಾಡು ಕಲಿಯುವವರಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಹಾಡು ಓದಿರಿ, ಕೇಳಿರಿ ಹಾಗೂ ಹಾಡಿರಿ.

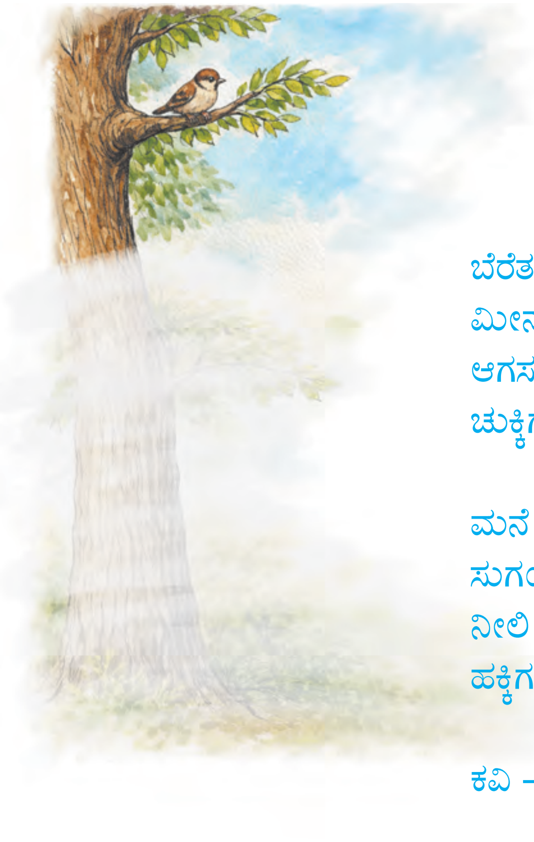

ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಉಲಿಯುವ ಮಕ್ಕಳು ನಾವು
ಹಾಡುತ ಹಾಡುತ ನಲಿಯುವೆವು
ಹಚ್ಚನೆ ಹಸುರಿನ ಗಿರಿವನಗಳಲಿ
ಜಿಂಕೆಯ ಹಾಗೆ ಜಿಗಿಯುವೆವು

ಬೆರೆತರೆ ತೆರೆಗಳ ಸಾಗರದೊಡಲಲಿ
ಮೀನುಗಳಾಗಿ ಈಜುವೆವು
ಆಗಸಲೋಕದ ಫಳಫಳ ಹೊಳೆಯುವ
ಚುಕ್ಕಿಗಳಾಗಿ ಮಿನುಗುವೆವು

ಮನೆ ಮನೆಗಳಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಗುತ
ಸುಗಂಧ ಪರಿಮಳ ಬೀರುವೆವು
ನೀಲಿ ನೀಲಿಯ ಬಾನಲಿ ತೇಲುವ
ಹಕ್ಕಿಗಳಾಗುತ ಹಾರುವೆವು

ಕವಿ – ಹೆಚ್.ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ

- ಕೊಟ್ಟ ಒಬ್ಬಂಟಿ ಹಾಗೂ ಯುಗಳ ಹಾಡಿನ ಪ್ರಕಾಶಗಳನ್ನು ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು

CG - ೨
C - ೨.೧
LO ೦೩.AE೪೮/೪೯

ಯುಗಳ ಗೀತೆ

ಈಗ ಮುಂದಿನ ಹಾಡು ಓದಿರಿ ಹಾಗೂ ಕೇಳಿರಿ. ಈ ಹಾಡು ಇಬ್ಬರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ''ಯುಗಳ ಗೀತೆ'' ಎನ್ನುವರು.

ನಡೆಯಿರಿ ನೀವು ಕೂಡಾ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಓದಿರಿ, ಕೇಳಿರಿ ಮತ್ತು ಹಾಡಿರಿ.

ಕಪ್ಪೆ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಮದುವೆಯಂತೆ,
ಕಾಡಿನ ತುಂಬಾ ಸಂಭ್ರಮವಂತೆ!
ಕಾಗೆ ಬಂದಿತು ಕಾವ ಕಾವ ಅಂದಿತು,
ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತು!

ಬೆಕ್ಕು ಬಂದಿತು ಮಿಯಾಂವ್
ಅಂದಿತು, ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯನ್ನು
ತಂದಿತು!

ನಾಯಿ ಬಂದಿತು ಬೊಗಳುತ್ತಾ
ನಿಂತಿತು, ಮದುವೆಯ ಊಟವ
ಕೇಳಿತು!

ಇಲಿಗಳು ಬಂದು ಮದ್ದಳೆ
ಬಾರಿಸಿದವು, ಕೀ ಕೀ ಎನ್ನುತ್ತಾ
ನರ್ತಿಸಿದವು!

ಗಿಳಿಯು ಬಂದು ಮಂತ್ರವ ಓದಿತು,
ಮದುವೆ ಮುಹೂರ್ತವು
ಮುಗಿಯಿತು!

ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ ಕೋತಿ,
ಪಾಯಸವೆಲ್ಲಾ ಕುಡಿಯಿತು ಪ್ರೀತಿ!
ಕಪ್ಪೆ ಅಣ್ಣ ''ಬಕ ಬಕ'' ನಕ್ಕಿತು,
ಮದುವೆ ಮಂಟಪವೇ ಮುಳುಗಿ
ಹೋಯಿತು!

- ವಯಕ್ತಿಕ ಗೀತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಗಾಯನದ ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

CG - ೨
C - ೨.೧
LO೦೩AE೪೮,೪೯

ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಯುಗಳ ಗೀತೆಗಳು.

ಕೆಳಗೆ ಕೆಲವು ಯುಗಳ ಗೀತೆಗಳ ಯಾದಿ/ಪಟ್ಟಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.

- ಮೂಗಿನ ಮೇಲಿನ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಔಷಧಿ ಏನು?
- ನೀಲಿ ಗಗನ, ನೀಲಿ ಭೂಮಿ, ನೀಲಿ ನೀಲಿ ನೀರು!

ನನ್ನ ಕೃತಿ

೧) ಯೋಗ್ಯ ಶಬ್ದ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ವಾಕ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡು.

ಅ) ಒಬ್ಬನೆ ಹಾಡಿರುವ ಹಾಡು ಎಂದರೆ ....

ಆ) ಯುಗಳ ಹಾಡಿನ ಸಲುವಾಗಿ .... ಜನರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

೨) ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸಿರುವ ಯಾವುದೊಂದು ಒಬ್ಬಂಟಿ/ವಯಕ್ತಿಕ ಹಾಡಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿರಿ.

೩) ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸಿರುವ ಯಾವುದೊಂದು ಯುಗಳ ಗೀತೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

- ಯುಗಳ ಹಾಡಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

೧೧. ಸ್ವರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ

ಚಿತ್ರ ನೋಡಿ ಅದು ಯಾವುದರದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬರೆ

....

....

....

....

....

....

- ಚಿತ್ರಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಹೆಸರು ಬರೆಯಲು ಹೇಳುವುದು.
- ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಜಾನಪದ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಹೇಳುವುದು.

CG - ೨
C - ೨.೨
LO ೦೩.AE೫೧

ನೀವು ವಾಸುದೇವರನ್ನು ನೋಡಿರಬಹುದು! ಪೋವಾಡವು ಕೂಡಾ ಕೇಳಿರಬಹುದು! ಹಾಗೆ ಜಾತಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಓವಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಕೇಳಿರಬಹುದು!

ಹೀಗೆಯೇ ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನಿಕ (ಮಾತೃಭಾಷೆ) ಆಡುಭಾಷೆ, ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಜಾನಪದ ಸಂಗೀತ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ ಇಂದು ನಾವು ಜಾನಪದ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿರುವ

ಇಂತಹ ಕೆಲವು ಹಾಡುಗಳ ಆನಂದ ಪಡೆಯೋಣ!

वाचा, ऐका व म्हणा.

शेतकरी गीत

आम्ही लेकर काळ्या आईची
राबतो शेतामंदी। करितो काम गाळतो घाम
राहतो सदा आनंदी ॥ धृ ॥
जरी आमचं कष्टाचं जीणं
दैवाचे आम्हाला लाभत देणं
ऊन-पावसाशी झुंजून आम्ही
पिकवितो सोनं चांदी ॥१॥

कवी -राजेंद्र अत्रे

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ: ರೈತನ ಹಾಡಿನ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಡೋಲು, ಕಂಜರಿ, ತಾಳ, ಗೆಜ್ಜೆ ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಳಿಗೀತೆ / ಕೋಳಿ ಹಾಡು

वल्हव रे नाखवा, वल्हव रे नाखवा
वल्हव रे नाखवा, वल्हव
आम्ही कोळ्याची पोरं हाय् हो
आम्हा दर्याची भीती नाय हो
वर आभाळ भरलंय् हो जाळं जोरात धरलंय् हो कोण
करील आम्हा काय हो ?
लाट जोसात येऊ द्या झेप खुशाल घेऊ द्या
मागे घेणार न्हाई पाय हो
देव मल्हारी पावला हो मासा जाळ्यात गावला हो होडी
मजेत पुढे जाय हो

कवी - मंगेश पाडगांवकर

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ: ಕೋಳಿ ಗೀತೆಯಸಲುವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ: ಡೋಲು, ಗೆಜ್ಜೆ, ಢೋಲಕ, ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ, ತಾಳ ಈ ವಾದ್ಯ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ಕೋಳಿಗೀತ ಹಾಗೂ ರೈತನ ಹಾಡು ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಇದರಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಸುವುದು.

CG-೨
C- ೨.೨
LO೦೩AE
೫೦/೫೧

ಓದಿರಿ, ಕೇಳಿರಿ ಹಾಗೂ ಹೇಳಿರಿ:

ಮುಂಚೆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಬಿಸುಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟು ಬಿಸುವರು. ಹಿಟ್ಟು ಬಿಸುವಾಗ ಅವರು ಹಾಡುಗಳನ್ನು (ಓವಿಗಳನ್ನು) ಹಾಡುವರು. ಈ ಓವಿಗಳಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಓವಿಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಓವಿಗಳು

೧) ಕಲ್ಲು ಬಿಟ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಕದವ ಮುಚ್ಚೇ ನಮ್ಮ
ಬೆಲ್ಲದ ನಡುಕಡ್ಡಿ ಮುರಿದೇ ನಮ್ಮ
ಹತ್ತಮ್ಮ ನಿನ್ನ ನೆನೆದೇನಮ್ಮ ॥

೨) ರಾಗಿ ಬೀಸೋ ಕಲ್ಲಿಗೆ ರಾಜರ ಮುದ್ರೆ
ಜೋಳ ಬೀಸೋ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಜೋಡು ಹಕ್ಕಿ ॥
ನನ್ನ ಸೋದರನಿಗೆ ಜಯಮಂಗಳ ॥

ಪೋವಾಡಾ

ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ಪರಾಕ್ರಮದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾವಾಗ ಈ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿನ ಮೂಲಕ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ ಆಗ ಇದರಲ್ಲಿಯ ಘಟನೆಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುತ್ತದೆ ಇಂತಹದೇ ಒಂದು ಪೋವಾಡಾ ಕೇಳಿರಿ ಹಾಗೂ ಹೇಳಿರಿ.

रायरीचा रायगड झाला ऽऽऽ
बांधीले दुर्गेश्वराला, तटबंदी महाद्वाराला
बाजारपेठ राजसदरेला, सेवेचे ठाई तत्पर
हिरोजी इंदुलकर वर देई जगदिशेश्वर
झाली राजधानी तैयार जी ऽ जी जी
मराठीयांच्या सिंहासनाची वाढविली ख्याती
जिजाऊ झाल्या राजमाता अन् शिवबा छत्रपती
कित्येकांच्या बलिदानाने दिन हा अवतरला
शेतकऱ्यांचा राजा शिवबा छत्रपती झाला
कवी – संतोष साळुंके

ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ಯಾವ ಯಾವ ಶೌರ್ಯ ಕಥೆಗಳು ಗುರುತಿದೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ : ಪೋವಾಡಾಗಳನ್ನು ಸಾದರ ಪಡಿಸುವಾಗ ತಮಟೆ, ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ, ಚೌಡಿಕೆ, ತಾಳ, ಇಂತಹ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ಲೋಕಸಂಗೀತದ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವ ವಾದ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದೆ.
- ಸ್ಥಾನಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ (ಲೋಕಗೀತೆ) ಜನಪದಗೀತೆ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

CG -೪
C- ೪.೨
LO೦೩AE೬೧

ಭಾರೂಢ/ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರೂಪಕ ಗೀತೆ

ಹಾಡಿನ ಮೂಲಕ ಕಥೆ ಹೇಳುವಾಗ ಅಭಿನಯ ಮಾಡುತ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಆನಂದ ಎನಿಸುವುದು. ಇಂತಹ ಗೀತ/ಹಾಡಿನ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಭಾರೂಡ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

सूर्य उगवला प्रकाश पडला आडवा डोंगर
आडवा डोंगर तयाला माझा नमस्कार
अगगगगगगं विंचू चावला
देवा रे देवा ...विंचू चावला
आता काय मी करू ... विंचू चावला

– संत एकनाथ

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ : ಭಾರೂಡವನ್ನು ಸಾದರ ಪಡಿಸುವಾಗ ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ, ಧೋಲಕ, ಮೃದುಂಗ, ತಾಳ, ಚೌಡಿಕೆ, ಇಂತಹ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ :
ಸ್ಥಾನಿಕ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಲಾಗುವ ಪಾರಂಪಾರಿಕ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ 'ಜನಪದ ಗೀತೆ' ಹೀಗೆ ಕೂಡಾ ಹೇಳುವರು.

- ಜನಪದ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದೆ.
- ಜನಪದ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಜನಪದ ಗೀತೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯ ವೈತ್ಯಾಸ ಗುರುತಿಸಲು.

CG -೩/೪
C- ೩.೨/೪.೨
LO೦೩AE
೫೬/೬೧

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಗೀತೆಗಳು.

ವರ್ಷವಿಡಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ-ಆ ಹಬ್ಬಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು (ಸಾದರಿಕರಣ) ಸಾದರಪಡಿಸುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಗೀತೆಗಳು ಎನ್ನುವರು.

ಭಜನೆ:

ವಿಠ್ಠಲ ವಿಠ್ಠಲ ಪಾಂಡುರಂಗ ।
ಜಯ ಹರಿ ವಿಠ್ಠಲ ಪಾಂಡುರಂಗ ।
ಭಕ್ತ ಪುಂಡಲೀಕನ ಸಾಕು ಕರುಣಾಳು ।

ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ದಯಾಳು ।
ಚಂದ್ರಭಾಗ ತೀರದ ಲೀಲಾ ಲೋಲ ।
ನಮ್ಮ ಪಾಪವ ಕಳೆಯೋ ಜಗತ್ಪಾಲ ॥
(ವಿಠ್ಠಲ ವಿಠ್ಠಲ....) ॥೧॥

ಕೃಷ್ಣ ವಿಷ್ಣು ಮಾಧವ ಗೋವಿಂದಾ ।
ಭಜನೆ ಮಾಡುವೆವು ನಾವು ಆನಂದಾ ।
ಕರಗಳ ಮುಗಿದು ಬೇಡುವೆವು ನಿನ್ನಾ ।
ಕಾಯೋ ಕರುಣಾಸಿಂಧು ಕೃಷ್ಣಾ ॥
(ವಿಠ್ಠಲ ವಿಠ್ಠಲ....) ॥೨॥

- ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಗೀತಪ್ರಕಾರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

CG - ೩
C- ೩.೨
LO೦೩.AE೫೭
LO೦೩.AE೫೮

ಗೌರಿ – ಗಣೇಶ :

ಬಾರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಶ್ರೀಗೌರಮ್ಮ ।
ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯವ ನೀಡಮ್ಮ ॥ ಪ ॥
ಹಸಿರು ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿ ಕಸ ಗುಡಿಸಿ ರಂಗೋಲಿ
ಇಟ್ಟೇವು ।
ಬಾಳೆಯ ಕಂಬವ ನೆಟ್ಟೇವು ನಿನ್ನ ಹಾದಿಯ
ಕಾಯುತ ನಿಂತೇವು ।
ಗೆಜ್ಜೆಯ ಕಾಲನು ಇಡುತಾ ನೀ ಬಾರಮ್ಮ ನಮ್ಮ
ಮನೆಗೆ ॥ ೧ ॥
(ಬಾರೆ ನಮ್ಮ....)
ಹಳದಿ ಕುಂಕುಮ ಮುಡಿದು ಹಸಿರು
ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟು ।
ಕೊರಳೊಳು ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವ ಧರಿಸಿ
ಮಂದಸ್ಮಿತಳಾಗಿ ।
ಈಶ್ವರನೊಡತಿಯೇ ಜಗನ್ಮಾತೆಯೇ
ದಯಮಾಡಿಸಮ್ಮ ॥ ೨ ॥
(ಬಾರೆ ನಮ್ಮ ....)
ಮುತ್ತೈದ ನಾರ್ಮಲ ತನವ ನೀ
ಕಾಯಮ್ಮ ಮಗನಾದ ಗಣಪನ ತಾರಮ್ಮ ।
ಮನೆ ತುಂಬ ಧಾನ್ಯವ ನೀಡಮ್ಮ
ಮನಸಿನ ಕತ್ತಲೆ ನೀಗಮ್ಮ ।
ವರ್ಷ ವರ್ಷವೂ ಮರಳಿ ನೀ ಬಂದು
ನಮ್ಮನ್ನು ಹರಸಮ್ಮ ॥ ೩ ॥
(ಬಾರೆ ನಮ್ಮ----)

ದೀಪಾವಳಿ ಹಾಡು:

ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ದೀಪ ಹಚ್ಚೋಣ, ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಹಚ್ಚೋಣ ।
ಕತ್ತಲೆನೆಲ್ಲಾ ಓಡಿಸಿ ನಾವು, ಬೆಳಕನ್ನು ತರೋಣ ॥ ಪ ॥
ಸಾಲು ಸಾಲು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ, ಸಾಲಾಗಿ ಇಡೋಣ ।
ಮನೆ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ, ಹೊಸ ಬೆಳಕ ನೀಡೋಣ ।
ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬವ, ಸಡಗರದಿ ಮಾಡೋಣ ॥ ೧ ॥
(ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ದೀಪ ....)
ಹೊಸ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಉಡೋಣ, ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನೋಣ ।
ಪಟಾಕಿಗಳನ್ನ ಹಚ್ಚುತಾ, ಖುಷಿಯಾಗಿ ಕುಣಿಯೋಣ ।
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾವು ಹಬ್ಬದ, ಶುಭಕೋರ ಪಯಣ ॥ ೨ ॥
(ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ದೀಪ....)

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಹಾಡು ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

CG -೩
C- ೩..೨
LO೦೩AE೫೭
LO೦೩AE೫೮

ನನ್ನ ಕೃತಿ

೧) ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ / ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಜನಪದ (ಗೀತೆ) ಹಾಡು ಪ್ರಕಾರಗಳ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.

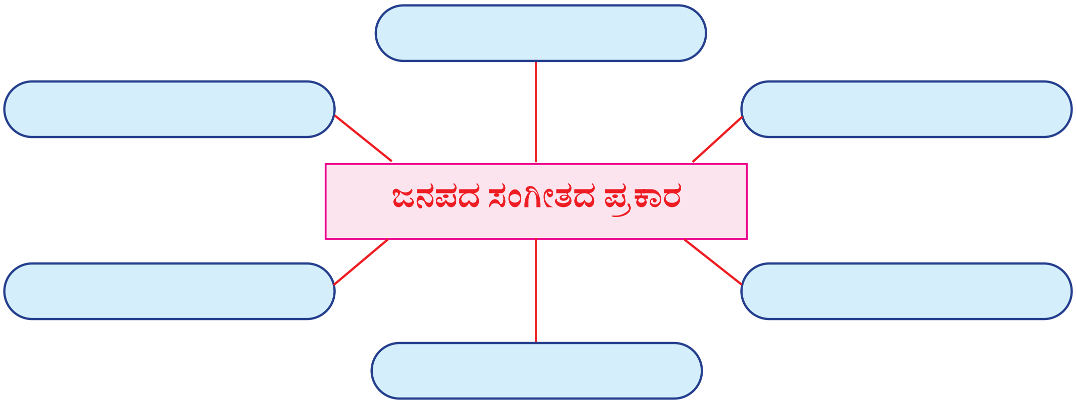

೨) ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾವ ಜನಪದ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರದ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

....

....

....

....

....

....

೩) ಊರಿನಲ್ಲಿಯ ಅಥವಾ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

೧೨. ಮೈತ್ರಿ ಸೂರಗಳ

ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ.

ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಆ ಧ್ವನಿಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಧ್ವನಿ	ಮಾನವನಿರ್ಮಿತ ಧ್ವನಿ
೧)	೧) ....
೨)	೨) ....
೩)	೩) ....

ಮೇಲಿನ ಧ್ವನಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುವ ಇನ್ನಿತರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನವನಿರ್ಮಿತ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ :

- ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಧ್ವನಿಗಳಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಧ್ವನಿ ಎನ್ನುವರು.
- ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಬರುವ ಧ್ವನಿಗಳಿಗೆ ಮಾನವನಿರ್ಮಿತ ಧ್ವನಿ ಎನ್ನುವರು.

ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರಿ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಧ್ವನಿ	ಮಾನವನಿರ್ಮಿತ ಧ್ವನಿ
೧)	೧) ....
೨)	೨) ....
೩)	೩) ....

ಧ್ವನಿಯ ನಕಲು ಮಾಡೋಣ!

ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಮುಂದೆ ನೀವು ಕೇಳಿದ ಧ್ವನಿಗಳ ನಕಲು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿರಿ.

- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನವನಿರ್ಮಿತ ಧ್ವನಿಗಳಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು.
- ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನವನಿರ್ಮಿತ ಧ್ವನಿಗಳ ನಕಲು ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.

CG-೩
C-೩.೧
LO೦೩AE೫೪/
೫೫ /೫೯

ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಏನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ?

ಗಾಯನದ ಸಲುವಾಗಿ ವಾದನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಅದೇ ರೀತಿ ನೃತ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಗಾಯಕ ಹಾಗೂ ವಾದಕದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ :

ಗಾಯನ, ವಾದನ ಹಾಗೂ ನೃತ್ಯ ಈ ಮೂರು ಕಲೆಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ 'ಸಂಗೀತ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆರೋಹ - ಅವರೋಹ

ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿರಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರಿ.

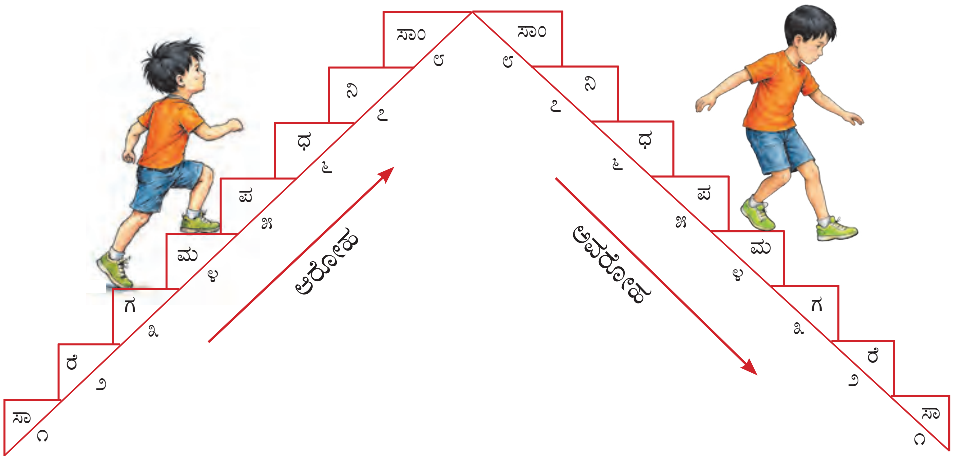

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ :

- ಏರಿಕೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವರ ಹಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ 'ಆರೋಹ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಸಾ ರೆ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸಾಂ.
- ಇಳಿಕೆಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವರ ಹಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅವರೋಹ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ . ಉದಾ: ಸಾಂ ನಿ ಧ ಪ ಮ ಗ ರೆ ಸಾ

- ಉಪಲಬ್ಧ ಸಾಧನಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆರೋಹ, ಅವರೋಹ ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

CG - ೨
C - ೨.೨
LO೦೩AE೫೨

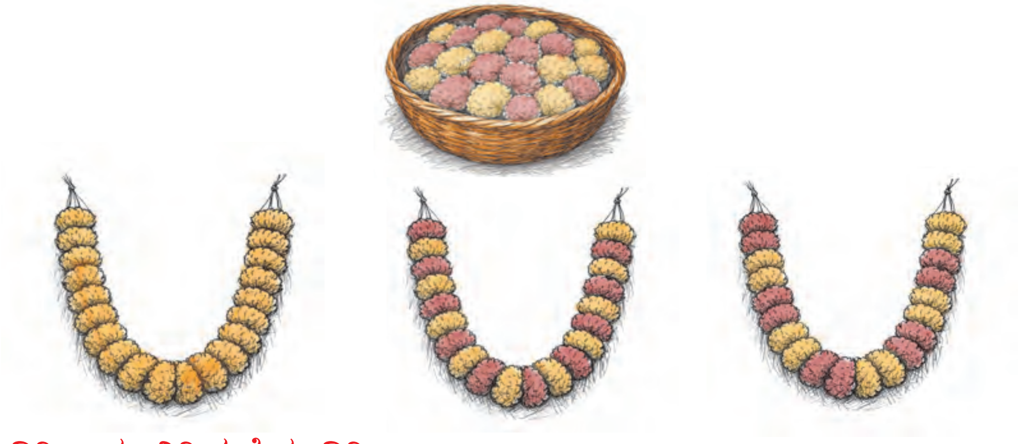

ಚಿತ್ರ ನೋಡಿರಿ ಹಾಗೂ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ-ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ಏಳು ಸ್ವರಗಳು

ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಏಳು ಸ್ವರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಸ್ವರಗಳ ರಚನೆ ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲು ಬರುವುದೇ? ಇದರ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರಿ.

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭
ಸಾ	ರೆ	ಗ	ಮ	ಪ	ಧ	ನಿ

ನಿಮಗೆ ಗುರುತಿದೆಯಾ?

- ಏಳು ಸ್ವರಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ **'ಸಪ್ತಕ'** ಎನ್ನುವರು.
- ಸಪ್ತಕದ ಮಂದ್ರ, ಮಧ್ಯ ಹಾಗೂ ತಾರ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ.
- ಮೇಲಿನ **ಸಾಂ** ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಸಪ್ತಕ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.೦೦೦

	೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮
ಆರೋಹಣ –	ಸಾ	ರೆ	ಗ	ಮ	ಪ	ಧ	ನಿ	ಸಾಂ
	೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮
ಅವರೋಹ –	ಸಾ	ನಿ	ಧ	ಪ	ಮ	ಗ	ರೆ	ಸಾಂ

- ಆರೋಹ, ಅವರೋಹ ಹಾಗೂ ಅಲಂಕಾರ ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ

CG-೨
C-೨.೧
LO೦೩.AE೫೩/೫೬

ಕೆಳಗಿನ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳ ತುಂಬಿ ಸ್ವರಗಳ ಕ್ರಮ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ.

೧	೧	೨	೨	೩	೩	೪	೪	೫	೫	೬	೬	೭	೭	೮	೮
ಸಾ		ರೆ		ಗ		ಮ		ಪ		ಧ		ನಿ		ಸಾಂ	

೮	೮	೭	೭	೬	೬	೫	೫	೪	೪	೩	೩	೨	೨	೧	೧
ಸಾಂ		ನಿ		ಧ		ಪ		ಮ		ಗ		ರೆ		ಸಾ	

ಮಾಡಿ ನೋಡಿರಿ.

ಕೆಳಗಿನ ಸ್ವರ ಕ್ರಮ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ ಹಾಗೂ ಹಾಡಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.

ಸಾ	ರೆ	ರೆ	ಗ										
ಸಾಂ	ನಿ	ನಿ	ಧ										

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ : ಸ್ವರಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಆಕರ್ಷಕ ರಚನೆಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ

ವಾದ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯ

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಮ

ತಬಲಾ

ಕೊಳಲು

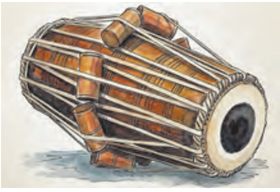

ಮೃದಂಗ

ಗಿಟಾರ

ಢೋಲು

ತುತ್ತೂರಿ

ಸಂಬಾಳ

- ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಲಂಕಾರದ ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

CG - ೨
C -೨.೨
LO೦೩AE೫೩

ಚಿತ್ರಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳಿನುಸರಿಸಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

೧) ಕೈಯಿಂದ ಬಾರಿಸುವ ವಾದ್ಯ ....

೨) ಬಾಯಿಯಿಂದ ಊದಿ ಬಾರಿಸುವ ವಾದ್ಯ..

೩) ತಂತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಾರಿಸುವ ವಾದ್ಯ ....

ನನ್ನ ಕೃತಿ

೧) ಕೆಳಗಿನ ಬಿಟ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಾ		ಗ	ಮ		ಧ	

೨) ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಯಾವ-ಯಾವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಧ್ವನಿಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಧ್ವನಿ	ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಧ್ವನಿ
೧)	೧) ....
೨)	೨) ....
೩)	೩) ....

ನೃತ್ಯ

೧೩. ನೃತ್ಯ, ನನ್ನ ಆನಂದ

ಮಕ್ಕಳೇ, ನಮಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾದರೆ ನಾವು ಆನಂದದಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತೇವೆ, ಜಿಗಿಯುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿಯಲಾರಂಭಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಮುಂಚೆಯ ಕೂಡಾ ಯಾವಾಗಾದರೂ ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತವೆ.

ನಾವು ಯಾವುದೊಂದು ಹಾಡಿನ ಮೇಲೆ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ನಾವು ಸುಂದರ ನೃತ್ಯದ ಆನಂದಮಯ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಆರಂಭಿಸೋಣ.

ನೃತ್ಯ ಎಂದರೆ ಭಾವ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತ ಇವುಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುವ ಕೈ, ಕಾಲು ಹಾಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶರೀರದ ಲಯಬದ್ಧ ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ಚಲನೆವಲನೆ ಆಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೃತಿಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೃತಿ ಒಂದರ ನಂತರ ಒಂದು ಮಾಡಿ ನೋಡೋಣ. ಈ ಕೃತಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ತಾಳದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

೧. ಕೆಳಗೆ ಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವುದು.

೨. ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಡುವುದು.

ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದಿಡುವುದು.

೩. ಬಲಗಡೆ ಹಾಗೂ ಎಡಗಡೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವುದು.

ನಡೆಯಿರಿ ಕುಣಿಯೋಣ!

ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೃತಿಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ

ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸುವ ಹಾಡಿನ ಮೇಲೆ ನೃತ್ಯ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿರಿ. ಈ ಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಗಿರಿ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಚಲನೆವಲನೆಯ ಸಮಾವೇಶ ಮಾಡಿರಿ.

- ಕೊಟ್ಟ ಚಲನೆಚಲನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ, ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಸಂಗೀತದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾತ್ಯೇಕ್ಷಿಕ/ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾಡಿ ನೋಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೇರಿತ ಮಾಡಿರಿ. ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಶೈಲಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಇನ್ನು ಸರಳ ಚಲನೆವಲನೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿ ಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿರಿ.

CG – ೧
C – ೧.೧
LO ೦೩AE೬೨

ನೋಡೋಣ! ಕಲಿಯೋಣ! ಕುಣಿಯೋಣ!

ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಲನೆವಲನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನೃತ್ಯದ ಚಲನೆವಲನೆ ಬಲಗಡೆ ಹಾಗೂ ಎಡಗಡೆಯ ಬದಿಗೆ ಮಾಡಿರಿ.

ನಡೆಯಿರಿ ಈಗ ಈ ನೃತ್ಯದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡೋಣ.

- ನೃತ್ಯದ ಅಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.

CG – ೧
C – ೧.೧
LO ೦೩AE೬೨

ಎಲ್ಲರೂ ಕುಡಿ ಕುಣಿಯೋಣ.

ಎಲ್ಲರೂ ಕೃತಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆನಂದದ ಹಾಗೂ ಶಕ್ತಿಯುತ ವಾತಾವರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೃತಿಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿರಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಹಾಗೆ ಕೃತಿ ಒಂದರಹಿಂದೆ ಒಂದು ಮಾಡಿ ನೋಡಿರಿ.

ಗೆಳೆಯಗಳತಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ಗೋಲ / ವರ್ತುಳಾಕಾರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ

ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿರಿ, ಎದುರಿನವನಿಗೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಕೊಡಿ.
ಚಪಾಳೆ ತಟಿರಿ. ಎರಡು ಹೆಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗು

ಫುಗಡಿ ಹಾಕಿರಿ!

ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿರಿ, ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದೆ ಬನ್ನಿರಿ.
ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿರಿ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಬನ್ನಿರಿ,

ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿರಿ
ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಬಡೆಯಿರಿ (ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿರಿ)

ಹಡಗು ಆಡಿಸುವವನ ಕೃತಿ ಮಾಡಿರಿ

ನಡೆಯಿರಿ ಕುಣಿಯೋಣ!

ಈಗ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದೇವು ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೃತಿಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಹಾಡಿನ ಮೇಲೆ ನೃತ್ಯ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿರಿ.

- ಕೊಟ್ಟ ಚಲನೆವಲನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ, ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಸಂಗೀತದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾತ್ಯೇಕ್ಷಿಕ/ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಷ ಮಾಡಿ ನೋಡವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿರಿ.

CG-೧
C-೧.೨
LO ೦೩AE೬೩

ನಡೆಯಿರಿ ಮಾಡಿ ನೋಡೋಣ!

ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿರಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಬಲಗಡ ತಿರುಗ ನಿಮ್ಮ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಗಳಯ/ಗೆಳತಿಯ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಇಡಿರಿ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಗೆಳೆಯನ ಹಾಗೆ ನಡೆಯಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿಯ ಚಲನೆವಲನೆಗಳ ಅನುಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

೧	೨	೩	೪	೫	೬
ಮುಂದೆ	ಹಿಂದೆ	ಮುಂದೆ	ಹಿಂದೆ	ಮುಂದೆ	ಹಿಂದೆ

ಈಗ ೪ ರಿಂದ ೯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು ತಯಾರಿಸೋಣ. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿ. ೧, ೩, ೫ ಈ ಕ್ರಮಾಂಕಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲು ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ, ನಂತರ ಮುಂದೆ ಜಿಗಿರಿ. ನೋಡಿರಿ ಪುನಃ ಒಂದೇ ರೇಷೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಈಗ ಇದರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ. ಈಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸ ಆದನಂತರ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿರುವ ಹಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಚಲನೆವಲನೆಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ನೃತ್ಯ ಸಾದರಪಡಿಸಿರಿ.

- ಕೊಟ್ಟ ಚಲನೆವಲನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸುವ ಸಂಗೀತದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾತ್ಯೇಕ್ಷಿಕ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.
- ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಆರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪು ಮಾಡಿ ಈ ಕೃತಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

CG – ೧
C – ೧.೨
LO ೦೩AE೬೩

ನೃತ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿರಿ!

ವರ್ತಮಾನಪತ್ರ, ಅಥವಾ ಮಾಸಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸಮೂಹನೃತ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರ, ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸಾದರ ಪಡಿಸಿರುವ ಸಮೂಹನೃತ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿರಿ.

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ

ಯಾವಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಅಥವಾ ಕಲಾಕಾರರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ 'ಸಾಮೂಹಿಕ ನೃತ್ಯ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆಟ ಆಡೋಣ - ನಾಯಕ ಗುರುತಿಸಿರಿ.

ಈಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಆಟ ಆಡೋಣ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ವರ್ತುಳದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮುಖಂಡತ್ವ ಕೊಡಬೇಕು. ಅತನಿಗೆ ಬದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಗೋಲದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಅವರು ಒಬ್ಬ ನಾಯಕನಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಯಕನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕೃತಿ ಮಾಡವನು ಅದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನಿತರ ಎಲ್ಲರೂ ಚಲನೆವಲನೆಯ ಅನುಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಯಕನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಚಲನೆವಲನೆ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು. ಯಾರ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯವಿದೆ ಆತನು ಗುಂಪಿನ ನಾಯಕನನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಿತವಿದೆ. ನಾಯಕನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರೆ ಆ ನಾಯಕನು ಮುಂದಿನ ರಾಜ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಈ ರೀತಿ ಆಟ ಮುಂದುವರೆಸಬೇಕು.

ನನ್ನ ಕೃತಿ

ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಕಲಿತ ಎಲ್ಲ ನೃತ್ಯ ಚಲನೆವಲನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯನುಸಾರ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ಹಾಡಿನ ಮೇಲೆ ನೃತ್ಯ ಕುಡಿಸಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿರಿ.

- ವರ್ತಮಾನಪತ್ರ, ಅಥವಾ ಮಾಸಿಕೆಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಸಮೂಹನೃತ್ಯದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಹೇಳಿ ಆ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.
- ನಾಯಕನನ್ನು ಗುರುತಿಸು ಈ ಆಟ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಕಲಿತ ಎಲ್ಲ ನೃತ್ಯ ಚಲನೆವಲನೆಗಳ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.

CG – ೧
C – ೧.೨
LO ೦೩AE೬೩

೧೪. ನೃತ್ಯಮಯ ಜೀವನ

ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೈಗಳ ಉಪಯೋಗ ವಿವಿಧ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಕೈಗಳ ಅಂಗೈ, ಬೆರಳುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಸುಂದರ ನೃತ್ಯಾತ್ಮಕ ಚಲನವಲನೆಯ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಕೂಡಾ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕೈಗಳ ನೃತ್ಯಾತ್ಮಕ ಚಲನವಲನೆಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ನಮ್ಮ ಕೈ ಬೆರಳುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ನಡೆಯಿರಿ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡೋಣ

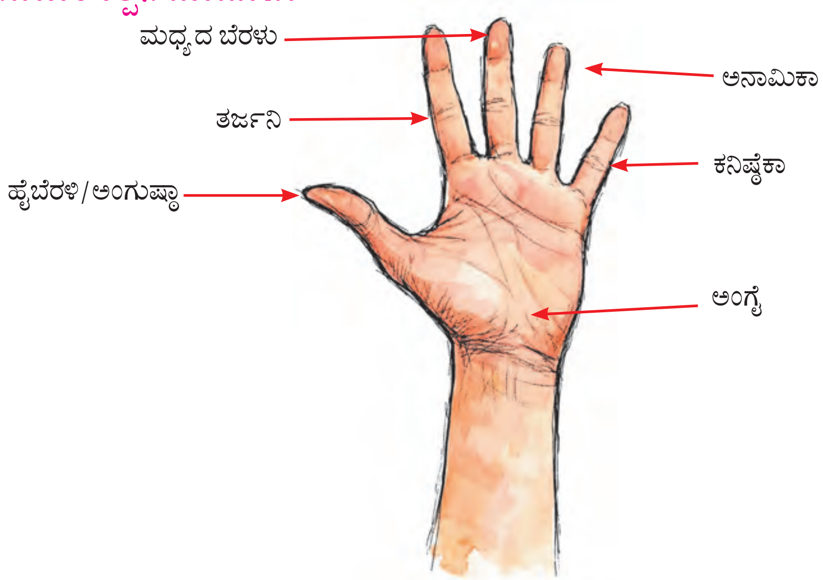

ನಾವು ನಮ್ಮ ಅಂಗೈಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ನೋಡಿರಿ. ಉದಾ: (ಕೈಯ) ಅಂಗೈ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಇದೆ, ಅಂಗೈ ಕೆಳಬದಿಗೆ ಇದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಕೈಗಳ, ಬೆರಳುಗಳು, ಕೈ ಇವುಗಳಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಚಲನವಲನೆ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರಿ.

ನಮ್ಮ ಅಂಗೈ ಹಾಗೂ ಬೆರಳುಗಳ ವಿವಿಧ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿಕ್ಷಿ ತೋರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರಿ. (ಉದಾ: ನವಿಲು, ಗಿಳಿ, ಚಿರಗೆ, ಸಿಂಹ ಹಾಗೂ ಮೀನು ಇತ್ಯಾದಿ.)

ಹಸ್ತಮುದ್ರೆಯ ಉಪಯೋಗ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ!

ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ರಿಯೆ ಅಥವಾ ವಸ್ತು ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ 'ಹಸ್ತಮುದ್ರೆ' ಹೀಗೆ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ಪುಟದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಸ್ತಮುದ್ರೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿರಿ. ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈ ಹಸ್ತಮುದ್ರೆಯ ಇನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಕೊಟ್ಟ ಹಸ್ತಮುದ್ರೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು ಹಾಗೂ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಆ ಹಸ್ತಮುದ್ರೆಗಳ ಉಪಯೋಗ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.

CG – ೨,
C –೨.೧,
LO ೦೩AE೬೪

೧. ಏಕಹಸ್ತ ಮುದ್ರೆ

....

....

....

....

೨. ಹಂಸಾಸ್ಯ ಹಸ್ತ

....

....

....

....

....

೩. ಮುಷ್ಠಿ ಹಸ್ತ

....

....

....

....

....

- ಕೊಟ್ಟ ಹಸ್ತಮುದ್ರೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು ಹಾಗೂ ಮುಂದೆ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಅದೆ ಹಸ್ತಗಳ ಉಪಯೋಗ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳುವುದು.

CG – ೨,
C –೨.೧,
LO ೦೩AE೬೪

ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಚಲನವಲನೆ ನೋಡಿದಾಗ ಆ ಚಲನವಲನೆಗಳ ರೂಪಾಂತರ ಸುಂದರ ನೃತ್ಯ ಚಲನವಲನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಬರಬಹುದು. ಉದಾ. ಗಿಡ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅಲುಗಾಡುವುದು, ನದಿ, ನೀರು ಹರಿಯುವುದು, ಮೀನಿನ ಈಜಾಟ ಇತ್ಯಾದಿ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಚಲನವಲನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿರಿ.

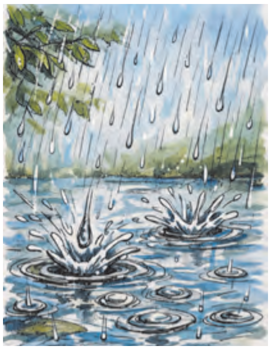

ಮಳೆ

ನದಿ

ಈಜುವ ಮೀನು

ಹೂವು

ಹಾರುವ ಪಕ್ಷಿ

ಅಲುಗಾಡುವ ಗಿಡ

ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟಕ ನೋಡಿರಿ! ಈ ಘಟಕಗಳ ಚಲನವಲನೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿರಿ. ಈ ಚಲನವಲನೆ ಈಗ ನೃತ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿ ಆ ಚಲನವಲನೆ ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಿ ನೋಡಿರಿ.

- ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಚಲನವಲನೆಗಳ ಅನುಕರಣ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.

CG – ೪,
C –೪.೧,
LO ೦೩AE೭೦

ಚಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ?

ಈಗ ನಾವು ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಆಟ ಆಡೋಣ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಾವು ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೆಲವು ಗುಂಪನ್ನು ತಯಾರಿಸೋಣ. ಈಗ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಗೆಳೆಯಗೆಳತಿಯರು ಇದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟು ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಚಲನೆವಲನೆ ಬರೆದಿರುವ ಚಿಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ. ಒಬ್ಬನು (ಗೋಲದಲ್ಲಿ) ವರ್ತುಳದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಚಿಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರಿ. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಚಿಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ನೀವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಿಸರ್ಗದ ಘಟಕ ಇರಬಹುದು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ಘಟಕದ ಚಲನೆವಲನೆಯ ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯ ಹಾಗೆ ನೃತ್ಯಮಯ ಚಲನೆವಲನೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿರಿ.

(ನಿಸರ್ಗದ) ಜೊತೆಗೆ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸೋಣ

ಸುಂದರ! ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನಾವು ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಸುಂದರವಾದ ಚಲನೆವಲನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದೇವು. ನಾವು ಸುಂದರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸ ಕೂಡಾ ಮಾಡಿದ್ದೆವೆ.

ನಡೆಯಿರಿ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈಗ ನಾವು ಒಂದು ನಿಸರ್ಗದ ಹಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿ ನೋಡೋಣ.

ಮುಂದಿನ ನಿಸರ್ಗ ಗೀತೆಯನ್ನು ಓದಿರಿ. ಕೊಟ್ಟ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿರಿ.

- ನಿಸರ್ಗ ಘಟಕದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಲನೆವಲನೆಯ ಚಿಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಸೂಚನೆ ಅನುಸಾರ ಆಟ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

CG – ೪,
C – ೪.೧,
LO ೦೩AE೭೦

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡು!

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡು,
ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಆಡುತಿದೆ ನೋಡು!
ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಹಾಡುತಿದೆ,
ನಮ್ಮನು ನೋಡಿ ನಗುತಿದೆ!

ಮರದ ಕೊಂಬೆಗೆ ಕೂರುತ್ತದೆ,
ಹಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ
ರೆಕ್ಕೆ ಒಣಗಿಸಿ ಹಾರುತ್ತದೆ,
ಆಕಾಶದ ತುಂಬಾ ಓಡುತ್ತದೆ!

ಗೂಡಿನ ಒಳಗಡೆ ಮಲಗುತ್ತದೆ,
ಬೆಳಗಿನ ಜಾವವೇ ಏಳುತ್ತದೆ,
ಕಾಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತರುತ್ತದೆ,
ಮಕರಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತದೆ!

ಕವಿ – ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪ

ನನ್ನ ಕೃತಿ

ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ಅನುಸಾರ ನಿಸರ್ಗ ಹಾಡು ಅಥವಾ ಬಾಲಗೀತೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರಿ. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಡಿನ (ಮೇಲೆ) ಮೂಲಕ ಗುಂಪಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಪಕತೆಯಿಂದ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಸಾದರಪಡಿಸಿರಿ.

- ಶಿಕ್ಷಕರು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯದ ಪ್ರಾತ್ಯೇಕ್ಷಿಕ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನೃತ್ಯಾತ್ಮಕ ಚಲನೆವಲನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ, ಅಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.

CG – ೪,
C –೪.೧,
LO ೦೩AE೭೦

೧೫. ನೃತ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ

ನಾವು ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ ಸಂಗೀತದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿನ ಜೊತೆಗೆ (ರಾಗ) ಲಯ ಮತ್ತು ತಾಳ ಇವುಗಳ ಕೂಡಾ ಸಮಾವೇಶ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಂಗೀತದ ಜೊತೆಗೆ ನೃತ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಗ ಹಾಗೂ ತಾಳ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದಿರುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಾಗ ಇರುತ್ತದೆ.

ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮುಳ್ಳು ಕಡ್ಡಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಗಂಟೆಯ ಮುಳ್ಳು, ನಿಮಿಷದ ಮುಳ್ಳು ಮತ್ತು ಸೆಕೆಂಡಿನ ಮುಳ್ಳು. ಗಂಟೆಯ ಮುಳ್ಳು ಮಂದ ಗತಿಯಿಂದ, ನಿಮಿಷದ ಮುಳ್ಳು ಮಧ್ಯಮ ಗತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸೆಕೆಂಡಿನ ಮುಳ್ಳು ವೇಗವಾದ ಗತಿಯಿಂದ ತಿರುಗುತ್ತವೆ. ಈ ಗತಿಗೆಳೆಂದರೆ ರಾಗ (ಲಯ).ಎರಡು ಗುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಮಾನ ಅಂತರ ಎಂದರೆ ಲಯ. ಲಯ ಎಂದರೆ ವೇಗ ಅಥವಾ ಗತಿ. ಲಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ.

ಲಯ

೧. ವಿಲಂಬಿತ ಲಯ – ಸಾವಕಾಶ ಗತಿ
೨. ಮಧ್ಯ ಲಯ – ಮಧ್ಯಮ ಗತಿ
೩. ದ್ರುತ ಲಯ – ಜಲದ ಗತಿ

ವಿಲಂಬಿತ ಲಯ – ಸಾವಕಾಶ ಗತಿ

ಮಧ್ಯಮ ಲಯ – ಮಧ್ಯಮ ಗತಿ

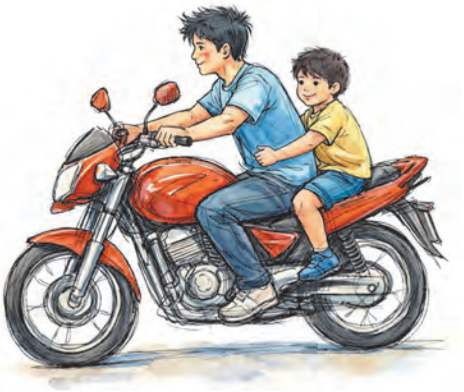

ದ್ರುತ ಲಯ – ಜಲದ ಗತಿ

- ಲಯ ಈ ಸಂಕಲ್ಪನೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು.
- ಲಯದ ಕೃತಿ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವುದು.

CG – ೨
C – ೨.೨
LO ೦೩AE೬೫

ಗತಿಯ ಮೋಜು! (ಲಯದ ಮೋಜು)!

ಈ ಮೂರು ಗತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೃತಿ ಮಾಡೋಣ.

೧. ವಿಲಂಬಿತ ಲಯ – ಸಾವಕಾಶ ಗತಿ

೧ ರಿಂದ ೪ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿ. ಕೇವಲ ೧ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೇಳುವಾಗ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿರಿ.

೧. ೨. ೩. ೪.

X X X

೨. ಮಧ್ಯ ಲಯ – ಮಧ್ಯಮ ಗತಿ

೧ ರಿಂದ ೪ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿ. ಈಗ ೧ ಹಾಗು ೩ ಹೇಳುವಾಗ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿರಿ.

X

X

೧. ೨. ೩. ೪.

೩. ದ್ರುತ ಲಯ – ಜಲದ ಗತಿ

೧ ರಿಂದ ೪ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿ. ೧, ೨, ೩ ಹಾಗೂ ೪ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಕಿ ಹೇಳುವಾಗ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿರಿ.

೧. ೨. ೩. ೪.

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಯದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿರಿ.

ಈಗ ಈ ಮೂರು ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಗತಿಗಳ ನೃತ್ಯಾತ್ಮಕ ಸರಳ ಚಲನೆವಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು, ತದನಂತರ ಗತಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅದರ ಚಲನೆವಲನೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು. ಕೈ ಬಿಸಣಿಕೆಯ ಹಾಗೆ ಅಲುಗಾಡಿಸುವುದು, ಚಿಟಿಕೆ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಈ ಕೃತಿ ಮಾಡುವುದು.

- ಮೇಲಿನ ಕೃತಿಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಅನುಕರಣ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.

CG – ೨
C – ೨.೨
LO ೦೩AE೬೫

ತಾಳ

ತಾಳ ಎಂದರೆ ಹಾಡಿಗೆ ಅಥವಾ ವಾದನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ವೇಳೆಯ ಚೌಕಟ್ಟು. ತಾಳ ಇದು ಠೇಕಾ(ತಾಳ)ಯಿಂದ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ. ಕೇಹರ್ವಾ ತಾಳ (ಎಂಟು) ೮ ಮಾತ್ರೆಗಳ ಭೋಲ್–ಧಾ ಗೆ ನಾ ತಿ ನಾ ಕ ಧಿ ನ

ತಾಳ – ಲಯದ ಮೋಜು!

ಕೇಹರ್ವಾ ವಿಲಂಬಿತ, ಮಧ್ಯ ಹಾಗೂ ದ್ರುತ ಈ ಮೂರು ಲಯಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಕೇಹರ್ವಾ ತಾಳ ಎಂದು ನೋಡಿರಿ. ತಾಳದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರ ಹೇಳುವಾಗ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿರಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಕಾಲು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ತಾಳ ಕೊಡಿರಿ.

ತಾಳ – ಕೇಹರ್ವಾ ಕೃತಿ

ಈಗ ಈ ಕೇಹರ್ವಾ ತಾಳ ನಾವು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಅನ್ನುವವರಿದ್ದೆವೆ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಎಂಟು ಗೆಳೆಯ–ಗೆಳತಿಯರ ಒಂದು ಗುಂಪು ತಯಾರ ಮಾಡಿರಿ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದು ಅಕ್ಷರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹಂಚಿಕೊಡಿರಿ.

ತಾಳದಲ್ಲಿಯ ಭೋಲ್‌ಯ ಹಾಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಷರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಗತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿರಿ. ಮಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇಮಿಸಿತ ಗತಿಯಿಂದ ಭೋಲ್ ಹೇಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ.

ತಾಳ ಕೇಹರ್ವಾ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ನೋಡೋಣ.

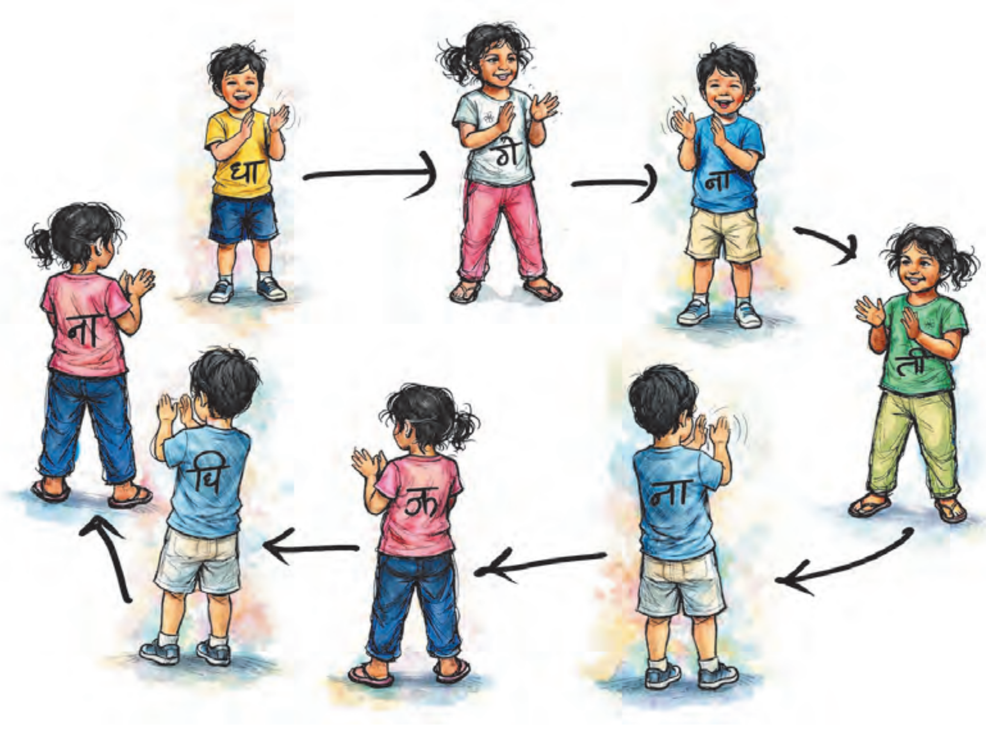

- ಕೇಹರ್ವಾ ತಾಳ ವಿವಿಧ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ (ಲಯದಲ್ಲಿ) ಹಾಡುವ/ಹೇಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದು.
  - ತಾಳದಲ್ಲಿಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಅಥವಾ ಕಾಲು ಬಡೆಯುವುದು ಈ ಕೃತಿ ಏಕತ್ರಿಕ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಾಡಿ ಒಂದಂದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಒಂದೆ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು.

CG – ೨
C – ೨.೨
LO ೦೩AE೬೫

ವಾದ್ಯ

ನೃತ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವ ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ!

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾದ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿರಿ ಹಾಗೂ ಅದು ಯಾವ ನೃತ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ತಬಲ

ಗೆಜ್ಜೆ

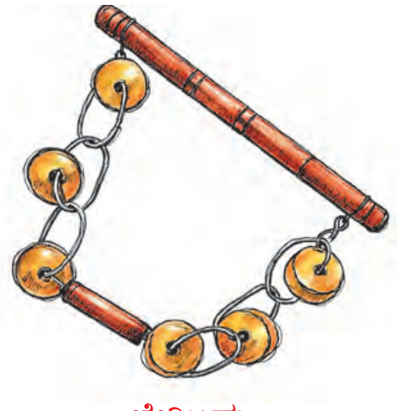

ಲೇಝಿಮ

ಡಫ್

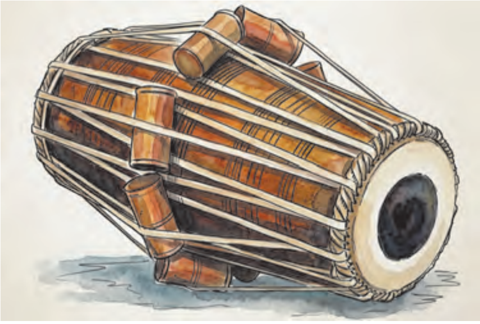

ಮೃದಂಗ

ತಾಳ

ಢೋಲಕಿ

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಮ

- ವಾದ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವುಗಳ ಧ್ವನಿ ಹಾಗೂ ನೃತ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗ – ಇದರ ಮೇಲೆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.
- ವಿವಿಧ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದು.

CG – ೩
C – ೩.೧
LO ೦೩AE೬೬

ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವಾದ್ಯಗಳು

ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ವಾದ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

....

....

....

ನಡೆಯಿರಿ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯೋಣ!

ನಿಮಗೆ ಗುರುತಿರುವ ವಾದ್ಯಗಳ ಆಕಾರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಿರಿ.

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಮತ್ತು ಹೆಸರುಗಳ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಗಳ ರೇಷೆಯಿಂದ ಜೋಡಿಸಿರಿ.

ತಬಲ

ಮೃದಂಗ

ಢೋಲ

ಢೋಲಕಿ

ತಾಶಾ

ಕೊಳಲು

ತಾಳ

ಝಾಂಜ

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಮ

ಗೆಜ್ಜೆ

ಗಮನದಲ್ಲಿಡಿರಿ :

ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ ನಾವು ಚಲನೆವಲನೆ, ಭಾವ ಮತ್ತು ತಾಳ ಇವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತೆವೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

- ವಾದ್ಯಗಳ ಆಕಾರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸರಳ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಹೇಳುವುದು.
- ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ವಾದ್ಯಗಳು ಗುರುತಿಸಲು ಹೇಳಿ ಹೆಸರುಗಳ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಗಳ ಜೋಡಿ ಜೋಡಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.

CG – ೩
C – ೩.೧
LO ೦೩AE೬೬

ವೇಶಭೂಷೆ

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ವೇಶಭೂಷಣ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಾಗೂ ಪುರುಷ ಇವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹಬ್ಬ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ವೇಶಭೂಷಣ ನೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿಯ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಗುರುತಿಸಿರಿ. ಅದರ ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣನೆ ಬರೆಯಿರಿ.

ನನ್ನ ಕೃತಿ

೧) ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಾನಿಕ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ವೇಶಭೂಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ವಾದ್ಯಗಳ ಯಾದಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ	ವೇಶಭೂಷಣ	ಸಾಹಿತ್ಯ	ವಾದ್ಯ
....	....	....	....
....	....	....	....
....	....	....	....
....	....	....	....

- ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವಾದ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ನೋಡಿರುವ ವಾದ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳ ಯಾದಿ ತಯಾರಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.
- ಸ್ಥಾನಿಕ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ನೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿಯ ವೇಶಭೂಷೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ ವಾದ್ಯಗಳ ಯಾದಿ ತಯಾರಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.

CG – ೩
C – ೩.೧
LO ೦೩.AE೬೭/೬೮

೧೪. ಕಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಾನಿಕ ಹಬ್ಬ – ಉತ್ಸವ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆ ಇದರಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ನಾವು ವಿವಿಧ ಹಬ್ಬ, ಸಮಾರಂಭ ಮತ್ತು ಉತ್ಸವ ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಹಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತೇವೆ. ಕೆಳಗೆ ಕೆಲವು ಹಬ್ಬಗಳ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸವಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಬ್ಬ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೀವು ಆಚರಿಸುವಿರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ (ನಮ್ಮ) ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಇನ್ನಿತರ ಹಬ್ಬ ಸಮಾರಂಭಗಳ ವರ್ಣನೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಹಬ್ಬ - ಉತ್ಸವ

- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಹಬ್ಬ ಸಮಾರಂಭ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸವಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಸಮಾರಂಭಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.
- ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

CG -೪
C-.೨
Lo- ೦೩AE೨೪

ನಮ್ಮ ಕಲೆಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರ್ಯಾವರಣದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭೌಗೋಲಿಕ ರಚನೆಯನುಸಾರ ಹಬ್ಬ-ಉತ್ಸವ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕರ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಂದೂರ, ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಣ ಬೆಂದೂರ, ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಾದ್ರಪದ ಬೆಂದೂರ - ಈ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇದೆ.

ನಾವು ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ (ಮಾಡಿರಿ) ಮಾಡೋಣ.

- ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಯಾವ-ಯಾವ ಹಬ್ಬ ಉತ್ಸವ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ?
- ಈ ಹಬ್ಬ - ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿಯ ಯಾವ ಪರಂಪರೆ ನಿಮಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತವೆ?
- ನಿಮ್ಮ ನೆಂಟರ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬ - ಉತ್ಸವ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇರೆ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಹಬ್ಬ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿಯ ಹಾಡು ಹಾಗೂ ನೃತ್ಯ

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಸುಂದರ ಹಬ್ಬ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಒಂದೆಡೆ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ, ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಆನಂದದಿಂದ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬದಿಂದ ನಮಗೆ ಆನಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ, ಹಬ್ಬ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇವುಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಬ್ಬ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹಾಡು ಹಾಡಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಣೇಶೋತ್ಸವ

ನಾಗಪಂಚಮಿ

ಹೋಳಿ

ಗ್ರಾಮೋತ್ಸವ/ಜಾತ್ರೆ

ಇದರ ಹೊರತು ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಯಾವ-ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗ ಪಾರಂಪರಿಕ ಹಾಡು ಹಾಡಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಯಾದಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಹಬ್ಬ ಉತ್ಸವ ಹಾಗೂ ಸಮಾರಂಭದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.
- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉತ್ಸವ ಹಾಡು ಹಾಡಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.

CG -
C-
Lo-೦೩AE೬೧/೭೧

ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ಕಲಾಕಾರ

ಯಾವ ರೀತಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಅನುಸಾರ ಹಬ್ಬ-ಉತ್ಸವ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಕಲಾಪ್ರಕಾರವು ಕೂಡಾ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳ ಹಾಗೂ ಕಲಾಕಾರರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ಸಾದರ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಮುಂದೆ (ಸರಿ) ಈ ಚಿನ್ಹೆ/ಗುರುತು ಮಾಡಿರಿ.

ಚಿತ್ರಕಲೆ - ಚಿತ್ರಕಾರ ☐

ವಾದನ - ವಾದಕ ☐

ಪೋವಾಡಾ - ಶಾಹಿರ ☐

ಭಾರುಡ - ಭಾರುಡಕಾರ ☐

- ವಿವಿಧ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಲಾಕಾರರ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುವುದು.
- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಇನ್ನಿತರ ಕಲಾಕಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಲಾಕಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳುವುದು.

CG -೪
C- ೪.೧,೦೪.೨
Lo- ೦೩AE
೪೨/೬೦/೬೧

ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನಿತರ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಲಾಕಾರರ ಯಾದಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ಕಲಾಪ್ರಕಾರ	ಕಲಾಕಾರ
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಕಾರರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂವಾದ

ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಉದಾ. ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ. ಈ ಕಲೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಲಾಕಾರ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಲಾಕಾರ ತಮ್ಮ ಕಲೆಯಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಮನೋರಂಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಕಲಾಕಾರರ ಸಾದರಿಕರಣ ಲಕ್ಷಪೂರ್ವಕ ನೋಡಿರಿ. ಆ ಕಲಾಕಾರರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂವಾದ ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ಪ್ರಕಾರ ನೀವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೂಡಾ ಕೇಳಬಹುದು.

೧) ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು?

೨) ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ?

೩) ನೀವು ಈ ಕಲೆ ಹೇಗೆ ಕಲಿತಿರಿ?

೪) ಈ ಕಲೆ ನಿಮಗೆ ಯಾರು ಕಲಿಸಿದರು?

೫) ನೀವು ಈ ಕಲೆ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಾದರ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?

೬) ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆ ಇನ್ನೂ ಯಾರು ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆಯೇ?

೭) ನಿಮಗೆ ಈ ಕಲೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾವ-ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ?

೮) ಈ ಕಲೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸಲು ನಿಮಗೆ ಯಾರ-ಯಾರರ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ?

೯) ಈ ಕಲೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀವು ಯಾರನ್ನು ಆದರ್ಶ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ?

೧೦) ನಮಗೆ ಈ ಕಲೆ ಕಲಿಯಲು ಹೇಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಬಹುದು?

ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಂವಾದ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ.

- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ಕಲಾಕಾರರ ಯಾದಿ ತಯಾರಿಸಲು ಹೇಳುವುದು.
- ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಲಾಕಾರರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ಆಯೋಜಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ ಕಲೆ ಸಾದರ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ (ಕರಿಯಬೇಕು) ಕರೆಯಬೇಕು. ಸಂದರ್ಶನದ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

CG -೪
C- ೪.೧,೪.೨
Lo- ೦೩AE
೨೫/೪೨/೬೦

ನನ್ನ ಕೃತಿ

೧) ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟವಾದ ಹಬ್ಬ ಉತ್ಸವದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿತ್ರ ಅಂಟಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೨) ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಕಲಾಕಾರರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂವಾದ ಸಾಧಿಸಿ ಅವರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ ಹಾಗೂ ಬರೆಯಿರಿ.

೩) ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಹಬ್ಬ ಉತ್ಸವ ಹಾಗೂ ಸಮಾರಂಭದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾಡಲಾಗುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಪಾರಂಪಾರಿಕ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿ ಹಾಡನ್ನು ದಾಟಿಸಹಿತ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿರಿ.

೪) ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಲಾಪ್ರಕಾರದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಕಲಿತ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಲ್ಪ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿರಿ.

೫) ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಾನಿಕ ನೃತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಚಿತ್ರ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಸಹಜ, ಸರಳ ಚಲನವಲನೆಗಳ ಸಾದರಿಕರಣ ಮಾಡಿರಿ.

Notes

राज्यगीत

जय जय महाराष्ट्र माझा, गर्जा महाराष्ट्र माझा
जय जय महाराष्ट्र माझा, गर्जा महाराष्ट्र माझा।।धृ।।

भिती न आम्हा तुझी मुळी ही गडगडणाऱ्या नभा
अस्मानाच्या सुलतानीला जबाब देती जिभा
सह्याद्रीचा सिंह गर्जतो शिव शंभू राजा
दरी दरीतून नाद गुंजला महाराष्ट्र माझा
जय जय महाराष्ट्र माझा, गर्जा महाराष्ट्र माझा।।१।।

काळ्या छातीवरी कोरली, अभिमानाची लेणी
पोलादी मनगटे खेळती, खेळ जीवघेणी
दारिद्र्याच्या उन्हात शिजला
निढळाच्या घामाने भिजला
देश गौरवासाठी झिजला
दिल्लीचे ही तख्त राखितो, महाराष्ट्र माझा
जय जय महाराष्ट्र माझा, गर्जा महाराष्ट्र माझा
जय जय महाराष्ट्र माझा।।२।।

ಪ್ರಿಯ ಮಕ್ಕಳೇ!

ಯಾರಾದರೂ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಅಸಭ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅನುಭವವಾಗಿದ್ದರೆ, ನೀವೆಂದಿಗೂ ಮೌನವಾಗಿರಬಾರದು. ನೀವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು:

1. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವೇ ದೂಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ.
2. ನೀವು ನಂಬಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಹೇಳಿ.
3. ನೀವು POCSO e-box ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ರಕ್ಷಣಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ (NCPCR) ಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬಹುದು.

ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದಾಗ ನೀವು ಖಿನ್ನತೆ, ಗೊಂದಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮದೇನು ತಪ್ಪು ಇರುವದಿಲ್ಲ.

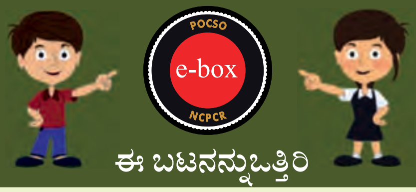

ಈ ಬಟನನ್ನುಒತ್ತಿರಿ

POCSO e-box ಅನ್ನು NCPCR@gov.in ನಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ನೀವು 18 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾದರೆ ಮತ್ತು ನೀವು ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಯಾರಾದರೂ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ತಕ್ಷಣ 1098 ಕ್ಕೆ ಕರೆಮಾಡಿ.... ಏಕೆಂದರೆ ಕೆಲವೊಂದು ಕರೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರ ಜೀವನವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಬಹುದು.

CHILD LINE
1098
NIGHT & DAY

ಚೈಲ್ಡ್‌ಲೈನ್ ೧೦೯೮ (ಹತ್ತು ಒಂಬತ್ತು ಎಂಟು) ಇದು ಒಂದು ೨೪ ಗಂಟೆ ಟೋಲಫ್ರೀ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪತ್ಕಾಲದ ಫೋನ್ ಸೇವೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂಡಿಯಾ ಫೌಂಡೇಶನ್‌ನ ಒಂದು ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತವಾಗಿದೆ.

नए समाज की ओर
Towards a new dawn

''ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯೊಗ್ಯಸ್ಪರ್ಶ - ಅಯೊಗ್ಯಸ್ಪರ್ಶ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡಿರಿ''

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ
ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ, ಪುಣೆ.

कलाशिक्षण इयत्ता तिसरी (कन्नड माध्यम)

₹ 68.00

कलाशिक्षण इयत्ता तिसरी (कन्नड माध्यम)